

DE TWEEDE ALGEMENE BRIEF VAN DE APOSTEL PETRUS

Evenals de zwanenzang van Mozes, zoals de afscheidsrede van Paulus aan de ouderlingen van Efeze, zo is ook dit laatste woord van Petrus een voorspelling van toekomstige strijd, die hij als in zijn kiem zich zag ontwikkelen. Zoals Paulus het reeds in de geest had gezien, zo werd het Petrus gewaar, dat het geheim van de boosheid werkzaam was. In enige openbaringen zal het wel reeds zichtbaar zijn geworden en in deze beginselen zag de apostel de toekomstige voortgang van het kwaad en het laatste oordeel. Zo had Christus zelf gezegd, dat na het uitzaaien van het goede zaad op de akker van de wijde wereld de vijand zou komen en heimelijk het onkruid zou uitstrooien, namelijk de kinderen van de boosheid mensen, in wie het kwaad een hoogte bereikt als nooit te voren; want werkelijk staat de Christen als hij ongelovig wordt en tot zonden vervalt, op een trap, waartoe geen goddeloze in Heidendom of Jodendom het ooit gebracht heeft.

HOOFDSTUK 1

HET GELOOF VRUCHTBAAR IN GOEDE WERKEN. LOF VAN DE HEILIGE SCHRIFT

A. Op drievoudige wijze wijkt het opschrift van deze tweede brief van Petrus (Deel 6 Aanb. b. 4) van dat van de eerste af: ten eerste wat betreft de wijze, waarop de schrijver zichzelf voorstelt, want die zich vroeger alleen Petrus noemde, noemt zich nu vollediger Simon Petrus; zo ook de aanwijzing van het ambt; want in plaats van het "een apostel van Jezus Christus" vinden wij hier het meer uitgebreide "een dienstknecht en apostel van Jezus Christus." Eindelijk wat betreft de benaming van de lezers, ontbreekt de aanwijzing van de woonplaats. De uitdrukkingen zijn echter zo gekozen, dat men hier reeds bemerkt, dat de brief gericht is aan hen, van wie de eerste reeds heeft aangewezen, dat het de ware genade van God is, waarin zij staan. De groet, uit de eerste brief herhaald, verkrijgt nu ook door een aangehechte bijvoeging een uitbreiding met het oog op hetgeen de apostel nu vooral bedoelt, namelijk dat hun kennis van God en Christus niet door nadelige ketterse invloeden aan het wankelen wordt gebracht, maar dat zij integendeel in de ware, zaligmakende kennis toenemen.

1. Simon Petrus (MATTHEUS. 16: 16 vv. Luk. 5: 8), een dienstknecht en apostel van Jezus Christus (Rom. 1: 1 Tit. 1: 1 Jak. 1: 1 Judas 1: 1), aan degenen, die even dierbaar geloof met ons, de gelovigen uit de besnijdenis, (vs. 16 Hand. 10: 36 vv. Efeze. 1: 12; 2: 3, 17, verkregen hebben (Hand. 1: 17), een geloof van dezelfde waarde en betekenis als het onze, en wel alleen door de rechtvaardigheid van onze God en Zaligmaker Jezus Christus, omdat deze gerechtigheid hun evenals ons door de zaligmakende kracht van het geloof verleend is (Hand. 11: 17; 15: 9 vv.).

Tot bepaling van de tijd, waarin Petrus deze tweede brief geschreven heeft, is de plaats Hoofdstuk 3: 15 v. van belang, waar hij aan Paulus zijn lieve broeder denkt op een wijze, dat men duidelijk opmerkt, dat deze nog in leven is, maar niet meer zelf zoals vroeger aan de door hem gestichte gemeenten kan schrijven, ten einde bewaard te blijven voor het misbruik, dat met het vroeger door hem geschreven werd gepleegd; 2) Petrus is bij hem en heeft van hem, voor wie het einde van zijn apostolische loopbaan is gekomen, het apostolische ambt ook over zijn gemeenten op zich genomen en schrijft nu met apostolisch gezag aan hen, die de brief ontvangen, terwijl hij in de vorige brief zich ook wel apostel van Jezus Christus noemde, maar toch niet voor de lezers als hun apostel stond, alleen als mede-ouderling van hun oudsten en als borg voor het waarachtige van de genadestaat, waartoe zij door hun leraars Paulus en Silvanus waren opgeleid. Hebben wij nu in de loop van onze vroegere onderzoekingen de overtuiging verkregen, dat de brief van Paulus aan de Filippensen het laatste geschrift van deze apostel is en door hem tegen het einde van het jaar 62 na Christus is geschreven, zijn marteldood ongeveer in de zomer van het jaar 63 volgde, dan blijkt dat de tijd, waarop de 2de brief van Petrus geschreven is, tussen die beide termijn, dus het tweede trimester van het laatstgenoemde jaar is geweest. Daaruit is te verklaren, dat aan de ene zijde over Petrus in de brief aan de Filippensen nog evenmin als in een van de vroegere Paulinische brieven uit de gevangenschap te Rome melding wordt gemaakt, want deze was bij het schrijven ervan nog niet te Rome gekomen en dat aan de andere zijde onze apostel in deze brief zichzelf anders noemt en zijn ambt anders omschrijft dan in de eerste. Wat het eerste aangaat merkt v. Hofmann op, dat, als de apostel zich Simon Petrus noemt, hij zich (vooral daar volgens betere lezing in de grondtekst, de schrijfwijze voorkomt Simeon (Luk. 2: 25; 5: 30 die met de Hebreeuwse vorm het meest overeenstemt) aan zijn lezers opzettelijk voorstelt als de Jood, die de Heere ertoe verordend had om de rots te zijn, waarop Hij Zijn gemeente

wilde bouwen. Hij is zich dus bewust van zijn goed recht, als hij de erfenis van zijn geliefde broeder Paulus in de gemeenten hem vroeger toebehorend, overneemt en in apostolische betrekking tot hen treedt. Maar nu is hij een apostel van de besnijdenis met de overigen, die tot het twaalfstal behoren, steeds geweest (Gal. 2: 7 vv. echter niet om de geroepenen in de voorhuid uit de zorg van de apostel van de heidenen in de zijne over te nemen en hen geheel te behandelen, alsof zij zijn eigen geestelijke kinderen waren (vgl. vs. 12 vv.). Zij zijn toch degenen, die, zo zegt hij hier zonder nadere aanwijzing, omdat hij dit reeds in de vorige brief heeft aangewezen (1 Petrus 5: 12 de gelovigen uit de besnijdenis, een even dierbaar geloof hebben verkregen. De gelijke waarde van het geloof van dezen en de anderen blijkt in de "rechtvaardigheid van onze God en Zaligmaker Jezus Christus. " Zowel dezen als genen hebben in de geloofsstaat, waartoe zij gekomen zijn, de gerechtigheid verkregen, die God verleent, als een, die voor Hem voldoende is (Rom. 3: 21 en 25) en die de Heiland Jezus Christus door de verzoening, die Hij heeft tot stand gebracht (1 Petrus 2: 24; 3: 18) schenkt. Om dat gelijke zalige gevolg moet ook de geloofsstaat van de ene evenveel betekenis hebben als die van de anderen. Door het noemen van de rechtvaardigheid spreekt Petrus hier reeds een gedachte uit, waaraan hij vooral in het tweede hoofdstuk (vs. 5, 7 v., 21) bijzonder denkt, om als het tegendeel daarvan de goddeloze verleiders, voor wier toekomst hij waarschuwt, te laten voorkomen (vs. 9 en 13 vv.). En als hij nu tenslotte in Hoofdstuk 3: 13 de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, die wij verwachten, eveneens voorstelt als "waarin gerechtigheid woont", dan zal wel niet kunnen worden beweerd, dat de afdeling van Hoofdstuk 1: 20 een inlassing van latere hand bevatten zou, zoals ook uit het begin "dit eerst wetend" duidelijk blijkt, dat de oorspronkelijke vorm en de vast aaneengesloten eenheid van de brief eerst dan weer duidelijk aan het licht treedt als men die inlassing, waarmee iemand de grondtrekken van zijn tijd met woorden uit de brief van Judas wilde bestrijden, weer wegneemt en na 2 Petrus 1: 19 bij het lezen dadelijk tot Hoofdstuk 3: 3 overgaat. Het is integendeel aldus, dat, terwijl in de eerste brief op de grondslag van het geloof de hoop voorkomt als kern van het inwendig Christelijk leven, in de tweede brief in plaats daarvan de gerechtigheid, die op dezelfde grondslag berust, op de voorgrond treedt. Beide brieven lopen echter toch in zoverre op één uit, als de tweede aanwijst, hoe een Christen bij het bezit van de gerechtigheid komt tot het doel van de Christelijke hoop, die in de eerste brief zo treffend is beschreven en tot aanwijzing is het tweede hoofdstuk zo onmisbaar, dat men de brief het hart uit het lijf zou nemen, als men dat hoofdstuk wilde wegnemen. Dat hij in bijna dezelfde woorden als een ander apostel van de Joodse Christenen spreekt, wil Petrus, zo komt het ons voor, dadelijk van het begin zelf daardoor te kennen geven, als hij zijn lezers hier als degenen voorstelt, die "met ons" de door de apostel van de besnijdenis vertegenwoordigde Christenen uit de Joden, even dierbaar geloof verkregen hebben. Welke apostel hij daarbij als zeer in aanmerking komende bijzonder op het oog heeft, zegt hij daarmee, dat hij bij de aanwijzing van het ambt in de eerste brief "apostel van Jezus Christus" in aansluiting aan Judas (vs. 1 vgl. Jak. 1: 1) nog het "dienstknecht" voegt. Hieruit blijkt, dat niet, zoals men in verkeerde opvatting van de woorden in Judas 1: 17 v. veelal aanneemt (zoals ook wij vroeger meenden), de brief van Judas aan dezelfde gemeenten is gericht, waaraan Petrus hier schrijft, maar aan Joods-Christelijke en niet tot een latere maar enigszins vroegere tijd behoort, dan de voor ons liggende brief.

2. a) Genade en vrede (1 Petrus 1: 2) zij u vermenigvuldigd door de kennis van God (vs. 3 Kol. 2: 2) en van Jezus onze Heere (vs. 8; 2: 20; 3: 18 Joh. 17: 3).

a) Rom. 1: 7 b) Judas 1: 2

De groete is naar zijn eigenlijke hoofdzaak in deze brief geheel gelijklopend met die van de eerste brief, maar terwijl in de laatsten, waarin de apostel bestreden en daardoor over het betrouwbare van hun genadestaat beangstigd geworden gemoederen tot rust moet brengen, hij het kon laten blijven bij een toewensen van een vermeerdering van het bezitten van genade en vrede, omdat daarop het doel van zijn schrijven neerkwam (1 Petrus 5: 12), ligt hem hier een geheel andere staat van zaken voor de aandacht. In de twee jaren, die sinds die brief verliepen, zijn de lezers gesterkt geworden in deze waarheid (vs. 12) en bevinden zij zich tegenover de heidense omgeving in een vastere staat van geloof en hoop (Hoofdstuk 3: 17). Wellicht was ook door enige omstandigheid hun toestand van buiten in zo verre veranderd, dat het nu meer de Joden dan de Christenen waren, tegen wie de verstoordheid van de heidenen zich keerde, dat Petrus nu niet meer aan hun vroeger lijden denkt. Daarenboven bedreigde diezelfde gemeenten in plaats van uitwendige verzoeking nu een inwendig zielsgevaar. De tegenstander van de Christenen, de duivel, schrijft Besser, is een moordenaar en een leugenaar (Joh. 8: 44), moord en leugen zijn zijn wapens: door moorden grijpt hij het lichaam aan, om ook de ziel te verslinden; met leugens valt bij de ziel aan, om lichaam en ziel te verderven. Van hen, die buiten zijn, bedient hij zich als van werktuigen tot zijn werk van moorden, tot dat van liegen daarentegen, dat fijner en moeilijker is, gebruikt hij als dienstknechten hen, die in de kerk zijn, vooral leraars. Als moordenaar en leugenaar ging hij ook rond onder de gemeenten, waaraan de apostel Petrus zijn beide brieven heeft geschreven. Heeft hij nu in de eerste zijn broeders vermaand om te waken en te staan tegen het leger van de duivel, dat daarbuiten de vesting van de kerk bestormde, in de tweede vermaant hij hen nu tot waken en tot tegenstaan van de spionnen van de duivel, die daarbinnen in de vesting begonnen verraad en afval te veroorzaken. Ligt nu reeds daarin, in deze verschillende staat van zaken, waarover de schrijver spreekt een belangrijke reden, waarom de uitwendige vorm van onze brief een ander teken draagt dan die van de vorige, als een tweede komt daarbij de plaats, die Petrus nu tot de gemeenten inneemt en die van de vorige onderscheiden is. Vroeger stond hij alleen tegenover hen als gelastigde van hun eigenlijke apostel, van Paulus en probeerde de gemoederen, die van hem vervreemdden, weer tot hem en zijn zaak terug te voeren; ditmaal staat hij echter in de plaats van Paulus, die hij was nagevolgd. Terwijl hij dan de vorige keer zijn eigen individualiteit opzettelijk op de achtergrond plaatste en met de grootst mogelijke trouw zo probeerde te schrijven, als Paulinische gemeenten dat van hun apostel gewoon waren, kon hij ditmaal vrijer en zelfstandiger te werk gaan en die wijze volgen, welke hij gewoon was op het Joods-Christelijke arbeidsveld, van hetwelk hij kwam. Zo zal het ons niet meer zo volstrekt raadselachtig voorkomen, als het middelste deel van deze brief zoveel overeenkomst heeft met de brief van Judas, die apostel van de Christenen uit de Joden, met wie hij de laatste jaren in nauwere verbintenis stond en die te Babylon het werk verder voortzette, dat hij vroeger verricht had (1 Petrus 5: 13). Hierbij komt nog, dat de dwalingen en verwarringen, die in de gemeenten van Capadocië, Galatië, Pontus, Bithynië en Azië reeds begonnen waren in te dringen en daar voortaan nog veel erger zouden doorgaan, haar geboorteplaats in die Joods-Christelijke gemeenten van Mesopotamië en Syrië hadden, waaraan de brief is gericht. Die dwalingen en verwarringen, zoals wij die later nader zullen leren kennen, dreigden de gemeenten te beroven van de gerechtigheid van hun God en Heiland Jezus Christus, die door het geloof, dat door het ware Evangelie in hen is teweeg gebracht, hun ten deel is geworden en daarmee van de hoop van hun roeping. Nu komt het erop aan dit te voorkomen, de ware kennis van God en Jezus Christus vast te houden, die niet te laten ontroven door de meningen en grondstellingen, die door de dwaalleraars zijn aangevoerd (Kol. 2: 1 vv.), maar daarentegen toe te nemen in de genade en de kennis van onze Heere en Heiland Jezus Christus (Hoofdstuk 3: 18 vv.). Petrus voegt daarom bij de groet, uit de eerste brief overgenomen, waarmee hij zich ook nu tot de lezers wendt, nog de bovengenoemde woorden: "door de kennis van God en van Jezus onze Heere". Tegenover de

ongelovige miskenning van God en Christus, die dreigt in te dringen, is natuurlijk hier de gelovige erkenning geplaatst, niet een logische, abstracte kennis, die alleen in een weten van het hoofd bestaat, maar die kennis, die werkelijk een erkenning en toe-eigening van het gekende is Om 3: 2. Even alsdan in de eerste brief de hoop en het steeds meer besliste aangrijpen van hetgeen die voorstelt, het tegenwicht uitmaakte voor de druk van het inwendig lijden (1 Petrus 1: 13), zo vormt nu hier in de tweede brief tegenover de verzoeken, die het woelen van valse, de inhoud van het geloof verachtende en verkerende meningen en grondstellingen teweeg brengt, de ware, het hart vervullende, de wandel beheersende en steeds meer in de gerechtigheid inleidende kennis het tegenwicht, dat tegen de zwaarte van het dreigend gevaar opweegt. Men heeft zeer veel aangehaald, om de echtheid van de tweede brief van Petrus twijfelachtig te maken en zeker zal die nooit met zo onweersprekelijke bewijzen kunnen worden gestaafd, dat geen aanvallen meer mogelijk zouden zijn. Maar dat, zo zeggen wij met Schaff, de goddelijke Voorzienigheid, die zo blijkbaar gewaakt heeft over de samenstelling en verzameling van de apostolische schriften, het insluipen van het product van een vervalser in de heilige oorkonden van het Christendom zou hebben toegelaten, dat mogen zij geloven, voor wie de zogenaamde wetenschap en kritiek boven het geloof staat, maar wij belijden openlijk, dat zonder absoluut dwingende gronden niet te kunnen en houden, zolang er zulke redenen niet bestaan, onze brief voor een apostolisch geschrift, dat met volle recht zijn plaats in de kanon heeft en ook voor onze tijd de ernstigste en belangrijkste vermaningen bevat.

B. Aan het hoofddeel van de brief, dat nu volgt en tot Hoofdstuk 3: 16 voortgaat, gaat wel niet weer zo onmiddellijk als bij de vorige brief (1 Petrus 1: 3 vv.) een inleiding vooraf, die de grond te kennen geeft, maar wel is daarin gelijkheid, dat elk van de beide afdelingen, waarin dit hoofddeel wordt verdeeld, in twee onderdelen gesplitst wordt en dan van het een onderdeel tot het andere telkens een bijzondere overgang met enige verzen wordt gevormd, waarin de apostel zich uitsprekt over hetgeen hem tot schrijven drong, en wat hij ermee bedoelde. Verder is het hoofddoel van deze brief wel aan de ene zijde van vermanende, maar aan de andere niet weer van vertroostende aard, in plaats daarvan is het voorspellend en ten gevolge daarvan waarschuwend, dat met de veranderde staat van zaken, waarvan wij bij vs. 2 hebben gesproken, samenhangt.

I. Vs. 3-21. De eerste vermanende afdeling voor de tegenwoordige tijd. Deze bevat een tweevoudige vermaning, ten eerste om zich met vlijt toe te leggen op de noodzakelijke heiliging en vervolgens tot getrouwheid in de welgewaarborgde hope. Tussen beide vermaningen liggen enige verzen, die de overgang van de een tot de andere vormen en die wij beide keer in ons overzicht van de inhoud bij de tweede afdeling zullen nemen.

a. Vs. 3-11. In een plechtige rede stelt de apostel zijn lezers de gave voor ogen, die zij door Christus ontvangen hebben; een gave, die hen met goddelijke kracht in de kennis van Hem, die hen door Zijn heerlijkheid en deugd geroepen heeft, hen verzorgt, hen met alles, wat tot het leven en de godzaligheid dient, toegerust, en met de allergrootste beloften begiftigd heeft. En verder hoe zij eens de goddelijke heerlijkheid zelf deelachtig zullen worden, nadat zij de nietige begeerlijkheden van de wereld en het daaraan klevend verderf zijn ontvlucht. Hij verbindt daarmee de ernstige vermaning, om de kracht van hun geloof in de veelzijdige ontwikkeling van een Christelijk leven te betonen en zo de ontvangen genade te vergelden met betoning van datgene, waartoe die hun volgens Gods wil is gegeven (vs. 3-7). In zo'n betoning van alle deugden, die het Christelijk geloof levend maken en die de apostel in het bijzonder genoemd heeft, mogen de lezers niet te kort schieten, anders zouden zij in hun kennis van de Heere Jezus Christus ledig en onvruchtbaar zijn; zij zouden dan evenals zij, die

werkelijk dat missen, zich voordoen als blinde en met de hand tastende mensen, die de reiniging van hun vorige zonden hadden vergeten. Zoeken zij daarentegen op de aangewezen weg hun roeping en verkiezing vast te maken, dan zullen zij ook zeker komen tot het doel van deze roeping en eenmaal een ruime, vrije toegang hebben tot het eeuwig rijk van onze Heer en Heiland Jezus Christus (vs. 8-11).

8. Zoals ons, die hetzelfde geloof te samen hebben ontvangen (vs. 1) in Christus Jezus (vs. 2), zoals u zeer wel weet, Zijn goddelijke kracht alles wat tot het leven, in plaats van de dood, waarin wij van nature zijn vervallen (Joh. 6: 53 Kol. 2: 13) en de godzaligheid, in plaats van het vergeten van God, dat de natuurlijke mens doet, behoort, geschonken heeft (vgl. 1 Kor. 1: 7), door de kennis van Degene (1 Petrus 1: 15; 5: 10., die ons geroepen heeft door Zijn genade (Efeze. 1: 6 Gal. 1: 15 en deugd (1 Petrus 2: 9 Efeze. 1: 17 vgl. Rom. 6: 4) (liever door heerlijkheid en deugd, dat is ten gevolge de heerlijkheid van Gods wezen en Zijn goddelijke deugden, Zijn macht en liefde).

Na de zegenbede (vs. 2) begint de brief evenals de eerste (1 Petrus 1: 3) met een lange zin, die uit een voorzin en een nazin bestaat. De voorzin bestaat in de eerste plaats in een, die met "gelijk" aanvangt en die aan iets herinnert, waarvan de overdenking de lezers moet dringen datgene te doen, waartoe de nazin hen moet bewegen. Het ongenoemd subject is de tot God verhoogde Heiland Jezus Christus en wat nu deze uit de volheid van de goddelijke kracht, die Hem ten dienste staat, ons heeft geschonken, stelt de apostel voor met de woorden "alles, wat tot het leven en de godzaligheid behoort". In de eerste plaats noemt hij het leven als het goed, in welks bezit wij door het ons geschonkene zouden komen en vervolgens de godzalige wandel als het ware gedrag, zonder hetwelk wij dit goed niet zouden kunnen bezitten. De nadruk ligt op het vooraan geplaatste "alles" aan de ene zijde en het aan het einde gestelde "geschonken heeft". Alles wat tot het leven en de godzaligheid behoort, is door de goddelijke kracht van Jezus Christus geschonken aan ons, die van nature onbekwaam zijn het te bezitten. Wij hebben dus geen verontschuldigen, als het bij ons niet komt tot hetgeen, waartoe het dient, wij hebben dan hetgeen ons geschonken is, ongebruikt gelaten. De apostel zegt ook waardoor Christus het ons heeft geschonken, namelijk door de kennis van Hem, die ons heeft geroepen en zegt verder, wat God daarmee, dat Hij ons riep, heeft gedaan. Datgene, waartoe het ons geschonkene dient, komt overeen met hetgeen God door Zijn roeping bedoeld heeft, want "heerlijkheid en deugd" staan tot elkaar als "leven en godzaligheid".

Hij, die ons door Zijn goddelijke kracht alles geschonken heeft, is Christus. Die ons geroepen heeft is God de Vader. Onze verlossing steunde op Zijn eeuwig raadsbesluit. Hij riep ons in de tijd daartoe door "Zijn heerlijkheid" (Zijn heerlijke, goddelijke eigenschappen) en door "Zijn deugd", dat is Zijn goddelijke kracht. En omdat wij verduisterd waren door de zonde en de vervreemding van Hem, zo verleende ons Christus goddelijke kracht, alles ten leven en ter godzaligheid in Zijn levende kennis.

Zie, niet eerst door vroomheid verkrijgen wij het leven, maar de goddelijke heerlijkheid brengt het leven teweeg, de goddelijke kracht de godzaligheid. Tegenover het een is het verderf, tegenover het andere de begeerlijkheid gesteld, waarvan in vs. 4 sprake is, terwijl daar voor "verderfelijke begeerlijkheid van de wereld" gezegd wordt "het verderf, dat in de wereld is door de begeerlijkheid. "

4. Door welke heerlijkheid en deugd van Hem, die ons geroepen heeft, ons tevens voor de toekomst de grootste en dierbare beloften geschonken zijn (vs. 11; 3: 13. 1 Petrus 5: 10), a) opdat u door deze, die u reeds ontvangen heeft en daarvoor alles wat tot het leven en de

godzaligheid behoort (vs. 3), de goddelijke natuur deelachtig zou worden (1 Joh. 3: 2), nadat u ontvlucht bent het verderf, dat in de wereld is door de begeerlijkheid, wier dienst u in plaats daarvan in het verderf zou storten (1 Petr. 2: 11. 1 Joh. 2: 16 v.

a) Jes. 56: 5 Joh. 1: 12 Rom. 3: 15 Gal. 3: 26

In vs. 3 werd ons een reeks van vijf leden voorgehouden: Gods heerlijkheid en deugd vormden het uitgangspunt, ons leven en de goddelijke wandel het einde. Daartussen lag onze roeping, die het werk is van God, krachtens Zijn heerlijkheid en deugd, vervolgens de door Christus in ons gewerkte kennis van Hem, die ons heeft geroepen, en hierop onze daardoor teweeggebrachte begiftiging met hetgeen ons ten leven en tot godzaligheid dient. Maar behalve hetgeen Christus ons meteen en voor deze tijd geschonken heeft, opdat het tot leven en godzaligheid ons leiden zou, zijn ons beloften geschonken, die eenmaal aan ons verwezenlijkt zullen worden; daarna wordt een zesde lid aan de rij toegevoegd. De apostel spreekt van "dierbare beloften", wier vervulling in het bezit stelt van goed van grote waarde, in onderscheiding van die, die alleen op tijdelijk en aards goed doelen, zoals die voor de tijd van het Oude Testament waren gegeven (Hebr. 8: 6). Hij noemt ze de grootste, of zeer grote, omdat het hoge dingen zijn, waarin zij worden verwezenlijkt.

Wenst u bij ondervinding de dierbaarheid van de beloften te kennen en deze in uw eigen hart te ervaren, peins veel er over. Er zijn beloften, die lijken op druiven in de wijnpersbak; als u ze perst zal het sap er uitstromen. Het denken over de heilige woorden zal menigmaal het voorspel van hun vervulling zijn. Terwijl u erover nadenkt, zal de genade, die u zoekt, onmerkbaar over u komen. Menig Christen, die dorstende naar de beloften was, heeft ondervonden dat de genade, die zij verzekerde, zacht in zijn ziel neerdaalde, terwijl hij de goddelijke toezegging bepeinsde; en hij heeft zich verblijd dat hij er steeds toe gebracht werd om zijn hart dicht bij de belofte te houden. Maar behalve de overdenking van de beloften tracht haar in uw ziel te ontvangen als de woorden van God zelf. Spreek aldus tot uw ziel: Als ik te doen had met de belofte van een mens, zou ik nauwkeurig de bekwaamheid en het karakter van die man, die met mij een verbond maakte, gadeslaan. Evenzo is het met de belofte van God; mijn oog moet niet zozeer op de grootheid van de genade gericht zijn, die mij zou kunnen ontzetten, als wel op de grootheid van de Belover, hetgeen mij zal verblijden. Mijn ziel, het is God, ja uw God, die niet liegen kan, die tot u spreekt. Dit Zijn woord, waarover u nu peinst, is even waarachtig als Zijn wezen. Hij is een onveranderlijk God. Hij veranderde nooit hetgeen Zijn mond eens gesproken had, noch herriep ooit een enkele vertroostende uitspraak. Zijn kracht schiet nooit te kort. Hij, die aldus gesproken heeft, is de God, die hemel en aarde heeft geschapen. Zijn wijsheid faalt nimmer, wat de tijd betreft dat Hij Zijn genade schenken wil, want Hij weet wanneer het goed is haar uit te storten en wanneer het beter is haar te onthouden. Omdat ik zo zie dat het het woord is van God, zó waarachtig en onveranderlijk, zó machtig en zo wijs, zal en moet ik de belofte geloven. Als wij op deze wijze over de belofte nadenken en de Belover gadeslaan, zullen wij haar liefelijkheid ervaren en haar vervulling ontvangen.

Deze beloften heeft Hij echter niet maar verbonden aan Zijn roeping, maar naar Zijn heerlijkheid en deugd heeft Hij ze ons geschonken, de goede uitkomst daardoor mogelijk gemaakt, dat wij daardoor, namelijk door de goddelijke krachten, die uit Christus' volheid zijn verkregen, nu ook de goddelijke natuur deelachtig moeten worden, als wij de verderfelijke begeerlijkheden van de wereld of het verderf, dat in de wereld is, ontvluchten. Wat een heerlijk uitzicht! Het wordt hier nu duidelijk gezegd, wat eigenlijk met het leven en de godzaligheid, waartoe wij moeten komen, bedoeld is. Niet dat wij, in beelden gesproken,

tot een zekere gelijkvormigheid aan God komen, waarbij God en Zijn verlore steeds gescheiden en van elkaar blijven, maar het moet tot de allerinnigste vereniging tussen Hem en ons komen, zodat Hij in ons en wij in Hem zijn, niet bij wijze van gelijkenis, maar wat het wezen aangaat. Wij, uit de aarde genomen en zelf aarde, moeten deelachtig worden wat wij nu niet bezitten: de goddelijke natuur en het goddelijk wezen, zodat het eeuwige en onvergankelijke zijn van Hem, wiens jaren niet ophouden, in wie geen afwisseling is van licht en duisternis en wiens trouw heden en gisteren en in alle eeuwigheid dezelfde is, dat dit zijn nu ook ons zijn is: kortom Hij zelf wil ons loon zeer groot zijn, zoals hij in het begin van Zijn weg tot Abraham sprak.

De goddelijke natuur deelachtig te zijn betekent natuurlijk niet, God te worden. Dat is onmogelijk. Het wezen van de Godheid kan door het schepsel niet gedeeld worden. Tussen het schepsel en de Schepper moet, wat het wezen betreft, altijd een kloof blijven; maar zoals de eerste mens, Adam, naar het beeld van God gemaakt was, zo worden wij in een veel heerlijker betekenis door de vernieuwing van de Heilige Geest het beeld van de Allerhoogste gelijkvormig en worden van de goddelijke natuur deelachtig. God is liefde! Wij worden liefde. Hij die liefheeft, is uit God geboren. "God is de waarheid"; wij worden waarachtig en hebben de waarheid lief. God is goed en Hij maakt ons door Zijn genade goed, zodat wij de reinen van hart worden, die God zien zullen. Ook worden wij zelfs in hogere zin dan deze de goddelijke natuur deelachtig in waarheid, in zo'n verheven zin als men slechts kan bevatten: behalve dat ons wezen niet volkomen goddelijk wordt. Worden wij geen leden van het lichaam van de goddelijke persoon van Christus? Ja, hetzelfde bloed, dat in het hoofd stroomt, stroomt in de hand en hetzelfde leven, dat Christus bezielt, bezielt Zijn volk; want u bent gestorven en uw leven is met Christus verborgen in God. "Zelfs, alsof dit niet genoeg was, zijn wij met Christus ondertrouwd in gerechtigheid en in getrouwheid en hij, die met de Heere verenigd is, is één Geest met Hem. O, wat een aanbiddelijke verborgenheid. Wij trachten er in te zien, maar wie zal het begrijpen? Eén met Jezus zo één met Hem, dat de rank niet nauwer met de wijnstok verbonden is dan wij met de Heere, onze Heiland en Verlosser! Laat ons dan, terwijl wij ons daarover verblijden, bedenken, dat zij, die de goddelijke natuur zijn deelachtig geworden, hun hoge en heilige betrekking in hun omgang met anderen hebben te openbaren en door hun dagelijkse handel en wandel hebben te bewijzen, dat zij het verderf ontvlucht zijn, dat in de wereld is door de begeerlijkheid. Ach dat wij meer goddelijke heiligheid van het leven ontvingen.

Dit is een woord, die gelijke in het Oude noch in het Nieuwe Testament staat, ofschoon het bij de ongelovigen als een geringe zaak is, dat wij gemeenschap hebben met de goddelijke natuur. Maar wat is Gods natuur? Het is eeuwige waarheid, gerechtigheid, wijsheid, eeuwig leven, vrede, vreugde en lust en wat men goed noemen kan. Wie nu Gods natuur deelachtig wordt, die verkrijgt dat hij eeuwig leeft, eeuwig vrede, lust en vreugde heeft en louter, rein, rechtvaardig en almachtig is tegen duivel, zonde en dood. Daarom wil Petrus dus zeggen: Zo min men God kan ontnemen dat Hij niet eeuwig leven en eeuwig waarheid zijn zou, zo min kan men het u ontnemen; doet men u iets, zo doet men het Hem, want wie een Christen onderdrukken wil, die moet God onderdrukken.

Als u wilt leven in de kracht van uw verzezen Heer, verban dan voor altijd elke gedachte van inwilliging van de begeerten van het vlees. Het zou verkeerd zijn dat iemand, die in Christus is, nog in de zonde zou blijven leven. Waarom zoekt u de levende bij de doden? sprak de engel tot Magdalena; zou de levende in het graf wonen? Kan het goddelijk leven ingekerkerd zijn in een verblijfplaats van vleselijke lusten? Hoe kunnen wij de drinkbeker van de Heere drinken en tevens die van Belial? Voorzeker, gelovige, u bent verlost van openlijke zonden en

begeerlijkheden, maar bent u ook reeds ontkomen aan de meer geheime en bedrieglijke valstrikken, u door de satan gespannen? Bent u genezen van hoogmoed, van luiheid, van valse verzekerdheid? Tracht u dagelijks te leven zonder wereldsgezindheid, zonder grootsheid van het leven en de vreselijke ondeugd van de geldgierigheid? Bedenk dat u daarom verrijkt bent geworden met goddelijke schatten. Als u echt uitverkorenen van God bent en door Hem beminden, laat dan al Gods genade ook niet aan u worden verspild. Tracht naar heiligmaking, zij is de roem en de kroon van de Christen! Een onheilige kerk! Zij is nutteloos voor de wereld en wordt niet geacht onder de mensen, zij is een gruwel; een bespottling van de hel en een afschuw van de hemel. Het meeste kwaad, dat ooit op aarde geweest is, is op haar gekomen door een onheilige kerk. O Christen! Gods eed rust op u! U bent Gods priester, handel aldus! U bent Gods koning, heers dan over uw lusten! U bent Gods uitverkorene, verenig u dan niet met Belial! De hemel is uw deel; leef dan als een hemels wezen, zo zult u tonen een waarachtig geloof in Jezus te hebben; want er kan geen geloof zijn in het hart zonder heiligheid van wandel.

O! dat wij nimmermeer vergeten Hoe duur wij zijn verlost en wat de redding van onze zielen Aan Jezus heeft gekost.

5. En u tot dit, tot verkrijging van die goddelijke natuur, ook alle naarstigheid toebrengend, om Hem, die u zoveel heerlijks en groots geschonken heeft, uit dankbaarheid te geven wat u Hem schuldig bent, voegt bij uw geloof, dat u verkregen heeft (vs. 1), deugd, deugdelijkheid, kracht tot het doen van goede werken (vs. 3) en bij de deugd kennis, verstand.

6. En bij de kennis matigheid en onthouden van alles wat voor de ziel gevaarlijk is (1 Kor. 9: 25; 10: 23) en bij de matigheid lijdzaamheid, wanneer u iets kwaads moet verduren (Rom. 15: 4) en bij de lijdzaamheid godzaligheid, die alles uit de hand van God aanneemt en zich door niets laat storen in de gemeenschap met God.

Als u de grote genade van de volle verzekering van het geloof begeert te bezitten onder de gezegende invloed en bijstand van de Geest, doe wat de Schrift u zegt: breng naarstigheid daartoe. Zie toe dat uw geloof van de juiste soort is, dat het niet slechts een leerstelling, maar een eenvoudig geloof is, dat op Christus en alleen op Christus steunt. Geef naarstig acht op uw moed. Smeek God, dat Hij u de gedaante van een leeuw geeft, opdat u, van uw goede zaak bewust, met stoutmoedigheid voorwaarts treden mag. Onderzoek de Schriften goed, en verkrijg u kennis, want kennis van de leer zal zeer veel bijdragen tot versterking van uw geloof. Tracht Gods woord te verstaan, dat het rijkelijk in uw harte woont. Wanneer u dit gedaan heeft, voeg dan bij uw kennis matigheid. Neem uw lichaam in acht, wees matig uitwendig. Draag zorg voor uw ziel, wees matig inwendig. Wees matig met uw mond, uw leven, uw hart en uw gedachten. Voeg daarbij door Gods Heilige Geest lijdzaamheid, vraag Hem, u die lijdzaamheid te schenken, die de verdrukking verdraagt en die, wanneer zij beproefd is, als goud te voorschijn zal komen. Tooi u met lijdzaamheid, opdat u niet mag morren, noch terneergedrukt worden in uw beproevingen. Heeft u die genade verkregen, zoek dan de godzaligheid. De godzaligheid is iets meer dan de godsdienst. Stel Gods verheerlijking tot uw levensdoel; wandel voor Zijn aangezicht, blijf dicht bij Hem, tracht naar Zijn gemeenschap en u bezit de godzaligheid; en voeg daarbij de broederlijke liefde. Heb al de heilige lief en voeg daarbij die liefde, die haar armen tot alle mensen uitstrekt en hun zielen liefheeft. Wanneer u met deze juwelen versierd bent en juist naarmate u deze hemelse deugden beoefent, zult u door de tastbaarste ervaring uw roeping en verkiezing leren kennen. Breng naarstigheid toe, als u verzekerd wenst te zijn, want lauwheid en twijfel gaan zeer natuurlijk samen.

7. En bij de godzaligheid broederlijke liefde, jegens hen, die ook reeds Gods kinderen zijn geworden door het geloof in Christus Jezus (1 Petrus 1: 22 v. ; 2: 17; 4: 8 en bij de broederlijke liefde (1 Thessalonicenzen. 3: 12 Gal. 6: 10) liefde jegens allen, jegens de mensen in het algemeen, zelfs tegenover vijanden.

Omdat alles ons door Christus geschonken is, wat tot het leven en de godzaligheid dient, daarom zijn wij verschuldigd met alle vlijt ons toe te leggen, om uit de geschonken schatten van goddelijke gaven en genade te voorschijn te halen en aan te bieden, wat daartoe dient, dat God in alles geprezen wordt door Jezus Christus (1 Petrus 4: 11). Toen ik in een lentetijd met een vrome boer tussen weelderige zaadvelden doorreed en in het gesprek zei: "zo moesten wij ook staan", gaf hij ten antwoord: "Ja de grond is ernaar. "

U heeft een goed erf en een goeden akker; ziet dan toe, dat u er geen doornen en onkruid op laat groeien.

Een volkomen heilig Christelijk leven moet de Christen voor God uit dankbaarheid leiden, opdat deze daarin, als in het dadelijk bewijs van de verwezenlijking van Zijn liefderijk bedoelen met hetgeen Hij in Christus Jezus ons heeft geschonken, een welgevallen heeft in de Christen. Petrus noemt dadelijk het geloof als de basis, waarop en als de lijst, waarin zo'n heilig Christelijk leven moet worden geleid; in het geloof heeft de Christen zich het goddelijk leven toegeëigend als een voortdurende bezitting. Het geloof nu, dat de lezers hebben, is de geloofsstaat, die aanwezig is; dit moet de hele volgende zedelijke wandel, in al zijn omvang, als zedelijke kwaliteit in zich sluiten. De beschrijving kan dus niet bedoeld zijn als beschrijving van de organische op elkaar volging, waarin langzamerhand enigszins trapsgewijze, de bijzondere stukken van het gehele Christelijke leven zich ontwikkelen, maar als zedelijke bepalingen moeten al deze wijzen van handelen reeds in het geloof vervat zijn, zodat alleen, naar de in- of uitwendige toestand, de een of andere te voorschijn treedt en het principe van de opsomming is dit, dat steeds wordt gezegd, die nadere zedelijke grond in elk van die moet aanwezig zijn, opdat zij zelf, elke misleiding vermijgend, van de ware aard is. Het is geen tijdelijk na elkaar komen, maar een zedelijk in elkaar zijn. In hun geloofsstaat moeten dan de lezers deugd betonen, d. i. mannelijkheid of mannelijke kracht, die het geloof in zich moet hebben en moet voortbrengen, als het niet een nietsbetekenend weten en voor waar houden, maar werkelijk een zedelijk wandelen een macht zal zijn, die het leven bepaalt. In die kracht moet kennis zijn, zodat die niet blindelings en zonder plan in de volheid van haar kracht voortgaat, maar overal wat recht is, verkrijgt, de juiste objecten, de juiste tijd en de juiste wijze om werkzaam zich te betonen. Opdat echter die kennis niet ontaardt in die spiritualistische opgeblazenheid, die het bewustzijn van de Christen, dat hij inwendig van de wereld is afgezonderd, omkeert tot de dwaling van een onverschillig zijn over de dingen van de wereld, het juiste bewustzijn van de geestelijke vrijheid van de Christen in de waan van een emancipatie van het vlees, moet bij die kennis ook de matigheid zijn en werkzaam zijn. De apostel bedoelt daarmee die gezindheid, waarbij men niet aan zijn neigingen de vrije teugel laat, maar zichzelf datgene ontzegt, waarvan het genot ten koste van de zedelijke reinheid zou plaats hebben en zelfs afstand doet in zelfverloochening van hetgeen op zichzelf geoordeeld is, als enig zedelijk gevaar daarmee voor de eigen ziel of voor die van een ander verbonden was. Het zelfverloochenend onthouden, dat alleen op het eigen vrijwillig gekozen handelen betrekking heeft, moet van zo'n aard zijn, dat zij de Christen in staat stelt, ook zich te schikken en te onderwerpen als door Gods beschikking tegen zijn wil hem onthouden en ontzegd wordt wat hij begeert. Hij moet zichzelf verloochenend, zich in het tegensnele schikken en dat alles voor hem geen hinderpaal laten worden voor zijn Christelijk geloof en leven. Met andere woorden, het zelfverloochenend onthouden moet tegenover de tegen eigen

wil ondervonden moeiten, de lijdzaamheid voortbrengen, die onder hindernissen en moeilijkheden volhardt. Dit dragen, zal het niet het eigenzinnig trotseren, tot vleselijk op zichzelf vertrouwende hardnekkigheid, of tot godvergetende resignatie en desperatie ontaarden, moet in zich de ware godsvrucht of de godzaligheid bevatten, die zich in alle tegenspoeden ootmoedig schikt, omdat u Gods goede en genadige wil daarin ziet en in deze nooit vreest, omdat zij van die goddelijke genade een zalige vrucht en een zalig einde van de beproeving verwacht. Maar wie, als een Christen, voortdurend moet zorgen en arbeiden, dat hij voor zijn persoon zijn Christelijke staat bewaart, die vergeet zo gemakkelijk het liefdevol acht geven op en zorg dragen voor anderen, dat het hun, die dezelfde behoefte hebben, ook lukken mag. Daarom worden de lezers verder herinnerd, dat een Christen zich niet eenzijdig mag bepalen bij zijn bijzonder persoonlijk eigen zijn aan God, zodat hij alleen zoekt voor zichzelf in een andere verhouding tot God te komen, maar ook daarop moet hij acht geven, dat hij de betrekking van gemeenschap tot de anderen niet gering acht en door egoïstische liefdeloosheid in verzuimen en verrichten, in woord en daad zich tegen hen bezondigt, die zijn God ook tot hun God hebben en evenals hij eigendom van God en voorwerpen van Zijn eeuwige liefde zijn. Is de ware godzaligheid werkelijk liefde tot God, dan moet zij zich openbaren in de broederlijke liefde tot hen, die ook uit God zijn geboren. Deze Christelijke broederliefde kan makkelijk verlagen tot een trots exclusief en werkheilig beoefenen van liefdewerken in de kring van de Christelijke gemeenschap. Zal zij nu van die verkeerdheid vrij blijven en van ware zedelijke aard zijn, dan moet aan haar hart de wandel van de liefde ten grondslag liggen, d. i. zij moet de broeders aan het hart sluiten als degenen, bij wie het genadig welbehagen van God tot verwezenlijking is gekomen en nog komt, want dat alleen is werkelijk liefde, omdat het afbeeldsel is van de liefde van God. Dat echter in die broederliefde zo'n wezenlijk ware liefde is, zal daarin moeten bevestigd worden, dat zij ook hen liefhebben, die voorwerpen zijn van hetzelfde goddelijk welbehagen, ook waar dat nog aan hen moet worden verwezenlijkt. Zo hebben zij alle mensen lief, gedachtig dat God aller zaligheid wil, de Christenen en in het bijzonder de Christenen uit de heidenen, tot wie die lezers behoren, alleen door dat allen omvattende van de liefde van God uit de menigte van de natuurlijke mensen in het rijk van Zijn liefde zijn overgezet. In en met de Christelijke broederliefde moet de liefde tot allen, algemene liefde wat aard en omvang aangaat, werkzaam worden. Met het geloof is deze gehele voorstelling van het Christelijk leven begonnen, met de liefde besluit zij. Voegen wij erbij, dat deze afdeling in vs. 11 met de hoop eindigt, zoals ook het begin zich onmiddellijk aansluit aan een woord over de hoop (vs. 4), dan vinden wij in deze verzen weer de drie Paulinische schatten (1 Kor. 13: 13) geloof, liefde, hoop, terug.

8. Want als deze dingen, die ik hier heb genoemd, geloof, deugd enz. bij u zijn en u steeds meer in deze stukken van het Christelijk leven opgroeit en toeneemt, zodat zij in u overvloedig zijn, zij zullen u niet leeg noch onvruchtbaar laten, maar u integendeel rijk en vruchtbaar maken, zoals u dat behoort te zijn, in de kennis van onze Heere Jezus Christus (Kol. 1: 10 v. Tit. 3: 14 Efez. 4: 13).

9. Want waarbij deze dingen, zo-even in vs. 5-7 genoemd, niet zijn a), die is blind voor datgene, waarin het wezen van het Christendom bestaat (1 Joh. 3: 16), van verre niet ziende en tastend met de handen, als een, die de juiste weg niet kan vinden (Hand. 13: 11. 1 Joh. 2: 11, hebbend vergeten (letterlijk: "aangegrepen hebbend het vergeten", namelijk omdat dit met de vleselijke begeerlijkheden overeenkomt) de reiniging van zijn vorige zonden, die hij deelachtig geworden is, toen hij met de bede van een rein geweten (1 Petrus 3: 21) zich inde naam van Jezus liet dopen en door het water van het doop zijn zonden liet afwassen (Hand. 22: 16).

a) Jes. 59: 10 Zef. 1: 17

Wij zouden soms denken, dat er omgekeerd moest staan: "de kennis van onze Heere Jezus Christus zal u in uw Christelijke plichten niet onvruchtbaar laten". De apostel zegt echter in omgekeerde orde: een goed aangewende ijver, om van uw Christelijke macht gebruik te maken, zal u in de kennis van onze Heere Jezus Christus niet leeg noch onvruchtbaar laten. Beide is waar: door de kennis van onze Heere Jezus Christus wordt ons alle goddelijke kracht tot leven en godzaligheid geschonken, maar ook de door ons aangewende vlijt leidt ons steeds meer in de kennis van onze Heere Jezus Christus in, om al de schatten, die daarin liggen, bij alle voorkomende gelegenheden goed te besteden en daardoor hinderpalen te overwinnen. Men wordt daarom bij de kennis van onze Heere Jezus Christus steeds blij, men twijfelt niet, of overal ligt daarin overwinning en spreekt zijn geest toe: mijn geest vertraag niet om u door de macht van de duisternis heen te breken wat bent u bezorgd, dat het u aan kracht ontbreken zou? " Wie echter niet met zo'n aanhoudende ijver en zo'n gehoorzaamheid doorgaat, die is voor het toekomstige bepaald blind, hij tast met de hand in hetgeen tegenwoordig is en doet veel misgrepen; hij vergeet het verleden, terwijl hij anders met de daarin ontvangen kracht zich een tijd behelpen zou en zo ook vergeet hij de dienst, die deze hem dan kon doen en moest doen. Dit is een beschrijving van de achteruitgang, niet door plotseling neerstorten en door een zware val, maar door gaandeweg nalaten en verzuimen.

Zo iemand ziet alleen wat dadelijk aanwezig is, dat hij een lid van de Christelijke gemeente is, maar hoe hij het is geworden, ligt buiten zijn gezichtskring, omdat hij het vergeten is, dat het begin van zijn Christelijke staat was de vergeving van zijn vroeger bedreven zonden. Bleef hij aan deze gedachtig, dan zou hij weten, dat de Christelijke staat een wandel eist, die in overeenstemming is met de gezindheid van hen, wier begeerte was om van zonden gereinigd te worden, dat hem in de gemeente van Christus heeft ingeleid.

10. Daarom, omdat het zo is, zoals in vs. 8 v. gezegd is, broeders, benaastig u te meer, zo wil ik de vermaningen in vs. 5 uitgesproken nog aandringen, benaastigt u in hetgeen ik in vs. 5-7 heb genoemd, om uw roeping en verkiezing (1 Petrus 2: 9) vast te maken; want dat doende, bij uw geloof deugd en bij uw deugd kennis enz. voegend, zult nimmermeer struikelen, dat u de u toegedachte zaligheid zou verliezen (Rom. 11: 11).

Petrus wil, dat onze roeping en verkiezing ook bij ons vast zijn, niet alleen bij God; en dus moeten wij ze vastmaken door onze goede werken. Want de vrucht blijft niet uit, dat het geloof daardoor sterker wordt, en altoos meer en meer goede werken doet. Dus is dit wel een andere dan een lichamelijke kracht. Want deze neemt af en wordt verteerd, wanneer men enig ding veel gebruikt; maar deze geestelijke kracht, hoe meer men ze oefent en gebruikt, des te sterker wordt zij en zij neemt af, als men ze niet gebruikt. Daarom heeft God de Christenheid eerst zo geleid, gedreven, geoefend met worstelingen van het geloof en smaad en dood en bloedvergieten, opdat zij echt sterk en krachtig werden en hoe meer zij gedrukt werd, hoe meer veerkracht zij toonde. En hier is ook een teken gesteld, hoe men te handelen heeft met de voorbeschikking (de verordening tot zaligheid). Er zijn vele lichtvaardige geesten, die niet veel van het geloof weten, die vatten de zaak hoog op en willen eerst weten of zij voorbeschikt zijn en willen het door het verstand uitmaken. Laat dit maar snel varen; daartoe is geen weg. Maar wanneer het geloof juist geoefend en gebruikt wordt, zo wordt u ten slotte zeker van de zaak, dat u niet dwaalt.

11. Want zo, op die weg, die u voor struikelen bewaart, zal u rijkelijk toegevoegd worden, als Gods gave voor hetgeen u Hem gegeven heeft (vs. 5 vv.), evenals die betoning van uw kant

uit dankbaarheid was voor de gave van de Heere, waarmee Hij u gezegend heeft (vs. 3 vv.), de ingang in het koninkrijk van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus (2 Tim. 4: 1).

Met de woorden "benaarstig u te meer" geeft de apostel te kennen, dat hier gesproken wordt van een vermaning, reeds vroeger is gegeven, maar die hij nu door het motief uit vers 9 te ontleen, des te dringender herhaalt. Daarom voegt hij er ook bij "broeders!" waarmee hij de lezers samenvat als degenen, die tegenover de vroeger beschreven naam-Christenen in de gemeenschap van de ware staat van de zaligheid staan. Het "vastmaken", waarvan hij vervolgens spreekt, kan nu, wat de zaak aangaat, in niets anders bestaan dan in die werkzame ontwikkeling van een heilig Christelijk leven, zoals dat in vs. 5-7 wordt geëist. Zo deze plicht is, om de aan hen gedane goddelijke weldaden, op de door goddelijke roeping teweeg gebrachten Christelijke staat, dan des te meer nog om de waarschuwing, zoals die in vs. 9 is vervat.

Zij moeten hun "roeping en verkiezing" vastmaken. Deze is die geschiedkundige verkiezing (1 Thessalonicenzen. 1: 4), waardoor een mens in de gemeente van God wordt ingelijfd, door de roeping tot ingaan wordt uitgenodigd. De een staat tot de andere in verhouding als de opname tot de uitnodiging. De een is zowel als de andere de lezers ten deel geworden. Maar zij zouden die verliezen, als zij zich in tegenspraak stelden met hetgeen hun daarmee ten deel is geworden en dat zouden zij doen, als zij zich niet toedegen op de deugden, die het geloof in zich sluit, maar de reiniging van de vorige zonden vergaten, waartoe zij geroepen en waartoe zij verkoren waren. Hij, die blind is en van verre niet ziet, ziet alleen het meest nabij zijnde, dit, dat hij een lid van de gemeente is en vergenoegt er zich mee, dat hij het is, zo moeten zij echter niet doen, maar zich benaarstigen dat zij bij hun roeping en verkiezing blijven. Door hun pogingen zullen zij werkelijk bereiken, dat hun roeping en verkiezing vast blijven staan, omdat zij op de weg, waarop zij gebracht zijn, nooit struikelen of verongelukken, integendeel zal hun verrichten van datgene, waartoe hij te voren vermaand heeft, om bij het geloof deugd enz. te voegen, dit ten gevolge hebben, dat hun de ingang daarheen, waar onze Heere en Heiland Jezus Christus Koning is, rijkelijk toegevoegd wordt.

Zoals men de beide vleugels van een huisdeur opent, als een welkom gast met talrijk gevolg aankomt, zo zullen rijkelijk ingang in de zaal van de hemel verkrijgen, die daar aankomen met het gevolg van ware werken van het geloof (Openbaring 14: 13); en de Heere, die het beloofde rijk aan de gezegende erfgenamen geeft (MATTHEUS. 25: 34 v.), zal hen als ware erfgenamen, namelijk als Zijn mede-erfgenamen erkennen uit de werken, die zij in geloof aan Hem hebben gedaan.

In de late avond van zijn leven, terwijl hij reeds de aflegging van zijn aardse tabernakel verbeidt, neemt Simeon Petrus nog eenmaal de schrijfstift in handen, om hen, die met hem even dierbaar geloven ontvingen, te wapenen tegen zware verzoeking, zoals hij in zijn eerste brief hen getroost had onder bange beproeving. Met een warm gemoed bidt hij genade en vrede hun toe, bepaaldelijk door de kennis van God en de Heere, waarop in tegenstelling met de valselijk genoemde wetenschap van zijn dagen, door de apostel in dit schrijven vooral een hoge waarde gelegd wordt. Maar is het niet, of reeds het noemen van de naam van de gezegende Verlosser voldoende is om met zijn hart ook zijn pen in beweging te brengen? Als een brede, prachtige stroom ruist zijn vermaning al meteen onophoudelijk voort, met een veelheid en volheid van zaken, die ons reeds meteen de betuiging ontlokt: nee, hier spreekt geen onbekende bedrieger, maar wel echt de apostel van de hoop! Hij somt eerst (vs. 3, 4) de onschatbare voorrechten, dan (vs. 5-7) de dure verplichtingen van de gelovigen op en laat eindelijk (vs. 11) verschillende redenen wegen, die hen aansporen moeten om daaraan met

stipte trouw te voldoen. En daarbij horen wij nu het zinrijke woord: daarom, broeders, benaarsigt u te meer, om uw roeping en verkiezing vast te maken. Het is hier de enige plaats in beide brieven, dat hij zijn lezers bepaald als broeders begroet; een uitdrukking van de gemeenschap van de liefde, te passender, omdat hij hen hier kennelijk plaatst tegenover de diep verblinden, in vs. 9 vermeld. Wel verre van dat noodlottig dwaalspoor te volgen, moesten de levende leden van het lichaam veel meer zich beijveren om hun roeping en verkiezing vast te maken. Roeping is hier niet de zuiver uitwendige roeping, die door het Evangelie tot allen zonder onderscheid komt, maar die inwendige, die met gezegende uitslag bekroond en door hun gelovige toetreding tot Christus bezegeld was. In gelijke zin herinnert hij elders, hoe God hen geroepen (d. i. niet slechts genodigd, waar ook werkelijk overgebracht) had uit de duisternis tot zijn wonderbaar licht). Hun verkiezing tot de zaligheid van de verlostten was daarmee natuurlijk en noodwendig gepaard en wat het nu betekenen mag deze roeping en verkiezing meer, dan tot dusverre, vast te maken? Het heeft nauwelijks aanwijzing nodig, dat hier volstrekt aan geen vastmaken van de zijde van God valt te denken. Zoals Zijne genadegiften geheel ongehouden zijn, zo is ook Zijn roeping volstrekt onberouwelijk; niet op grond van hun vooruit gezien geloof of bekering, maar uit vrije genade had Hij reeds vóór de grondlegging van de wereld hen voorgekend en in Jezus Christus hen liefgehad met een eeuwige liefde. Maar nu kwam het erop aan, om hetgeen van Gods kant, voorwerpelijk, reeds vast was en vast bleef, ook van hun kant, onderwerpelijk, steeds vaster te maken, om van hetgeen op zichzelf volkomen zekerheid had nu ook voor zichzelf steeds verzekerd te worden; om in één woord niet slechts een flauwe, onbestemde, onbestendige, maar een vaste levende, heldere hoop van het eeuwige leven te kweken. Maar hoe nu het zover gebracht, dat dit veilig standpunt bereikt werd? Dat duidt de apostel aan in wat hij meteen laat volgen: Want dit doende, zult u nimmermeer struikelen. Met "dit" bedoelt hij niets anders dan deze dingen, waarop hij reeds (vs. 8 en 9) gewezen had en daar wijst hij duidelijk op die gezindheden en plichten terug, die hij (vs. 5-7) met zoveel warmte had aangeprezen. Deze in zich aan te kweken, in beoefening te brengen, voor aller ogen ten toon te spreiden, ziedaar zo, volgens Petrus, de weg om voor zichzelf zijn roeping en verkiezing tot zaligheid vast te maken; d. i. om voor zichzelf daarvan ten volle verzekerd te zijn. Het blijkt daarom, dat sommige oude handschriften recht hadden, waar zij er volgens onze kanttekenars bijvoegden: vast te maken door de goede werken. "Als deze dingen bij u zijn", schrijft Petrus, "en in u overvloedig zijn, zij zullen u niet leeg en onvruchtbaar laten, niet leeg voor uzelf, niet onvruchtbaar voor anderen in de kennis van onze Heere Jezus Christus. " Maar als daarom deze dingen niet in u zijn, wat staat u anders te vrezen, dan dat dus ook uw kennis van Christus al een zeer ijdele en een zeer onvruchtbare blijken zal. Een groot gevaar, u voelt het en toch wie ziet niet dadelijk in, dat het wezenlijk is, en alleen kan ontweken worden op de weg van levend geloof? Maar welaan, stel u dan een Christen voor, aan wie het hier geschetst karakter ontbreekt en oordeel zelf: welke waarde moet de Kennen van de harten aan zo'n Christendom hechten? Een Christendom zonder kennis een kandelaar, maar waarop geen licht is ontstoken. Een Christen zonder matigheid een speelbal van iedere lust. Een Christen zonder volharding een soldaat, die zijn vaandel verlaat. Een Christen zonder liefde een hemel zonder zon. Zo zou ik kunnen voortgaan en bij iedere trek van het beeld mogen vragen: neem het weg en wat blijft er dan van het levend Christendom over; welke kracht heeft zo'n dood geloof tot vertroosting voor uzelf, tot overwinning van de wereld, tot verheerlijking van God en de Heere? Immers niet in woorden, maar in kracht bestaat het koninkrijk van God en geen dorre droom, die het hof van de Heere kan sieren. Al kon u roemen in het geloof en juichen in hoop, voorwaar, voorwaar zeg ik u, zo niet deze dingen bij u zijn en in u overvloedig bevonden worden, het was even goed voor uzelf en de wereld, als u de Christus nooit gekend had. Wat zeg ik, u heeft Hem niet echt gekend; want Hem te kennen en in de zonde te leven, hoe zou dat mogelijk zijn? Op nog een ander gevaar maakt de apostel

ons opmerkzaam, dat alleen langs de aangewezen weg voor goed ontweken kan worden. "Want bij wie deze dingen niet zijn, die is blind, van verre niet ziende, hebbende vergeten de reiniging van zijn vorige zonden. " Ach, hoe beschrijf ik u het beeld van de man, wiens jammer in dat woord is betekend! Nee, Petrus heeft op geen dienaar van de wereld het oog, die nog nooit gesmaakt heeft, dat de Heere goedertieren is. Een mens bedoelt hij, die eens verlicht is geweest en de Heilige Geest had ontvangen, maar nu afvallig wordt en door moedwillige zonde de Christus andermaal kruisigt. Ach, zo nabij kan men schijnen aan het koninkrijk van God, zonder nog daar te zijn binnengegaan; zoveel kan er bij een zondaar plaats gehad hebben op het gebied van het verstand, van het gevoel, van de verbeelding, van de consciëntie wellicht, zonder dat nog de wil, waarop alles aankomt, echt gebogen is geworden. Dan roemde men in het kruis van de Heere, maar zonder van de wereld echt gekruisigd te wezen, dan knielde men aan de voeten van de goede Meester, maar zonder Zijn juk op de schouders te nemen. Maar hoe treurig is nu ook van lieverlede de toestand geworden van hem, voor wie de getuigenis geldt, dat eigenlijk "bij hem deze dingen niet zijn. " De ongelukkige, hij is blind, zegt Petrus, voor zijn hoogste belangen en de heilige roeping van de Christen. Van verre niet ziende, wel ontdekkend wat hem naast voor de voet ligt, maar niet wat verder staat en hoger ligt, boven alles verdient nagejaagd en gegrepen te worden. Ja, hij heeft vergeten, o gruwzaam vergrijp, de reiniging van zijn vorige zonden, die hij op de ootmoedige belijdenis van zijn geloof bij zijn doop heeft ontvangen. Weer in de besmetting van de wereld gewikkeld en van haar overwonnen geworden, heeft hij zich afgekeerd van het heilig gebod, dat hem was overgeleverd geworden en het laatste van die mens dreigt erger dan het eerste te zijn. Kan het anders, of het uitzicht, waarin hij zich eerst had verblijd, begint in duisternis onder te gaan en eerst meer dan half op weg naar de hemel, mist hij eindelijk alle troost en alle hoop voor de eeuwigheid, omdat zijn eigen hart hem veroordeelt? Arme stakker, die zoveel regen en zonneschijn tevergeefs ontvangen en slechts distels voortgebracht heeft, welk einde kan u wachten, dan de welverdiende verbranding! Deerniswaardige schepeling, weleer zo nabij aan de haven en nog weer in de baren terug geslingerd, wie behoedt u nu voor vergaan! Christenen, tot zo dure prijs gekocht en zo heerlijke hoop geroepen, wilt u dat oordeel ontwijken? Hoor dan de vermaning van Petrus: benaastig u om door een heilige wandel uw roeping en verkiezing vast en steeds vaster te maken; zo en zo alleen, zult u eindelijk nimmermeer struikelen! Nimmermeer struikelen, dat woord brengt ons reeds tot de beschouwing van wat u verwachten mag op de weg, die Petrus u wijst. Dit doende zult u nimmermeer struikelen. Hoe, is dan het woord van Jakobus geen waarheid meer: wij struikelen allen in velen. Ongetwijfeld, maar er is onderscheid tussen struikelen en struikelen en hier bedoelt de Apostel een misstap, die met een dodelijk vallen gelijk staat. Zie, daarvoor zal de eeuwig Getrouwe ons hoeden, als Hij in ons hart het biddend voornemen leest, om echt op Zijn wegen te gaan. Ja, als wij uitsluitend aan onszelf waren overgelaten, wij hadden geen enkele waarborg, dat hij, die heden wellicht een benijdenswaardige hoogte besteeg, niet morgen kon neerstorten in een ijzingwekkende diepte. Maar in de kracht van God wordt de Christen door het geloof bewaard tot de zaligheid, die geopenbaard staat te worden en de goede Herder belooft niet slechts, maar schenkt het eeuwige leven aan de schapen, die Zijn liefdestem horen. Struikelen wij ook op de baan, die wij kozen, ach, deden wij het dagelijks minder een meewarige hand richt ons op en Hij, die tot Zijn hemels rijk ons bewaart, zal van alle boze werk ons verlossen. Niettegenstaande, ja zelfs door onze struikelingen, telkens met diepe ootmoed beleden, brengt Hij ons op de hemelweg al verder en verder, "en zo", voorspelt de Apostel ten slotte "zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwig koninkrijk van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus", in het rijk van Zijn heerlijkheid daar, zoals zij reeds hier beneden tot het rijk van de genade behoorden. Maar hoe, Petrus, heeft u niet zelf in uw eerste brief ons geleerd, dat de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt? Alsof het beiden niet even waarachtig was: nauwelijks aan de zijde van de mensen, ruimschoots aan de zijde

van God. Niet dat de verlostte een steeds ruimere ingang verdienen zou, naarmate hij hier godzaliger leefde. Waar is de roem? Hij is uitgesloten, niet slechts aan de aanvang, maar nog aan het einde van de weg van het behoud. Recht op de hemel heeft de zondaar alleen door Gods genade in Christus, maar vatbaarheid voor de hemel, hoe zou zij daar zijn te vinden, waar het hier getekend bestaan ten enenmale ontbreekt? Immers daar kan niets inkomen, wat verontreinigt en gruwelijkheid doet en leugen spreekt. Zonder heiligmaking zal niemand de Heere zien. Maar werd zij de lust van ons hart, hoor wat Petrus belooft en laat daar binnen een heilige eerezucht ontbranden! Wij kunnen niet slechts de zaligheid van de verlostte zondaars, maar de heerlijkheid van de gekroonde strijders deelachtig worden; van de verschillende trappen van de zaligheid is zelfs de hoogste langs de weg van de heiligmaking bereikbaar en de zevenvoudige vrucht, hier geëist, zij wordt uit loutere genade met zeventig maal zeven van deze vreugde vergolden. Zoals u de vleugeldeuren van uw feestzaal zo wijd mogelijk openslaat, om een welkome gast te onthalen; zoals een overwinnend leger in de hoofdstad niet slechts toegelaten wordt, maar met blijde verrukking ontvangen, zo blinkt daar de kroon van de verlostten te hoger, naarmate zij de gekruisigde en verheerlijkte Heer te meer gelijkvormig zijn geworden. O zalig, driewerf zalig, die zich niet slechts binnengelaten, maar een ruime ingang bereid en een plaats van eer ziet aangewezen! Christen, wie van u wil niet ten bloede toe strijden, om zo'n kroon te ontvangen? (VAN OOSTERZEE).

b. Vs. 12-21. In de vorige afdeling heeft de apostel zich over de hoofdinhoud van deze tweede brief verklaard als in een inleiding. In deze tweede gaat hij voort met te motiveren, waarom hij het voor aangewezen hield, juist deze dingen zijn lezers voor te houden, alhoewel zij degenen zijn, die bewust zijn van de noodzakelijkheid, dat die genadestaat wordt bevestigd door heilige inspanning om deel te hebben aan de volmaking en ook reeds in de waarheid bevestigd zijn geworden. Hij weet, dat hij eens snel en zonder vele voortekenen de tabernakel van zijn lichaam zal moeten afleggen en daarom moet hij het nog, terwijl het tijd is, doen, als hij hen door herinnering wil opwekken. Hij stelt er groot belang in, dat zij ook na zijn sterven iets van hem in handen hebben, waardoor zij aan hem zullen worden herinnerd (vs. 12-15). Die vermanende zorg van de apostel voor zijn lezers heeft tot veronderstelling de vaste verzekerdheid, die hij met zijn ambtgenoten heeft, van de kracht en de toekomst van Jezus Christus, die zij aan hen, die door hun dienst tot Christus bekeerd zijn, hebben bekend gemaakt. Zij hebben zelf Zijn heerlijkheid gezien en zelf Gods stem over Hem vernomen op de berg van de verheerlijking. Daardoor is hun het profetische woord van het Oude Testament nog veel vaster geworden dan het reeds op zichzelf was en dit moet nu voor de Christenen hun licht zijn op de duistere plaats, waarop zij in dit leven op de wereld tot de tijd van de terugkomst van Christus zich nog bevinden, maar volgens een uitlegging, die niet aan de hand wordt gedaan door de geest van de mens zelf, maar door de Geest van God, die ook zelf de profetie heeft voortgebracht (vs. 16-21).

12. Daarom, omdat ik er prijs op stel, dat u niet struikelt, maar dat u rijkelijk geschonken wordt de ingang in het eeuwige rijk van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus (vs. 10 v.), zal ik niet verzuimen u altijd, zo vaak als ik tot u spreek, daarvan, van hetgeen ik u heb gezegd, namelijk dat u bij uw geloof deugd enz. voegen zou (vs. 5 vv.), te vermanen, hoewel u het weet (1 Joh. 2: 21 Rom. 15: 14 vv.) en in de tegenwoordige waarheid versterkt bent, niet een waarheid, die u nog moet worden verkondigd, maar die u reeds verkondigd is en onder u wordt beleden (Hoofdstuk 3: 17).

De Apostel bedoelt zijn lezers te bewaren voor dat vergeten (vs. 9), dat blind en onvruchtbaar maakt.

Het is hem niet te doen om dogmatische onderrichtingen en om weerlegging van de dwaalleraars, maar om versterking en opwekking van zijn lezers.

Er zijn tweeërlei ambten bij de Christenen, zoals Paulus zegt (Rom. 12: 7 v.): "Zo laat ons die gaven besteden hetzij die leert in het leren; hetzij die vermaant in het vermanen. " Leren is, als men de grond van het geloof legt en aan hen verkondigt, die er niet van weten; vermanen, of zoals Petrus eigenlijk zegt "herinneren" is, hun prediken, die het vroeger gehoord hebben die het weten, als men bij hen aandringt en hen opwekt, om het niet te veronachtzamen, maar voort te gaan en op te groeien. Wij zijn allen met het oude, vuile kleed beladen, met ons vlees en bloed, dat wil ons naar de laagte trekken, zodat de ziel makkelijk inslaapt. Daarom moet men altijd zoeken en volharden, zoals een huisvader handelt met zijn gezin, opdat dit niet in luiheid neerzit, alhoewel ieder wel weet, wat hij moet doen.

De woorden "hoewel u het weet en in de tegenwoordige waarheid gesterkt bent", mogen wij wel houden voor een terugwijzen op de eerste brief. Dit wijzen op die brief wordt ons daardoor tot zekerheid, dat dezelfde getuigenis, die ernstig moet worden aangenomen, de getuigenis voor het volkomen van hun staat, wordt uitgesproken als in 1 Petrus 5: 12 ja, dat zelfs de vorm van die uitspraak hier en daar in het oog lopend overeenstemt.

13. En ik acht het recht te zijn, in overeenstemming met de zaak en voor mij plichtmatig (Fil. 1: 7), zolang ik in deze tabernakel ben (2 Kor. 5: 1), dat Ik u opwek, door vermaning, u door herinnering aanvuur (Hoofdstuk 3: 1).

14. a) Zo ik weet, dat de aflegging van mijn tabernakel haast (eensklaps, snel) zijn zal, dat een geweldige dood plotseling mij zal wegnemen, zoals ook onze Heere Jezus Christus, in Zijn woord Joh. 21: 18 mij heeft geopenbaard; zo moet ik, zolang dat wat die openbaring behelsde nog niet is geschied, de tijd uitkopen, om in u zulke herinneringen op te wekken.

a) 2 Tim. 4: 6

Bij het inwendig motief in vs. 12 komt voor de apostel nog een verplichting van buiten, die het rechtvaardigt dat hij, hoewel hij lezers voor zich heeft, die het weten en versterkt zijn, zijn herinnering hen laat vernemen. Die verplichting ligt voor hen in het korte van de tijd, hem nog voor zijn apostolische werkzaamheden gegund. Want met het "recht te zijn" bedoelt hij iets, dat met de eis van de omstandigheden bij zijn apostolisch ambt overeenkomt en zo volgens de wil van God is. Hij weet, zoals hij ten opzichte van het "zolang", als hij nog in deze tabernakel is, zich meteen nader verklaart, dat er voor hem nog slechts een korte tijd is, die hij moet uitkopen. Hij leidt echter zijn weten niet onmiddellijk af uit een openbaring, hem door de Heere gegeven, dat de aflegging van zijn tabernakel nu haast zal geschieden, maar wijst alleen bevestigend op zo'n openbaring, als hij schrijft: "zoals ook onze Heere Jezus Christus mij heeft geopenbaard"; waarmee hij doelt op hetgeen volgens Joh. 21: 18 v. heeft plaats gehad. Zijn weten, in zoverre het onafhankelijk is van deze openbaring en hem van een "haast" of "snel" verzekert, is dus van dezelfde aard, als dat van de apostel Paulus in 2 Tim. 4: 6, namelijk uit de omstandigheden afgeleid.

Bedenkt men dat Petrus, naar het woord van de grondtekst, het einde van zijn leven niet zozeer voorstelt als nabij zijnde, maar als snel, plotseling (Hoofdstuk 2: 1) invallend, een dat snel geschiedt, een zeer kort verloop heeft, zodat er geen tijd meer overblijft, om nog voor het laatste ogenblik van de dood zo'n zorg voor de gemeenten te volbrengen, dan komt hier niet in aanmerking de tijd, waarop dat einde plaats heeft, maar geheel afgezien hiervan alleen de

wijze van heengaan, zoals die reeds aanwezig is in de voorstelling van de apostel, die daarover verzekerd is. Hij weet reeds de aard van zijn dood; zijn eigen Christelijk inzicht in zijn tijd en zijn omgeving (Rome) en de ter dood brenging van zijn apostolische broeder Paulus (die zo onmiddellijk en ontwijfelbaar te wachten was, als was die reeds geschied), zeggen hem, dat dit zijn tegenwoordig leven en werken slechts een uitstel is, terwijl zijn leven een plotseling en gewelddadig einde moet hebben en ieder ogenblik kan krijgen.

In het volgend vers stelt hij de dood voor als een uitgaan uit de wereld; evenals Jezus van de Zijne had gesproken als van een heengaan tot de Vader (Joh. 14: 2 vv.) een bewijs, met welk een gelatenheid de Meester en de discipel de geweldige, smartelijke dood aan het kruis tegemoet zag.

15. Maar ik zal ook, evenals ik nu op mijn eerste brief reeds zo snel een tweede laat volgen (Hoofdstuk 3: 1), naarstigheid doen bij alle gelegenheid, zo vaak er voor u behoefte is, dat u na mijn uitgang uit deze wereld van deze dingen (vs. 12) gedachtenis mag hebben en zo bewaard mag blijven voor dat treurig vergeten, waaraan zo velen zich schuldig maken (vs. 9).

Het aandenken reeds bij zijn leven te wekken, was het ene, het aandenken voor de tijd na zijne dood te verzekeren, is het tweede, dat Petrus voor nodig houdt; ook voor het laatste wil hij door deze brief zorg dragen.

De apostel geeft hier aan zijn schrijven voor de lezers de betekenis van een testament, waarbij hij op hun piëteit rekent. Hij weet toch wat nabij is en heeft nu in het bijzonder Hoofdstuk 2 en 3 de waarschuwingen daarin vervat ten opzichte van de toekomst in de gedachte.

De marteldood tegemoet ziende wil Petrus de hand, die hij wie weet of het niet reeds morgen zal zijn aan het kruis zal uitstrekken, heden nog gebruiken ten dienste van de broeders, opdat zij na zijn heengaan ten allen tijde mochten hebben wat hen opwekt en herinnert de waarheid, door de prediking van de apostelen bevestigd, in gedachtenis te houden. Wel heeft ook die zorg de apostelen op het hart gelegen, dat wat zij predikten met levende mond aan getrouwe mensen werd bevolen, die bekwaam waren om ook anderen te leren (2 Tim. 2: 2). De heilige kanon, die de geloofswaarheid van de kerk bevat, hebben zij echter in geen mensenmond, hoe getrouw ook, gelegd, maar in de Schrift samengevat, opdat de Christenen ten allen tijde en overal zich zouden verenigen tot bevestiging van de apostolische leer en daarin vast blijven staan tot aan het einde.

Petrus was er niet voor, dat door mondelinge overlevering, waaraan de Roomse kerk zo veel gewicht hecht, de herinnering van de apostolische leer bewaard zou worden; juist daarom schreef hij; ja hij zegt te voren, dat door verdichte woorden (Hoofdstuk 2: 3) de waarheid zou worden verkeerd. Tegenover deze plaatst hij de Schrift, namelijk het profetische woord van het Oude Testament, dat zeer vast is en de getuigenis van oog- en oorgetuigen van Jezus Christus, dat in de Schriften van het Nieuwe Testament geschreven staat.

Geen wonder dat de apostel bij zijn tijd- en geloofsgenoten, die in velerlei gevaar van afleiding waren, geen wonder, dat hij ook bij ons ten sterkste aandringt op de vermeerdering, opklaring en vruchtbaarmaking van een geloofskennis, die standvastig, onbeweeglijk en altijd overvloedig maken kan in het werk van de Heere. Daarom bepaalt hij zijn lezers bij hun wetenschap desdaangaande en toont zo, dat het goed en noodzakelijk is, dit te weten, maar tevens nimmer overtollig daarbij bepaald te worden (vs. 13), daarom moest een vaderlijke vermaning van een bijna stervende apostel daartoe des te meer kracht uitoefenen, vooral

omdat de Christenen in de verstrooiing wisten, dat hij zijn prediking weldra door de marteldood bevestigen zou (vs. 14); daartoe wilde hij ook zorgen, dat men na zijn uitgang uit dit leven volkomen zekerheid zou hebben van alles wat het leven, de leer en de dood van onze Zaligmaker betrof, zoals wij weten, dat de evangelist Markus zijn Evangelie uit de mond van Petrus heeft opgesteld (vs. 15).

16. a) Want wij, apostelen (1 Joh. 1: 1 vv. Hand. 1: 21 v. Luk. 1: 2) zijn geen kunstelijk verdichte fabels nagevolgd, zoals mensenverstand die inhoudt en anderen verleidt door de schijnbaar daarin verborgen wijsheid. Op een dergelijke grondslag stonden wij niet, toen wij u bekend gemaakt hebben de kracht en toekomst van onze Heere Jezus Christus, b) maar wij zijn, reeds in de dagen van Zijn vlees, aanschouwers geweest van Zijn majesteit, bij Zijn verheerlijking op de berg (MATTHEUS. 17: 1 vv. Mark. 9: 2 vv. Luk. 9: 28 vv.).

a) 1 Kor. 1: 17; 2: 1, 4; 4: 20 b) Joh. 1: 14. 1 Joh. 1: 1

Wij zijn geen kunstig verdichte fabels nagevolgd. U verlangt niet, geliefden, dat wij u al de gronden herinneren, waarop wij deze stelling uitspreken als een volstrekt onloochenbaar feit. Wij bepalen ons tot zulke herinneringen, als min of meer door het verband van de tekst worden uitgelokt en vestigen uw aandacht een ogenblik op de getuigen, het karakter, de werking van de Evangeliegeschiedenis, als onderpanden van haar stellige zekerheid. Wij zijn aanschouwers geweest van zijn Majesteit, zo roept Petrus in heilige opgetogenheid uit. Reeds zijn meer dan dertig jaren daarheen gesnel, sinds Zijn voet de heilige bergtop mocht drukken, maar nog staat het toneel van de Thabor in onverbleekte glans voor Zijn oog en het is, als klinkt hem andermaal de stem uit de hoogwaardige heerlijkheid tegen: "deze is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb. " U bemerkt het, geliefden, hier spreekt de oog- en oorgetuige uit eigen rijke herinnering en u heeft geen andere keuze, dan de schrijver van deze brief voor de apostel Petrus zelf, of anders voor een sluwe bedrieger te houden. Maar was hij echt de eerstgenoemde, welk gewicht zet dan deze zijn apostolische rang aan zijn ondubbelzinnige getuigenis bij en hoe is het u, als verneemt u hier reeds de aanhef van de toon, die zo plechtig in Johannes' eerste Zendbrief wordt aangeslagen: "Hetgeen van de beginne was, hetgeen wij gezien hebben, hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij aanschouwd hebben met onze ogen en onze handen getast hebben van het Woord van het leven, dat verkondigen wij u! " Wat dunkt u, mogen wij er niet met hem in volle verzekerdheid bijvoegen, dat het leven geopenbaard is geworden? Maar reeds wat wij van de getuigen van deze wondergeschiedenis weten, is in de hoogste mate geschikt, ons geloof en vertrouwen te wekken. Of wie zijn het toch, die ons met de leer, daden en lotgevallen van de Heiland het eerst bekend gemaakt hebben? Onbekenden wellicht, die lange tijd na Hem geleefd, die van horen zeggen gesproken, die door anderer ogen gezien hebben? Nee, tijdgenoten van Jezus, apostelen, die Zijn leven wat leven was meer van de openbaarheid gewijd van stap tot stap gevolgd zijn; evangelisten, die Hem vroegtijdig terzijde stonden en voor wie het evenmin aan gelegenheid als aan lust heeft ontbroken, om wat zij zelf niet bijwoonden, te onderzoeken bij volkomen vertrouwenswaardige gidsen. Maar dan zijn het mogelijk bedriegers geweest, die er een zonderling behagen in schiepen om hun tijdgenoten door het verhaal van wat heerlijks en groots te misleiden? Een zeldzaam soort van bedriegers, die zo nauwkeurig de tijd en de plaats van al wat zij vertellen, vermelden, dat een kinderhand zelfs de draad van het weefsel van het bedrog zou kunnen ontdekken; die zo openhartig hun eigen gebreken onthullen, dat zij duidelijk tonen geen eigen eer te zoeken; die zo eenvoudig en ongekunsteld zelfs van het allerverbazendste spreken, dat zij nauwelijks zelf schijnen te voelen, wat een grote dingen zij schrijven! Een merkwaardig soort van bedrog denk maar alleen aan de opstanding dat geheel de Joodse raad nooit heeft kunnen bewijzen,

ontmaskeren, straffen. Maar dan waren het wellicht dwepers, wier ontgloeide verbeelding in de Heere iets geheel buitengewoons heeft gezien? Inderdaad, maar hoe was het mogelijk, zo aan het dwepen te slaan, als deze "grote onbekende" zo weinig bovenmenselijks had, als het ongeloof in Zijn geschiedenis overlaait; hoe kon die dweepzucht zich niet van één, niet van twintig, maar van honderden zo gelijktijdig meester maken, dat zij allen zich verbeeld hebben, de opgewekte Jezus te zien, waar niets te zien was dan het gewrocht van hun verhitte verbeelding alleen? Hoe is het vuur van die dweepzucht niet uitgeblust door de kille adem van de tijd, door de moeiten van het leven, door de haat van hun vijanden? Maar zij hebben mogelijk tijdelijke eer en voordeel door hun opgesmukte getuigenis bedoeld en verkregen! O een fraaie eer, om bij al wie wijs en groot wordt genoemd, het uitvaagsel van de mensheid te heten; een onschatbaar voordeel, om voor Christus' zaak de hele dag gedood te worden en geacht als schapen ter slachting! Petrus is zeker rijk geworden door het bekend maken van "de kracht en toekomst van de Heere." Paulus is zeker gekroond of gelauwerd, sinds hij zich niet meer aan Gamaliëls voeten neerzette! Waartoe meer, geliefden, omdat u het redelijk toestemmen moet: of deze getuigen verdienen stellig geloof, of alle geloof op historisch getuigenis is ten enenmale ondenkbaar. Tevergeefs trekt men de echtheid van hun geschriften in twijfel; zij dragen allen uit- en inwendig blijken, dat zij echt van geen andere, dan van deze handen afkomstig zijn en voortreffelijke geleerden, die op dit grondgebied met ontkennen begonnen, hebben meer dan eenmaal zich eindelijk tot erkennen gedwongen gezien. Ja, al laat u mij van het kostbaar viertal ook slechts één Evangelie, mits ongeschonden van tekst en onverwaterd van zin, de grote zaak, waarom het hier te doen is, staat reeds daarmee onwankelbaar vast; en vergelijkt u straks dat éne met anderen, zelfs de verscheidenheid en strijd, die u opmerkt, maakt uw getuigenis te vaster, dat hier allerm minst onderlinge afspraak, maar eenvoudige mededeling van gebeurde feiten op verschillend standpunt heeft plaats gehad. Wij zwijgen van de leiding van de apostelen door de Heilige Geest, die hun naar Zijn beloften alles leren en indachtig maken zou, wat de Heiland vroeger gesproken had, omdat wij voor het ogenblik het Evangelie nog slechts alleen van zijn menselijke zijde bezien. Wij laten u zelf beslissen, of zulke getuigen verdienen, met achterdochtige blikken beschouwd te worden, in plaats van met vertrouwen gehoord en of hier het woord niet te pas komt: "Ik sla aan gezanten geloof, die voor hun Zender het hoofd op het blok durven leggen." Of zou wellicht het karakter van de Evangeliegeschiedenis dit gunstig voelen weerspreken? Maar als u weer aan de hand van Petrus de berg van de verheerlijking optreedt, dan treft reeds bij de eerste aanblik een vereniging van geringheid en majesteit, van heiligheid en liefde, van aarde en hemel uw oog, die volstrekt zonder weerga daar staat. En is dat niet gedurig opnieuw het geval en is geheel de geschiedenis van de Heere niet van die aard, dat zij niet slechts onverdicht, maar ook onverdictbaar mag heten? Wèl mocht Lavater eens schrijven "dat alle twijfel voor de onuitvindbaarheid van de Christus moet zwichten", want ik bidt u, zo'n Christusbeeld, hoe had het uitgedacht kunnen worden door een handvol vissers en tollenaars aan een uitgelegen uithoek van de aarde? Evengoed kon men u diets maken, waar u in de wereld van de kunst voor het meesterwerk van een Titiaan of Rafaël stilstaat, dal het door de ruwe hand van een leerling op het paneel te voorschijn was getoverd! Sinds achttien eeuwen is de mensheid op menig gebied met reuzenstapn vooruitgegaan; is ook het Christusbeeld geëvenaard of overtroffen geworden? Hoort wat een Rousseau moest getuigen: "Ik moet bekennen, dat de majesteit van de Schrift mij verbaast en de heiligheid van het Evangelie spreekt tot mijn hart. De boeken van de wijsgeren met al hun uitwendig vertoon, wat zijn zij klein bij dat boek! Is het mogelijk, dat een boek, beurtelings zo verheven en zo eenvoudig, het werk van mensen zou zijn? Is het mogelijk, dat Hij, Wiens geschiedenis het beschrijft, niet meer zou zijn dan mens? Is dat de toon van een geestdrijver, van een eergierige sektestichter? Wat een zachtheid, wat een reinheid van zeden, wat een treffende bevalligheid in Zijn onderwijs, wat een verhevenheid van beginselen, wat diepe wijsheid in

Zijn redenen! Wat een tegenwoordigheid van geest, wat een scherpzinnigheid en juistheid in Zijn antwoorden, wat een beheersing van Zijn hartstochten! Waar is de mens, waar de wijze, die zo weet te handelen, te lijden, te sterven, zonder zwakheid, maar ook zonder uitwendig vertoon? Men moet wel door vooroordeel verblind zijn, als men de zoon van Sophroniscus durft vergelijken met de Zoon van Maria. Ja, Socrates leefde en stierf als een wijze, maar Jezus leefde en stierf als een God! Zullen wij de geschiedenis van het Evangelie nu als een verlichtsel beschouwen? Maar echt, zo verdicht men toch niet en het ware nog onbegrijpelijker, dat vele mensen te samen uit zichzelf dit boek hadden opgemaakt, dan dat er werkelijk Eén heeft bestaan, die daartoe de stof heeft geleverd. Joodse schrijvers zouden nooit die toon getroffen, die zedenleer uitgedacht hebben. Het Evangelie heeft kenmerken van waarheid zó groot, zó treffend, zo onnavolgbaar, dat de verdichter nog meer bewondering dan de held van het verhaal zou verdienen. " Tot dusver de wijsgerige twijfelaar. Wat zullen wij nog aan zijn getuigenis toevoegen, dan dit éne wellicht, dat God uit de mond niet slechts van kinderen en eenvoudigen, maar ook van spotters en ongelovigen zich lof en eer bereid heeft. Ja echt, men proeft, men tast, men ruikt zei ik bijna, de waarheid aan menig evangelisch verhaal, nog na zo vele eeuwen niet ongelijk aan de pas geplukte vrucht, met de dauw van de morgen bepereld. Wat zeg ik, menig verhaal is van die aard, dat de verlichting niet slechts uiterst onwaarschijnlijk, maar zelfs volstrekt ondenkbaar mag heten. Of als tot verstandigen spreek ik: oordeelt u wat wij zeggen, is het denkbaar, dat Petrus op de Pinksterdag en bij Cornelius van de opstanding en verheerlijking van de Heere, even vrijmoedig als van Zijn leven en dood zou gesproken hebben, als de eerste iets minder dan de laatste stonden? Denkbaar, dat Paulus, ongeveer vijfentwintig jaar na de hemelvaart, zich op vijfhonderd, meest nog levende getuigen van de opstanding beroepen zou hebben, als de zaak twijfelachtig was? Denkbaar, dat hij kort daarna aan Agrippa zou hebben toegeroepen van deze dingen, dat zij in een andere hoek hadden plaats gehad, als daar reden geweest was om tegen het nauwkeurigst onderzoek op te zien? Ja, daar staan wij thans, bestrijder van het Christendom, bij het grote pleitgeding sinds eeuwen gevoerd tussen de geschiedenis, die verkondigt: "het is zo" en de wijsbegeerte, die antwoordt: "het kan onmogelijk waar zijn. " Hier, u voelt het, hangt alles af van het godsbegrip, waarvan wij in onze voorstelling uitgaan. Zeker, uw God kan geen wonderen doen, ongelovige! Een God, die of geheel van de wereld afgescheiden is, of met de stof vereenzelvigd. Maar onze God, Hij staat voorwaar wat hoger dan de koning van de Meden en Perzen bij Daniël, die wel wetten maken, maar ze zelf niet opheffen kon en een nieuwe ontdekking van tot dusver onbekende natuurverschijnselen en wetten volstaat, om de man, die het woord onmogelijk zo ras op de lippen neemt, op eens te doen verstommen van schaamte. Hoe langer wij nadenken, des te vrijmoediger zeggen wij, die op het gebied van de gewijde openbaring de mogelijkheid van wonderen loochent, hij verdient eer bespot, de in volle ernst weerlegd te worden. Immers zijn recht tot die ontkenning heeft hij nog nimmer voldoende bewezen en de feiten, die hij weerspreekt, nog nimmer voldoende verklaard.

En dit brengt ons vanzelf tot een derde herinnering: de werking van deze wondergeschiedenis, het grote bewijs van haar waarde. Hoe heerlijk moet, om weer van het tekstverband uit te gaan, de verschijning op Thabor geweest zijn, dat zij nog na meer dan drie tientallen jaren de stramme borst van de apostel van zo hoge geestdrift deed gloeien. Maar wat is ook die indruk bij de oneindig diepere schok vergeleken, die de verschijning van Christus, niet enkel aan haar eerste getuigen, maar aan heel de mensheid gegeven heeft? Zeker, als ooit buitengewone gevolgen ons recht gaven, om aan een geheel buitengewone oorzaak te denken, het is wel op dit gebied, mijn lezers. Welaan, veronderstel eens een ogenblik, dat de Heere niets was dan een voortreffelijk mens, die door leer en voorbeeld heeft uitgemunt, maar wiens wonderen zo niet allen, dan toch de meesten op de lijst van de kunstig verlichte fabels thuis behoren. Maar

nu zal dan toch wel de vraag niet onbillijk zijn, hoe zo'n verschijning bij aardsgezinde Galileërs een zo onuitwisbare indruk kan wekken, dat zij, zelfs met kerker en dood in het oog, onmogelijk kunnen nalaten om te spreken van wat zij gezien en gehoord hebben; hoe zo'n Evangelie, zonder enige vleselijke arm de overwinning behalen kon over de vereende macht van de Joodse en Heidense wereld? Want dit staat toch wel ontwijfelbaar vast: de apostelen zijn overal opgetreden met de prediking, niet van begrippen, van stelsels, van zedelingen, maar van feiten, van wonderfeiten, die, vergunt ons de uitdrukking, aan al de wijsheid van de wereld een slag in het aangezicht gaven. Lees eens de redevoeringen van Petrus en Paulus, u bewaard in de Handelingen: het is wonder op wonder gestapeld, om Jood en Heiden tot het geloof te bewegen en werkelijk, het lukte hun bij duizenden. Verklaar mij die uitkomst, als de wonderen niet zijn geschied; verklaar mij de bekering en het leven van Paulus, als Jezus niet herleefd en verhoogd is; verklaar mij het is nog altijd het onopgeloste probleem de stichting van het Christendom door een gekruisigde Jood, als Hij in de dood is gebleven. Maar moet u althans het een wonder van de opstanding toestemmen, waarom dan de mogelijkheid van enig evangelisch wonder betwijfeld, als de zekerheid slechts voldoende betuigd wordt en waartoe u langer aan het buitengewone in de persoon van de Heere geërgerd, omdat Hij zelf het wonder is? Zie eens, hoe de prediking van het wonder-Evangelie mits gepredikt in al zijn volheid in weinige eeuwen de gedaante van de wereld herschiep. Zie, wat nog de wereld overwint, vernieuwt, verbreedert na bloedige strijd, namelijk de dwaasheid van de prediking, waardoor het God behaagt, wie geloven zalig te maken. Het rationalisme, u verstaat het woord, kan evenmin zendelingen kweken als echte zendingsgeest wekken; heeft u niets meer aan de Heiden te zeggen, dan dat er een God is en ook eens een volmaakt mens is geweest en dat hij voorts verplicht is, naar zijn leer en voorbeeld braaf en ingetogen te leven wat gaat ons dat aan, zal het antwoord wezen en onwillig wendt zich het oog van een prediking af, die eerder iedere andere naam, dan die van Evangelie verdient. Maar laten Kajarnaks in Groenland van het somber Gethsémané horen, waar niemand minder dan de Heere der heerlijkheid voor hun behoudenis wemelt als een worm in het stof, dat ontdooit het ijs van het bewogen hart aan de poolstreek en de eerste vraag wordt gehoord: herhaal dat nog eens, ik wens ook zalig te worden. Ja, mag ik mij niet op u zelf beroepen, geliefden, voor zo velen u bent wedergeboren, niet uit onvergankelijk zaad en u vragen, of de prediking van volmaaktheid alleen zo'n levenwekkende indruk op u teweeg zou hebben gebracht? Ons althans had zij, als wij niets meer van Hem wisten, veeleer tot wanhoop dan tot bekering geleid en al de lessen van de Heere, hoe voortreffelijk, mij niet leren knielen voor het wonderfeit van de diepste ontferming. Gods eigen Zoon, die heerlijkheid bij de Vader had, eer de wereld was, als de armste in het vlees verschenen voor u; aan het vloekhout genageld voor u; opgewekt en verheerlijkt aan de rechterhand van de Vader voor u. Ja, mijn Jezus, dat gaat door de ziel, zodra men het juist mag verstaan en wie eens de kracht van Uw Evangelie aan het eigen hart heeft ervaren, hij kan eer aan zichzelf dan aan uw heerlijkheid twijfelen, Zonder gerechtigheid, wier glansrijke stralen geen zwakke mensenhand aan het uitspansel schilderen kan.

17. Want Hij heeft van God de Vader eer en heerlijkheid ontvangen (Rom. 2: 7 en 10), als zo'n stem uit de wolk (MATTHEUS. 17: 5) van de hoogwaardige heerlijkheid, van die God, wiens heerlijkheid in wolken is (Deut. 33: 26 vgl. MATTHEUS. 26: 64 "ter rechterhand van de kracht van God tot Hem gebracht werd: a) "Deze is Mijn geliefde Zoon, waarin Ik Mijn welbehagen heb. "

a) MATTHEUS. 3: 17; 17: 5 Kol. 1: 13

18. En deze stem hebben wij gehoord, toen zij van de hemel gebracht is door de wolk, die op Hem neerdaalde en Gods tegenwoordigheid aanwees, toen wij met Hem op de heiligen tot plaats van goddelijke openbaring, tot zaligheid van mensen gewijde berg waren (Gen. 28: 17 Ex. 3: 5 Joz. 5: 15).

Door op de zekerheid van de apostolische getuigenis van Christus' kracht en toekomst te wijzen, bevestigt Petrus de kracht van zijn vermaning tot het in vs. 3-11 genoemde en vooral het: "ik zal ook alle naarstigheid doen", dat hij in vs. 15 heeft verzekerd. Deze vermaning rust juist op de kracht van Jezus Christus als haar grondslag en heeft de toekomst van deze ten doel, en aan de andere zijde is het juist deze kracht en toekomst, die de dreigende verleiding krachteloos maakt. In Hoofdstuk 2 legt de apostel vervolgens zijn getuigenis af tegen hen, die in vleselijke loszinnigheid de heerschappij van Christus loochenen en in Hoofdstuk 3 tegen hen, die met de belofte van zijn toekomst spotten. Evenmin als hij nu zijn eigen getuigenis en die van de beide andere getuigen op de heilige berg (MATTHEUS. 17: 1) in onderscheiding van die van de apostelen in het algemeen bedoelt als hij schrijft: "wij zijn geen kunstig verdichte fabelen nagevolgd, maar wij zijn aanschouwers geweest van Zijn heerlijkheid", evenmin bedoelt hij de lezers van de brief in het bijzonder met het "u", als hij zegt: "als wij u bekend gemaakt hebben de kracht en toekomst van onze Heere Jezus Christus. " Omdat hij zijn getuigenis verbindt met die van de apostelen in het algemeen, kan hij ook "u" schrijven, in zoverre de lezers deze getuigenis deelachtig zijn geworden, zonder dat daarom aan een persoonlijke evangelieprediking van Petrus onder de lezers hoeft te worden gedacht. Er is hier geen sprake van de persoon, maar van de zaak.

Het is het feit van de verheerlijking van Jezus, waarin Petrus ook vooral (naast de getuigenis van Zijn kracht en majesteit) een waarborg ziet voor zijn latere zichtbare terugkomst in een verheerlijkt lichaam. Over dit laatste punt handelt hij in het bijzonder tegenover de dwaalleraars, daarover namelijk dat de Heere als de individuele, menselijke, lichamelijke persoon, die Jezus heet, in heerlijkheid zal terugkomen en vandaar is het, dat Petrus niet de schijnbaar veel meer bewijs leverende feiten van de opstanding, de verschijningen van de Opgestane en de hemelvaart als waarborgen van de terugkomst voorstelt. De feiten liggen toch reeds aan de andere zijde van Jezus' dood, waarmee Zijn menselijk-lichamelijk leven geëindigd is, die konden dus verklaard worden, als van een zuiver leven van de Geest, dat met de opstanding is begonnen, waarin Jezus alleen met een bepaald doel en voor een tijd een menselijk-lichamelijke gedaante zou hebben aangenomen, zoals dat ook in oude en nieuwe tijden door mensen van een verkeerd geloof is beweerd. Tegenover de loochening van een lichamelijke terugkomst van Jezus, de Zoon des mensen, zouden dus deze feiten geen of zeker geen zo krachtig bewijs ervoor geweest zijn, als Jezus' verheerlijking, die nog binnen Zijn aards menselijk leven Hem voorstelde in een heerlijkheid, die boven het aardse en lichamelijke verheven was en bewees, dat Hij degene was, die reeds in en onder Zijn bestaan in het vlees de levende en krachtige kiemen van de lichamelijke verheerlijking in Zijn goddelijke persoon bezat.

19. En wij, apostelen (vs. 16 Hoofdstuk 3: 2), hebben dan nu, sinds wij Christus' heerlijkheid zelf gezien en de stem van de hemel gehoord hebben, in de voorspelling van het Oude Testament van de kracht en de toekomst van de Zoon van God het profetische woord, dat zeer vast is, dat ons wel reeds vroeger zeker en betrouwbaar was, maar nu des te zekerder is geworden. En u doet wel dat u daarop, op dat profetische woord, acht heeft a) als op een licht, schijnend in een duistere plaats, zoals deze wereld dat altijd nog voor ons Christenen is (Joh. 1: 5), totdat de dag aanlichte en b) de morgenster, die de dag aankondigt (Openbaring 2: 28), opgaat in uw harten (Luk. 21: 28).

a) 2 Kor. 4: 6 b) Openbaring 22: 16

De apostel wil hier niet zozeer een tweede getuigenis voor Christus' terugkomst en heerlijkheid aan de vroeger genoemde toevoegen, maar uiteenzetten, die kracht nu deze tweede, eigenlijke en onmiddellijke getuigenis op grond van die eerste, indirecte en daadwerkelijke bevestiging heeft. Om die reden, wil hij zeggen is het profetische woord voor ons als het ware nog vaster (zo luidt de grondtekst), nog meer dan het op zichzelf reeds is voor ons gewaarborgd. Met dat woord bedoelt hij natuurlijk het Oud Testamentische, dat voorspelt van de latere verhoging van de gemeente van God door haar in heerlijkheid verschijnende goddelijke Middelaar en wel in alle boeken van het Oude Testament en werkelijk zo eendrachtig, dat het in het enkelvoudige "het profetische woord" kan worden samengevat.

Het profetische woord in zijn geheel voorspelt wel niet, zoals Schot zich uitdrukt een Middelaar, die lichamelijk in heerlijkheid verschijnt, als onder lichamelijke heerlijkheid een verheerlijkt lichaam bedoeld is, maar wel een zichtbare openbaring van de Heere, die de tegenstelling tussen de gemeente van God en de tegen God gekante wereld tot beslissing brengt en hiermee de tegenwoordige vorm van de dingen tot een eeuwig Godsrijk omkeert; een openbaring van de Heere, waarvan nu de apostelen weten en leren, dat zij in de terugkomst van Jezus Christus zal bestaan. Evenals nu de apostelen van hun zijde het voor een winst houden, dat voor hen door hetgeen zij als oog- en oorgetuigen beleefd hebben, het profetische woord vaster geworden is, dan het reeds op zichzelf was, zo moeten ook van hun zijde de lezers, nadat zij door het woord van de apostelen over Jezus' kracht en toekomst onderricht zijn, op het profetische woord letten. "U doet wel", zegt Petrus, "dat u daarop acht geeft. " Hij vermaant hen er niet toe, alsof zij het niet deden, maar hij prijst hen ook niet omdat zij het doen, hij zegt, dat zij er goed aan deden het te doen, opdat zij weten, dat hij het goedkeurt en veronderstelt dat zij het doen. Met de woorden: "als op een licht, schijnend in een duistere plaats" voegt hij er vervolgens een woord bij, dat zegt, hoe het met het profetische woord is en waarvoor zij het dus moeten houden.

Volgens de uitspraak van de apostel is het profetische woord een licht, dat schijnt in een duistere plaats: dat is de wereld in haar gesteldheid, waarin de begeerlijkheid heerst, waarin de leugen zich tot steeds nieuwe strijd tegen de waarheid verheft, waarin de rechtvaardigen van de ongerechtigheid van de goddelozen lijden, waarin daarom de Christen verlangt naar de komst van de dag, die een nieuwe hemel en een nieuwe aarde brengt, waarin gerechtigheid woont (Hoofdstuk 1: 4; 2: 1, 9; 3: 3, 12 vv. Inwendig behoort de Christen omwille van zijn geloof niet meer tot deze wereld, maar hij leeft in haar en daarom geeft hij acht op het licht van het profetische woord, dat hem, vooral nu het vast geworden is door de Nieuw-Testamentische vervulling, de duisternis verheldert (Fil. 1: 15 v.). Het "totdat de dag aanlicht en de morgenster opgaat in uw harten" behoort niet bij "schijnend", maar bij de woorden: "u doet goed, dat u daarop acht heeft. " Niet voor zo ver het licht geeft tot op een bepaalde tijd, doen zij wel daarop acht te geven, maar zij doen goed, daarop acht te geven als op een licht aan een duistere plaats, totdat de dag aanbreekt. De uitdrukking "dag" wijst nu niet op de dag van de terugkomst van Christus zelf en de uitdrukking "morgenster" is niet een benaming van Christus (Openbaring 22: 16). Hiermee zou in strijd het "in uw harten", dat integendeel aanwijst, dat de apostel een werking aan de harten van de lezers op het oog heeft; toch is het zeker zo'n werking, die slechts van de dag van de terugkomst van Christus afkomstig kan zijn. De dag, die in hun hart aanbreekt, is de reflectie van de dag van Zijn terugkomst onder hen en de morgenster, die in hun harten opgaat, de reflectie van Hem, die

als heldere morgenster zichtbaar in de wereld verschijnt; dan hebben zij niet meer nodig op dat licht buiten hen acht te geven in hun eigen harten is de volle dag aangebroken.

Wat waren wij in de nacht van deze wereld zonder het licht van het profetische woord! Maar zullen wij altijd dat licht nodig hebben? Nee: "tot de dag aanbreekt", zegt de apostel. Het licht van de nacht behoort tot de tijd, dat wij wel Gods kinderen zijn, maar het nog niet geopenbaard is, wat wij zijn zullen (1 Joh. 3: 2). In vergelijking met de ongelovigen zijn wij van de dags en niet van de nacht en zijn wij een licht in de Heere, zoals Paulus zegt (1 Thessalonicenzen. 5: 4 v. ; Efez. 5: 8), maar in vergelijking met dat leven, waarin wij zullen zijn, zijn wij nog in de nacht en hebben wij dat licht nodig.

De duisternis, waarvan de apostel hier spreekt, schijnt te zijn gemeend met betrekking tot ons gehele aardse leven en het aanbreken van de dag schijnt te slaan op het tijdstip, waarop wij zullen zien van aangezicht tot aangezicht, wat wij nu in schemering en raadsels zien. Wel straalt Christus als de Zon der gerechtigheid over ons, maar zó, dat onze geest nog altijd ten dele door de duisternis van de dood verdonkerd wordt, totdat wij uit deze gevangenschap van het vlees ten hemel ingaan. Dan zal het licht van de dag aanbreken, als wanneer geen wolken en nevelen van onkunde en dwaling de vrije aanblik van de Zon zullen beletten.

20. Wanneer u op dat zeer vaste profetische woord acht geeft, zult u het steeds meer waarderen, dit eerst opmerkend en daarom wetend als iets, dat van beslissend belang daarvoor is, dat het ook werkelijk een juist acht geven, een duidelijk bewust worden is (Jak. 1: 3), dat geen profetie van de Schrift is van eigen uitlegging. Als de profetie u datgene zal zijn wat ik straks van haar zei, een licht in een duistere plaats moet de Heilige Geest van God zelf het u verklaren.

Is het u hier beneden toch niet talloze keer als woont en wandelt u in een dal van de donkere schaduw? Is het niet donker in u, o mens, waar de zwartste van de nachten, die van de zonde, hier binnen is neergedaald en haar macht uw leven, beken het maar, in menig opzicht tot een mislukt en geschandvlekt leven gemaakt heeft? Niet donker rondom u, o lijder, waar u de ene ster van aardse vreugd na de andere aan uw hemel zag ondergaan, zonder dat nog de morgenster in uw harte verrees? Niet donker voor u, o sterveling, waar één stap achter u de dood u belaagt en twee stappen vóór u het graf zich ontsluit, waaruit nog nooit een boodschapper terugkeerde? Ja, is het niet donker boven u, kind van het stof, die u van uw Maken niet losscheuren kon, zonder u diep ongelukkig te voelen en toch tot God niet kunt opzien, zonder dat de schrik voor de Heilige u door de lendenen vaart? Ik ellendig mens, wie licht mij bevredigend voor aangaande de oorsprong en de bestemming van de mensheid, het pronkstuk en het raadsel van de schepping? Wie verspreidt licht in die kleine wereld of moet ik zeggen in die rusteloze baaiert van een hart, dat zichzelf niet begrijpt? Wie stilt de pijn van het geweten en ontsluit mij een weg van de verzoening? Wie verbreekt de macht van de zonde en herstelt het gebroken evenwicht? En als eindelijk daarginds de poort zich opent, waarin het menselijk oog mij kan nastaren, maar geen menselijke voet mij verzellen, wie laat mij één enkele lichtsprank gloeien in de kille nevel van de dood en zeg mij, of daar iets achter dat gordijn is verborgen en als ook, waar dan en hoe en voor wie? Achter, rondom, voor, in, boven mij, het schijnt wel alles één duistere plaats; levend om te sterven en stervend nog met de wens om te leven, trekken wij uit de duisternis, door de duisternis, naar nog dikker duisternis voort. Zoekend oog, zeg, ziet u nog nergens een licht, waarop u veilig kunt afgaan?

Eigen uitlegging is niet de bevassing en kennis van een tekst, die men door redenering bekomt; want dan zou de Schrift niet nuttig tot lering zijn enz. (2 Tim. 3: 16). Dan was de

vermaning, onderzoekt de Schriften (Joh. 5: 39), geestelijke dingen met geestelijke samenvoegend, tevergeefs; men kon noch mocht ze dan opvolgen. Het is zeker, dat een ieder een verschillend oordeel mag en moet gebruiken naast de Schrift, maar eigen uitlegging is eigen verzinning, uit zijn eigen hersenen iets te bedenken en de Schrift daarnaar te buigen, of als meester over haar te zeggen: ik wil dat men dat zo verstaat. Het is de Schrift een vreemde zin aanduiden, die men bij zichzelf, zonder die uit het Woord te halen, bedacht en bij zichzelf vastgesteld heeft. (. BRAKEL).

21. Want de profetie, die inderdaad zo een is geweest en in de Schrift is bewaard, is voortijds niet voortgebracht door de wil van een mens, zoals dat met de bedriegerijen van de valse profetie het geval is (Jer. 23: 26); maar de heilige mensen van God, die de Heilige Schriften te boek stelden, door de Heilige Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken (Hand. 28: 25. 2 Tim. 3: 16 Hebr. 1: 1). Volgens de zekere regel, dat ieder voor zijn eigen woorden de beste en meest betrouwbare uitlegger is, moet ook de uitlegging van de Schrift uitgaan van Hem, die de eigenlijke schrijver is, en mag die niet naar eigen menselijk inzicht plaats hebben.

Als eerste en voornaamste regel in het acht geven op het profetische woord stelt de apostel de erkenning, dat "geen profetie van de Schrift is van eigen uitlegging", dat is een, die van menselijke uitlegging afhankelijk zou zijn en door deze te verklaren. Voortgebracht, niet door menselijke wil, maar door ingeving van de Geest van God, moet de profetie ook worden uitgelegd niet door de mens zelf, maar door de Heilige Geest. Dit te weten, is ware wetenschap; en de apostel herinnert zijn lezers deze vast te houden en niet te ruilen met een valse wetenschap, die trotse geesten hogere wetenschap noemen, om hun mooie fabels (vs. 16), die zij in het profetische woord leggen onder de naam van "diepe uitlegging", waarmee zij de zin van de Schrift bederven (Hoofdstuk 3: 16). Als wij vergeten, wat wij vóór alle dingen naar de woorden van de apostel moeten weten, dan zullen wij, zoals Flacius zegt, de Schrift lezen, alsof die menselijke vinding was en zullen niet met eerbied sidderen bij de uitspraken van de levende God; dientengevolge kan ook de Geest van God niet op ons komen en op ons rusten. Met lichtvaardige waagstukken zullen wij velerlei bedoelingen van de Schrift ons dromen en daarentegen Gods bijstand tot haar recht verstaan nooit afbidden. Zo zullen wij lopen tegen de steen des aanstoots met de papisten en andere verachters van de Schrift, terwijl wij uit de Schrift onze dwalingen versterken, in plaats van ons door haar te laten leren en verlichten.

Petrus heeft geleerd: u moet niet uitleggen, de Heilige Geest moet het zelf uitleggen, of het moet onuitgelegd blijven.

Met de eigen uitlegging, hier door de apostel verworpen, is echter niet bedoeld de naarstigheid van ieder Christen, om de betekenis van de Schrift uit de Schrift zelf te onderzoeken, maar de eigen mening en zin van de mensen, die hij naar eigen willekeur vormt en in de Schrift inbrengt.

HOOFDSTUK 2

OVER VALSE LERAARS, HUN STRAF EN VERLEIDENDE WANDEL

II. Vs. 1-Hoofdstuk 3: 16 bevat de tweede, waarschuwendende rede met het oog op de toekomst. De apostel had in de beide helften van de vorige afdeling de beide hoofdgedachten van deze tweede brief: heilige wandel en een daarvan afhankelijke vaste hoop op latere volmaking, voorgesteld meer in de algemene noodzakelijkheid voor de Christenen en meer indirect gewezen op de loochening daarvan, die van ketterse zijde dreigde. In deze tweede afdeling handelt hij meer bepaald en onmiddellijk over deze toekomstige loochening. Aangezien hij twee zaken heeft, waarover hij handelt, de loochening en de verdraaiing van de waarheden, wordt ook de nieuwe afdeling in twee helften verdeeld, die echter door enkele verzen, die een overgang vormen, verbonden zijn.

a. Vs. 1-22. De eerste helft, overeenkomend met die van het eerste deel in Hoofdstuk 1: 3-11, die over het toeleggen op de noodzakelijke heiliging handelde, spreekt over de verloochening van de Christelijke heiligmaking, die voor de deur staat. Altijd is het bij het volk van God zo geweest, dat naast de rechtschapen verkondigers van het woord van God valse leraars zijn opgestaan, die verderfelijke sekten hebben ingevoerd en velen tot hun leugens verleid hebben; het zal dan ook wel zo bij u zijn, het volk van God onder het Nieuwe Verbond: zo begint Petrus zijn lezers te waarschuwen voor het gevaar van afwijking, dat hen dreigt. Tevens stelt hij hun voor, dat volgens hetgeen de Schrift over de vroegere tijden meldt, het oordeel over zulke goddelozen vanouds vaststaat en hetzelfde oordeel, dat over de vroegere verleiders en hun aanhang gekomen is, niet toeft, maar ook hen, die nu zullen afwijken, overkomen zal. In zijn rede vlecht hij beide in een, het verderf aan de ene zijde, waarvan de dwaalleraars, die optreden, ten prooi worden en waarin zij hun aanhangers meeslepen en de karakteristiek van hun zoeken en handelen aan de andere zijde.

1. En er zijn ook ten tijde van het Oude Testament naast die mannen van God (Hoofdstuk 1: 21) a) valse profeten onder het volk geweest. Op leugenachtige wijze gaven zij er zich voor uit, profeten van God te zijn, terwijl zij toch slechts door hun eigen boze geest werden gedreven (2 Kor. 11: 13 Openbaring 2: 2). Zij waren ten allen tijde a), zoals ook onder u valse leraars zijn zullen. Degenen geven op leugenachtige wijze voor, dat zij een goddelijke roeping hebben ontvangen, om de gemeente te leren, terwijl zij niets anders voortbrengen, dan wat geheel verkeerd is. Zij zijn het, die om de leer van de waarheid te verdringen, verderfelijke ketterijen bedekt invoeren zullen (Judas 1: 4 en 19), ook door zo'n handelwijze de Heere, die hen gekocht heeft, om Zijn eigendom te zijn en in Zijn rijk onder Hem te leven en Hem te dienen (1 Petrus 1: 18 v.) verloochenend en (1 Petrus 4: 5) een haastig verderf over zichzelf brengend (1 Thessalonicenzen. 5: 2 v.).

a) Deut. 12: 1 b) MATTHEUS. 24: 11 Hand. 20: 29. 1 Tim. 4: 1. 2 Tim. 3: 1

De apostel heeft met nadruk het woord van de Oud Testamentische profetie en zijn goddelijk aanzien beweerd. Daaraan verbindt hij zijn eigen voorspelling. Evenals naast het alleen ware licht van het goddelijk woord van de profetie, dat aan geheel Israël gegeven was, de dwaallichten van valse profeten zich verhieven, zo begint hij zijn voorspelling, zo zullen ook dwaalleraars opstaan in de Christelijke gemeente, die nog altijd op dat woord wordt gewezen. Ook hier wordt het streven van de schrijver duidelijk, dat zich zo sterk openbaarde in de eerste brief van Petrus, om de Christelijke gemeente te beschouwen als een volkomen voortzetting van de Oud Testamentisch-Israelitische. Daarmee komt overeen, dat hij, naar het parallelliseren van de Nieuw- met de Oud Testamentische dwaalleraars te besluiten, zichzelf

met zijn voorspelling aan de vroeger genoemde reeks van Oud Testamentische echte profeten wil aansluiten, zoals hij ook in Hoofdstuk 1: 15 het bewustzijn heeft uitgesproken in deze brief, aan de gemeenten voor alle tijden en omstandigheden een vaste grond en bescherming tegen alle dwalingen te geven. Zozeer is hij van deze beschouwing van de gemeenten als van het Nieuw Testamentische Israël doordrongen, dat hij niet alleen zonder meer van "het volk" spreekt, omdat dit, zoals vanzelf spreekt, Israël bedoelt, maar ook aan dat deel van de vergelijkende uitspraak, die over Israël handelt, de hoofdzin inruimt (Wij zouden verwachten, dat hij schreef: "Zoals er ook valse profeten onder het volk waren, zo zullen ook onder u valse leraars zijn. Hij noemt echter opzettelijk het Nieuw Testamentische tegenbeeld van de Oud Testamentische dwaalleraars niet weer valse profeten, maar met een door hem zelf gevormd woord, "valse leraars. " Terwijl toch in de Oud Testamentische gemeente, overeenkomstig haar typische betekenis, ook alle woord van God, waar of vals, in de grond alleen profetie kon en wilde zijn, zo is bij de dwaalleraars van de Nieuw Testamentische gemeente, overeenkomstig de vervulling en vooral bij hetgeen hier wordt behandeld, alleen sprake van het verbasteren van de reeds medegedeelde waarheid van valse leringen en theorieën over de reeds aanwezige Christelijke waarheid.

Als de apostel schrijft: "er zullen ook onder u valse leraars zijn", dan is dit voor de lezers alleen iets toekomstigs, elders, zoals uit de brief van Judas blijkt, is het reeds aanwezig en werkende en daar ook reeds op een wijze bestreden, die Petrus tot grond van zijn eigen bestrijding kan maken. Zo is het te verklaren, waarom hetgeen de schrijver van het optreden en het werk van deze verleiders in de kring van de lezers in vs. 1-3 zegt, door de toekomstige tijd wordt voorgesteld, terwijl de beschrijving van hun aard en van hun overal gelijk handelen in de vorm van de tegenwoordigen is gezegd (vs. 9 vv.). Zo moet het ook worden verklaard, waarom hij zegt: "zij zullen verderfelijke sekten bedekt invoeren", terwijl men in plaats van het laatste woord eerder de uitdrukking "leerwijze" zou verwachten. Die sekten werden reeds elders gevonden en hoefden dus niet eerst gesticht te worden, maar konden als bestaande dadelijk worden ingevoerd.

De uitspraak over hun verkeerdheid is een dubbele; zij voeren sekten in, die de eenheid van de gemeente verscheuren en haar in het verderf voeren en zij zeggen de Heere, die zij toebehoren, omdat Hij ze gekocht heeft, de gehoorzaamheid op, verloochenen Hem, omdat zij Hem in werkelijkheid niet laten zijn degene, die over hen heeft te gebieden. Daarmee verenigt zich dan het woord over hun lot: zij brengen een verdoemenis over zich, die hen snel overvallen zal, zonder dat zij daarop rekenen en zonder dat zij die nog zouden kunnen afwenden. De apostel verzekert dat met het oog op de terugkomst van de Heere, die zelf zo vaak van haar heeft gezegd, dat zij de onvoorbereiden plotseling zal overvallen.

Niet de Heere Jezus Christus, maar God de Vader, want het woord *curio* wordt hier niet gebruikt, dat overal gevonden wordt, waar gesproken wordt van Christus, als de Heere, maar *despothv* dat uitdrukt de macht die meesters hebben over hun slaven en zoals God heeft over het gehele mensdom; en overal waar dit woord gebruikt wordt, wordt het gepast op God de Vader (Luk. 2: 29 Hand. 4: 24. 2 Tim. 2: 21 Openbaring 6: 10) en dat het hier die zin heeft, blijkt in het bijzonder uit de gelijkkluidende tekst Jud. 5: 4, waar de verloochening van de Heere Onze God, door deze mensen duidelijk onderscheiden wordt van die van onze Heere Jezus Christus. Deze wordt gezegd de Joden gekocht te hebben. Is Hij niet uw vader, die u verkregen of gekocht heeft. Deut. 32: 6 En de Christenen: U bent duur gekocht, zo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uw geest, die voor God zijn. 1 Kor. 6: 20

Men moet denken aan zulke mensen, die wettig geroepen en in zoverre door de Heere Christus zelf aangesteld waren tot Zijn dienaren, om door de prediking van het Evangelie Zijn koninkrijk uit te breiden. Zij hadden daarom de Verlosser, als hun gebiedende Heer, moeten erkennen en eerbiedigen en zich met een onbepaalde gehoorzaamheid aan Zijn voorschriften onderwerpen. Maar ondertussen, zij verloochenden Hem, zij maakten wel de vertoning, alsof zij dienaren waren van het Evangelie en Christus als hun gebiedende Heer erkenden, maar zij verzaakten Hem met hun daden; door kennelijk en listig voortplanten van hoogst verderfelijke wanbegrippen, die met de geloofs- en zedenleer van het Evangelie regelrecht strijdig waren, betoonden zij, dat zij, voor Hem niet de minste liefde noch achting hadden.

2. En velen in de gemeente zullen verleid worden door hun leugen, die de vleselijke begeerlijkheden vleit, dat men een Christen zou kunnen zijn, zonder dat men zich zou moeten onthouden van vleselijk genot en zullen hun verderfenissen navolgen, waardoor verleiders en verleiden de weg van de waarheid (Hoofdstuk 2: 21 Hand. 18: 25) gelasterd zal worden. Zij, die geen Christenen zijn, zullen het Christendom verklaren voor een leer, waarvan de grondstelling onzedelijkheid en ongebondenheid is.

3. En zij, die valse leraars (vs. 14), zullen door gierigheid, waarvan zij vervuld zijn en waaraan zij zich overgeven, met gemaakte, verdichte woorden (Rom. 16: 18), van u een koopmanschap maken, op allerlei wijze winst van u proberen te trekken (Judas 1: 16. 1 Tim. 6: 5, waarover het oordeel van het verderf van overlang, omdat reeds vanouds over zulke misdadigers de straf gekomen is, niet leeg is, niet rust, niet stil is, zodat het eerste voorbeeld nog zou moeten worden gegeven; en hun verderf sluimert niet, zodat het eerst nog wakker zou moeten worden gemaakt, om hun ten dele te worden.

Wij hebben reeds in vs. 1 gelezen, waarmee de valse leraars zich bezondigen en het verderf over zich brengen zullen. Nu zegt de apostel ook, welk onheil zij door hun verderfenissen of "ongebondenheid" en door hun winzucht zullen teweegbrengen, want die beide hoofdzonden, ongebondenheid en gierigheid (luxuria et avaritia), die hand aan hand plegen te gaan, vinden wij ook hier bij elkaar. Hun teugelloosheid, de uitpattingen, waaraan zij zich overgeven, zullen velen aantrekken, zodat zij dezelfde weg gaan. En als nu zij, die geen Christenen zijn, zo velen zo'n leven zien leiden, zullen zij de weg van de waarheid lasteren. Dit is het ene onheil, dat de valse leraars teweegbrengen; het tweede, dat erger is, doen zij door rusteloos begeren naar aards gewin, naar have en goed. Zoals zij de weg van de waarheid daardoor schade veroorzaken, dat zij, die hun uitpattingen navolgen, een kwade naam bij de niet Christenen teweegbrengen, zo zoeken zij hun voordeel daarmee, dat zij in de gemeente door hen zelf verzonden leringen te koop bieden, waarvoor men hun dankbaar moet zijn en zoals nu in vs. 1 datgene, waarmee zij zich verzonden, niet genoemd was, zonder dat ook tevens werd gezegd, welk lot zij zich daardoor op de hals haalden, zo volgt ook de benaming van het onheil, dat zij veroorzaken, dadelijk op de verzekering dat het gericht niet te ontkomen is.

Dwalingen, vooral zulke, die het vlees vrij spel gaven, hebben een aanstekelijke kracht en de leer van de dwaalleraars, waarvan hier sprake is, was dan ook werkelijk zo'n valse vrijheids-leer; zij verwarden Christelijke vrijheid met teugelloze willekeur. De stout antinomistische richting, die wij in de tweede eeuw bij de Karpokratianen en andere Gnostieken aantreffen, reikt met haar wortels in het midden van de eerste eeuw.

Deze mensen, zo zegt de apostel, met hen, die hun weg na wandelen, zullen bewerken, dat men het Christendom verklaart voor een leer en een gemeente van stelselmatige onzedelijkheid. Dit is duidelijk dezelfde gedachte, die ook in de eerste brief (1 Petrus 2: 12,

15; 3: 13, 16; 4: 4, 14 vv. een fundamenteel gezichtspunt vormt. In snode en stoffelijke winzucht, zegt de apostel verder, zullen zij met u handel drijven d. i. u tot middelen gebruiken van hun bedrieglijke winzucht, met verdichte redenen of met zodanige geschiedenissen en leringen, die zijn verzonnen en zo ingericht, dat de mensen zich daarvoor graag geld laten ontnemen, of tot andere stoffelijke doeleinden laten misbruiken. Het is de mededeling van een bombastische leer, opgesierde, zelf verzonnen mystieke verhalen. Voor deze werden in die tijd van godsdienstige oplossing van Joden- en Heidendom gemakkelijk aanhangers gevonden, die offervaardig waren, vooral onder de meer gegoede standen, zodat vele mensen, daartoe geschikt, zich op die rijke geldwinning gingen toeleggen, vooral Joden, voor wie het voordelige van de zaak duidelijk was, omdat bedriegerij en vervalsing met hun slechte aard zeer verwant waren en Apokryfisch-gnostische, geheime leringen toen ook onder hen sterk waren ingedrongen.

Reeds hier begint de apostel zich de brief van Judas tot voorbeeld te nemen en met zijn woorden en voorstellingen zich aan deze aan te sluiten. Hij had zeker het doel om deze brief, die vooral de Christenen uit de Joden op het oog had, voor de Christelijke kerk uit de Heidenen geschikt te maken (evenals hij in zijn eersten brief op krachtige wijze het Oude Testament brengt tot de Christenen uit de Heidenen, die nu op de voorgrond van het Godsrijk staan). Daaruit is te verklaren, dat hij wat in de brief van Judas ziet op de Joodse traditie terzijde laat. Als de kritiek van onze tijd in die afhankelijke verhouding van Petrus tot Judas een hoofdgrond heeft menen te vinden, om deze brief van de eerstgenoemde apostel voor onecht te verklaren, dan gaat hij van moderne beschouwingen uit, terwijl wij reeds in de boeken van het Ouden Testaments opmerken, dat latere profeten, hoewel in menig opzicht groter dan de vorige, toch voorspellingen opnemen van de vroegere in hun schriften (vgl. bijv. Jes. 2: 2 vv. met Micha 4: 1 vv.) en zo opnieuw op de voorgrond stelden.

4. Want als God a) de engelen, die hoge geesten en verheven schepselen, namelijk diegenen onder hen, die gezondigd hebben en, met hun hoge staat nog niet tevreden, wilden zijn als God en hun eigen rijk hebben (1 Joh. 3: 8), niet gespaard heeft, maar die in de hel geworpen hebbend (in de grondtekst staat tartarwsav, in de Tartarus als voorlopige verblijfplaats), daarvoor als reeds veroordeelden overgegeven heeft aan de ketenen van de duisternis, om tot het oordeel van de grote dag bewaard te worden, om hen te stoten in de poel, die van vuur en zwavelbrandt en hen op die wijze in de plaats van de eeuwige verdoemenis stort (Openbaring 20: 10), is Hij dan geen God, die te vrezen is?

a) Judas 1: 6 Openbaring 20: 3

In vs. 4-9 volgt nu de bevestiging van de gedachte van vs. 3, "waarover het oordeel van overlang niet leeg is en hun verderf sluimert niet. " In het oordeel over de gevallen engelen, over de eerste wereld en de steden Sodom en Gomorra toont Petrus de zekerheid van het oordeel over deze verleiders, dat naderende is. Van het tweede voorbeeld af neemt hij mee in aanmerking de reddende ontferming van God aan de vromen, aan Noach en Lot bewezen, die het gericht vergezelde (vs. 5 en 7 v.). Daardoor verkrijgt de oorspronkelijke gedachte, hoe weinig deze verleiders een verschoning kunnen wachten een verandering. De naziin gaat na vs. 8, wat de vorm aangaat, geheel verloren, maar vs. 9, dat naar de inhoud de naziin bevat, brengt in de vorm van een algemene uitspraak een tweevoudige bewering als gevolgtrekking voort, namelijk dat God de vromen weet te redden en de onrechtvaardigen weet te treffen, die laatste gedachte door het "allermeeest" in vs. 10 betrekking heeft op de goddelozen, van wie hier sprake is. Zo komt de oorspronkelijke gedachte weer boven en de verdere karakteristiek van deze verleiders is daarmee ingeleid.

Met de woorden van vs. 4 schrikt Petrus hen wakker, die zo zondig en rustig voortleven. Is het niet een grote vermetelheid van hen, dat zij zo stout handelen (vs. 10) en alles met eigen hoofd willen uitrichten, als moest God wijken en hen sparen, die de engelen, die verheven geesten en edele schepselen, die veel wijzer en verstandiger zijn dan wij, niet heeft gespaard als zij zondigden, maar hen geworpen heeft in de ketenen van de duisternis, waarin zij zo gevangen zijn, dat zij uit Zijn handen niet kunnen ontkomen.

De straf voor hun zonde was, dat zij in een toestand, die het tegendeel was van de vroegere, uit de vrijheid, waarmee zij Gods schepping doorkruisten, in de verbanning van de onderaardse duisternis werden geplaatst, die voor hen Gods aangezicht verbergt (MATTHEUS. 18: 10). De gevangenis, waarin zij gevoerd zijn, noemt de apostel met een uitdrukking, die het diepste van de onderaardse afgrond te kennen geeft, daar, zo zegt hij verder, worden zij voor het oordeel bewaard, zoals hij in 1 Petrus 3: 19 de doden, die het oordeel tegemoet zien "de geesten in de gevangenis" heeft genoemd.

De val van deze oorspronkelijk goede engelen wordt hier (Judas 1: 6) bepaald geleerd. Hun straf is beeldsprakig uitgedrukt, waarom hier elk woord, elke bijzonderheid niet letterlijk moet worden opgevat. De apostel vergelijkt hen met misdadigers, die voorlopig zijn ingekerkerd, totdat zij op de dag van het gericht aan hun eigenlijke straf worden overgegeven. Dit is het hoofddenkbeeld, dat moet worden vastgehouden. Alle gevallen boze geesten, ook zij, die nu nog een tijd lang macht hebben op aarde, zijn uit de hemel verstoten, van hun oorspronkelijke woonplaats verdreven en leven in de onderwereld, in het gevoel van reeds aanvangende verdoemenis en van daaruit heersen zij nog door de zonde over mensen. Het is geen tegenstrijdigheid, als Paulus in Efeze. 2: 2 zegt, dat zij heersen in de lucht, of in Efeze. 6: 2 in de hemelse (d. i. boven de aarde gelegene) plaatsen. Ook daar worden zij met ketenen van duisternis gebonden, ten gerichte bewaard, maar nog duchten zij de laatste straf als een, die hun is aangekondigd (Luk. 8: 21). Heeft God nu de engelen, de hoge, reine, hemelse geesten, de veel heerlijker schepselen, niet gespaard, zo scherpt dit gericht het ons in, dat de straf van zulke verdorven mensen te minder zal uitblijven.

Van de afgrond van de hel, waar hun woning is (Luk. 8: 21) zweven de boze geesten door de lucht en gaan, dorstend naar verderven, rond onder hen, die op aarde wonen, maar overal slepen zij de ketenen van de duisternis mee, die hen aan de hel gebonden houden. Wel zijn zij reeds geoordeeld en kunnen zij niet uit de machtige hand van de Rechter ontvluchten; maar evenals de pijn van de ook reeds geoordeelde geesten van de gestorven goddelozen pas dan ten volle zal zijn, als zij hun lichamen weer op de jongste dag zullen ontvangen, zo zal de pijniging van de engelen van de afgrond pas dan volkomen worden, als er niemand meer te verslinden zal zijn en zij in de gesloten hel tot eeuwige zelfmoord, waarop geen sterven volgt, beperkt zullen zijn.

De uitdrukking: "de engelen, die gezondigd hebben", zou zeker wel nooit anders verklaard zijn dan van de eerste zondeval in de geestenwereld, als men niet in de overeenkomstige plaats Judas 1: 6 had gemeend een heen wijzen te moeten vinden op een hoereren van de engelen. Wij zullen ons echter daar overtuigen, dat ook het woord van Judas niet uit het boek Henoch mag worden verklaard.

5. En als Hij de oude wereld, de mensen vóór de zondvloed, niet heeft gespaard, maar enkel en alleen Noach, de prediker van de gerechtigheid (vgl. Hebr. 11: 7), zijn achtste (d. i. met de zijn acht zielen uitmakende (1Petr. 3: 20) bewaard heeft, als Hij de zondvloed over de wereld

van de goddelozen heeft gebracht (Hoofdstuk 3: 5 v. Gen. 6 en 7 MATTHEUS. 24: 37 vv.), heeft Hij dan ook niet daarin ons ten voorbeeld Zijn rechtvaardigheid getoond?

God heeft engelen, geesten in Zijn dienst en, in tegenstelling tot de stoffelijke wereld, Hem in wezen verwante schepselen niet verschoond, en evenmin een voortijd een gehele wereld, tegen waarover het achttal het zo kleine getal noemt van hen, die met Noach's ark behouden bleven. De apostel zegt niet: "Hij heeft Noach een achttal gegeven, maar "zijn achtster", dat is met slechts zeven anderen heeft Hij Noach bewaard, toen Hij een overstroming over de wereld van goddelozen teweeg gebracht. Het bijbelse bericht noemt Noach alleen de rechtvaardige, de apostel stelt hem echter voor tegenover de goddelozen als een prediker van de gerechtigheid. Hij wil met "zijn achtster" niet zeggen, dat ook de zeven anderen predikers van de gerechtigheid zijn geweest, de uitdrukking ziet alleen op de bewaring. De lezers moeten uit deze zin leren, dat Gods oordeel niet zal verschonen, al zou de gehele wereld een prooi van de goddeloosheid worden en slechts één prediker van de gerechtigheid met weinigen, die aan zijn zijde staan, overblijven.

De oude wereld, die van Adam tot Noach was, werd rijp voor het verderf, toen de kinderen van God, de leden van de gemeente van God, waarin de prediking van de naam van de Heere werd gehoord (Gen. 4: 26), de scheidsmuur verbraken, die hen van de goddelozen scheidde en met de dochters van de mensen, met het geslacht van de Kainieten, wier zondige mensenaard de tucht van de Geest achter zich geworpen had, vermengden, zo'n geslacht opgroeide, waarin de overgeleverde kennis van het waarachtig woord van God en van het leven van de heiligen werden verkeerd in godslasterlijke dwaling. De machtigen in de wereld en de beroemden waren helden in goddeloosheid, misdadige spotters en trotse verachters van de prediking van boete en gerechtigheid. De apostel ziet nu in de valse leraars en hun verderfelijke veten de navolgers van die beruchte lieden in Noach's dagen: daar was evenals hier ontaarding en verderf door vermenging van de goddelijke openbaring met de wil van het vlees en van het verstand. Evenals in de vorige wereld de ontaarde Sethieten, zo nemen nu de verbasterde Christenen stukken van de waarheid mee op de weg van hun verderf; en in de omkering van de waarheid, bijvoorbeeld van de leer van het van de goddelijke natuur deelachtig worden in de dwaalleer van de pantheïstische vergoding van de mens, of van de leer van de Christelijke vrijheid een vrijheid niet van maar tot de zonde, ligt juist de kracht van de dwaling.

De keuze van de voorbeelden en de rangschikking bij Petrus wijkt daarin af van de brief van Judas (vs. 5-7), dat in de laatste het gericht van de zondvloed gemist wordt, maar in de plaats daarvan het oordeel over Israël in de woestijn is gekozen en voor de beide andere voorbeelden geplaatst is, terwijl Petrus de duidelijkste voorbeelden van goddelijke gerechtigheid in chronische volgorde voorstelt. Eindelijk slaat Judas volgens zijn gedachten de voorbeelden van redding over, welke aanhaling in de brieven van Petrus daaruit te verklaren is, dat een uitvoerige vermaning aan gelovige Christenen is voorafgegaan en daarna pas tot de dwaalleraars is overgegaan.

6. En toen Hij de steden a) van Sodoma en Gomorra met de beide andere, Adama en Zeboïm, tot as verbrandende, met omkering veroordeeld heeft (Gen. 19: 24 v.) en tot een voorbeeld van een gericht van het vuur (Hoofdstuk 3: 7 en 10) gezet degenen, die goddeloos zouden leven (Judas 1: 7), is daaruit zeker wel gebleken, dat het vreselijk is te vallen in de handen van de levende God.

a) Deut. 29: 23 Jes. 13: 19 Jer. 50: 40 Ezechiël. 16: 49 Hos. 11: 8 Amos 4: 11

7. En daarentegen heeft Hij Zijn goedertierenheid getoond, toen Hij de rechtvaardige Lot (Gen. 19: 29) die vermoeid was van de ontuchtige (Hoofdstuk 3: 17 Efez. 4: 19) wandel van de gruwelijke mensen, daaruit verlost heeft (Gen. 19: 4 vv).

8. Want deze rechtvaardige man, wonend onder hen, onder die ontuchtige lieden, heeft dag op dag, zijn rechtvaardige ziel, die over hun wandel smart voelde, gekweld door het zien en horen van hun ongerechte werken (Ps. 119: 53, 158).

Behalve het voorbeeld van een oordeel door water, waarop de apostel heeft gewezen met de woorden: "Hij heeft de zondvloed over de wereld van de goddelozen gebracht", haalt hij nog het voorbeeld aan van een gericht aan Sodom en Gomorra door vuur voltrokken. Om die tegenstelling plaatst hij het "tot as verbrandende" voor het "met omkering veroordeeld heeft", zodat nadrukkelijk verbranding genoemd wordt als datgene, waardoor God die steden tot verwoesting veroordeelde. Het is een opmerkelijke uitdrukking, die echter gekozen is om te zeggen, dat God deze steden niet op dezelfde wijze tot verwoesting veroordeelde als andere, waaraan Zijn vonnis door mensenhand werd volvoerd; maar de veroordeling ervan tot verwoesting uitsprak in de vuurvlammen, die Hij zelf neerzond, om ze in as te leggen. Juist hierdoor heeft Hij ze tot een blijvend voorbeeld gemaakt van degenen, die later goddeloos zouden leven, in zoverre namelijk ook hun veroordeling daarin zal bestaan, dat het wereldverterend vuur, zoals de apostel in Hoofdstuk 3: 7 vv. zal uiteenzetten, hen aangrijpt en hen aan de eeuwige dood overlevert. Om de voorafbeelding stelt hij naast het oordeel, dat als een gericht over de gehele aarde voorspel van het toekomstige is, maar een gericht door water was, dat haar overstroomde (vs. 5), ook dat, dat over Sodom en Gomorra is gekomen. Hierbij komt echter nog het tweede, dat, zoals daar Noach bewaard werd, zo hier Lot werd gered. Zo zullen de rechtvaardigen gered worden, als het vuur van het toekomstige gericht de goddelozen aangrijpt, van wier zedeloze wandel zij in de laatste tijd en tot op dit ogenblik evenals Lot te lijden zullen hebben. Ook in dit opzicht bestaat een voorafschaduwning tussen hetgeen toen geschied is en dat wat eens zal geschieden. Daarom zet de apostel uiteen, van welk een doorgestaan lijden Lot door zijn redding tegelijk bevrijd is geworden. Door gezicht en gehoor, zegt hij; kwelde de rechtvaardige, temidden van de goddelozen levende, dag aan dag de rechtvaardige ziel over hun misdadig handelen; in die zin dus was het "vermoeid zijn van de ontuchtige wandel van de gruwelijke mensen" bedoeld. Niet dat hem uitwendige schade daardoor overkwam, was zijn lijden, maar dat hij zien en horen moest, wat rondom hem voorviel en hij zag en hoorde het niet als iets, dat hem de rechtvaardige niet aanging, maar het werd hem tot een kwelling van de ziel, omdat hij het ter harte nam. Zo betaamt het de rechtvaardige en zo'n smart zullen zij moeten uitstaan, als zij in de laatste tijd te midden van een ontuchtig geslacht leven.

Voor hen, die God de weg van de waarheid en gerechtigheid heeft leren kennen, is het geen gering lijden om onder een goddeloos volk te wonen; men lijdt er onder door ijver voor Gods eer, maar men lijdt ook, omdat men ervaart, dat men zelf nog in het vlees woont, waarin door kwade voorbeelden nog veel kan worden opgerakeld. Men lijdt veel om vrouw, kinderen, huisgenoten, die men niet genoeg weet te bewaren, zoals dan ook werkelijk in Lots vrouw en dochters veel openbaar is geworden, waarvan reeds vroeger het zaad aan deze huisvader niet geheel zal zijn verborgen gebleven. Ook gaat het vaak niet zonder aanklagende en kwellende gedachten, als een Lot bedenkt hoe hij naar Sodom is gekomen, hoe hij zich van zijn goede oom Abraham heeft gescheiden en men denkt bij zijn kwellingen er vaak over, of en hoe een verandering teweeg gebracht zou kunnen worden. Bij de tegenwoordige wereld heet dat zeker het hoofd laten hangen, zwaarmoedigheid, nodeloos oordelen, waarmee men anderen lastig

valt, maar het zien van God op de kinderen van de mensen, die zuchten over al de gruwelen, die geschieden, is daarmee niet weggenomen.

9. a) Zo weet de Heere Jehova (vs. 4), zoals deze laatste geschiedenis in verband met de beide andere duidelijk aanwijst, de godzaligen uit de verzoeking te verlossen, waarin zij door hun wonen onder een krom en verdraaid geslacht (Fil. 2: 15) gekomen zijn (1 Petrus 1: 6). En zo weet Hij de onrechtvaardigen te bewaren tot de dag van het oordeel en wel in zo'n staat, die reeds voor henzelf een tijd is om gestraft te worden (Luk. 16: 23 v. MATTHEUS. 18: 34).

a) 1 Kor. 10: 13

10. Maar allermeeft weet Hij degenen ten oordeel te bewaren, die naar het vlees in onreine begeerlijkheid (Judas 1: 8) wandelen, en de heerschappij van God en Christus (Judas 1: 8) verachten en evenzeer degenen, die in ander opzicht zich tegen God stellen, die stout zijn (Gen. 34: 25), zichzelf behagen en hun eigen hoofd volgen (Tit. 1: 7) en die de heerlijkheden, zoals de boze geesten volgens hun verlaten beginsel nog kunnen genoemd worden (vgl. 2 Kor. 4: 4 Efeze. 2: 2; 6: 12) niet schromen te lasteren, alsof deze geen macht op hen zouden hebben, zelfs niet al deden zij de ergste dingen (Judas 1: 2 en "2Pe 2: 17.

De apostel is door het "die vermoeid zijn van de ontuchtige wandel enz. " gekomen tot de uiteenzetting van een nevengeachte in vs. 8 : "want deze rechtvaardige man, wonend onder hen "heeft dag op dag zijn rechtvaardige ziel gekweld door het zien en horen van hun ongerechte werken. " Daardoor heeft hij geen acht geslagen op het sluiten van de periode, die begon is vs. 4 met het: "want als God de engelen, die gezondigd hebben, niet gespaard heeft enz. " Hij kon dat ook laten gaan, omdat het wel vanzelf sprak uit datgene, waaraan deze periode werd gehecht door een "want" "waarover het oordeel van over lang niet ledig is en hun verderf sluimert niet. " Als God dienende geesten en een gehele wereld van de oudheid, die Hij door overstroming verdelgde, niet verschoond heeft en Sodom en Gomorra door vuur, dat deze steden verteerde, aan de ondergang heeft overgegeven, dan zal ook het gericht van hen niet uitblijven, die Zijn gemeente door hun voorbeeld van onzedelijkheid en door leugens verderven. Maar het voltrekken van dit gericht zal aan de beide, die de mensen zijn overkomen volgens vs. 5-8, ook in dat opzicht gelijken, dat God de getuigen van de rechtvaardigheid met hen, die tot hen behoren, daarvoor zal bewaren, zoals Hij Noach en de zijnen en de rechtvaardigen, wie het zien van het goddeloos handelen zielenpijn veroorzaakt, redden zal even als Lot. Daarom kan de apostel, als hij nu tot de uitspraak, door de onvoltooide periode bekrachtigd, terugkeert, deze weer opnemen op die wijze, dat hij, de algemene gedachten, die uit de aangehaalde voorbeelden blijken, in de eerste plaats met betrekking en tot het voorbeeld van Lot, in die zin uitspreekt, dat de Heere de vrome uit de verzoeking weet te redden, namelijk uit zodanige verzoeking, als hij moest ondervinden, als hij de goddeloosheid, die hem omringde mee moest aanzien; een goddeloosheid, die ongestraft haar misdaad, die hem de ziel kwelde, bedreef. In die zin moest in de eerste plaats die algemene gedachte worden uitgesproken, omdat de rede dan bij die zich moest ophouden, wier niet af te wenden oordeel was aangekondigd. Met het oog op deze wordt aan de andere zijde gezegd, dat God de onrechtvaardigen weet te bewaren tot de dag van het oordeel, om gestraft te worden. De apostel bedoelt hier de pijniging in de staat van de dood tot aan het jongste gericht. Voornamelijk echter, zo zegt het "allermeeft" (Gal. 6: 10 Fil. 4: 22) zal de Heere hen onder straf tot de dag van het oordeel bewaren, die de onreine begeerlijkheden van het vlees na wandelen en de heerschappij verachten. Er wordt niet gezegd, dat Hij hen het meest zal straffen, maar dezen geldt het vooral, omdat zij het meest schuldig zijn, dat zij onder pijniging voor de oordeelsdag bewaard blijven. Hun zonde, die hen voor anderen het

meest schuldig maakt, bestaat in twee zaken, die echter beide één zijn: het een is, dat zij naar het vlees wandelen, met een begeerte, die bezoedeling meebrengt, omdat zij niet alleen hem verontreinigt, die ze pleegt, maar ook hem, aan wie zij gepleegd wordt. Daarmee nu is verbonden een geringachten van hetgeen de heerschappij is, waarmee die wellustigen tevens zijn voorgesteld als mensen, die niemand als heer erkennen, die daartoe over hen gesteld is. Zij achten niemands wil, dat zij zich daaraan zouden storen, geen gebod, zodat zij het zouden opvolgen, zij willen van geen meester weten, die over hen zou te zeggen hebben; zo'n vrijheid veroorlooft zich hun boze begeerlijkheid, opdat zij onbeteugeld haar loop heeft. Omdat nu, zoals vanzelf spreekt, hier een vrijheid bedoeld is van goddelijke, maar niet van menselijke heerschappij, komt het weigeren van gehoorzaamheid aan de over hen gestelde heerschappij, in werkelijkheid overeen met dat wat in vs. 1 gezegd was van de valse leraars, dat zij de Heere verloochenen, die hen gekocht heeft.

Naar onze mening behoort het "te bewaren tot de dag van het oordeel, om gestraft te worden", niet volgens de wijze van Dächsel en de zijnen verklaard te worden van een bewaard worden in de Sjeool, een tussenplaats ter voorlopige straf of beloning, maar wil Paulus zeggen, dat al gaat de zonde een tijd lang voort zij toch te eniger tijd straf ondervindt, dat al stelt God uit, toch zeker het loon komt. Zo ook is de opmerking zelfs van de ouden, zoals A. Claudianus zegt, "Tolluntur in altum, ut laps u graviore ruant. " Valerius Maximus: "Lento gradu ad vindictam sui divini procedit via" enz.

Het wandelen naar het vlees en het verachten van de heerschappij staan met elkaar in verband; omdat zij in hun begeerlijkheden wandelen willen zij van geen heer weten, die hen gekocht heeft en omdat zij van Hem niet willen weten, houdt niets hen terug van het toegeven aan hun lusten. Daar staat tegenover, dat zij de machten, wier prooi zij door hun zondigen worden, niet vrezen, maar ze lasteren. In plaats van zich te verheugen in de Heere, verachten en lasteren zij in dwaze vermetelheid de heerlijkheden, d. i. de gevallen, boze geesten, uit wier geweld de Heere de Zijnen heeft losgekocht en evenals nu uit de verachting van de heerschappij van Christus, zo volgt nu ook uit de keerzijde van die verachting, uit de verachting van de heerlijkheden, de onbevreesde overgave aan de lusten van het vlees. "Heerlijkheden" worden de boze geesten genoemd naar het hun aangeschapen beginsel; de uitdrukking is gekozen om de vermetelheid van die lasteraars door het noemen van het object duidelijk te doen worden.

Onder deze naam worden de engelen en zelfs de kwade aangeduid. De apostel wil dus dat elk, naar Gods gebod, ook in de gevallen en verdorven schepselen, de door de Schepper daaraan verleende heerlijkheid en majesteit zal eren. Geldt dit voor de gevallen engelen, die de mensen toch niets dan kwaad proberen te doen, nog meer moet dit gelden van de overheden onder de mensen, die toch zelden geheel en al haar bestemming vergeten. Onder het voorwendsel van evangelische vrijheid allen eerbied voor gezag en majesteit uit het oog verliezen, is dus wel degelijk een vleselijke zin, vaak onder een vals vertoon van geestelijk wezen.

11. Omdat de engelen, die hun natuurlijke goedheid bewaard hebben, krachtens hun gemeenschap met God in sterkte en kracht minder zijnde dan die "heerlijkheden", die de goddelozen zo snood wagen te lasteren, geen lasterlijk oordeel tegen hen voor de Heere voortbrengen, zoals de Heilige Geest op grond van de Schrift dat betuigt (Judas 1: 9).

Om de vermetelheid van deze mensen in het licht te stellen, stelt Petrus tegenover hun gedrag ten opzichte van de "heerlijkheden" het gedrag van de engelen ten opzichte van diezelfde

machten. Hier blijkt nu duidelijk, dat hij boze geesten onder hen moet bedoelen, omdat het alleen denkbaar is tegen dezen een "oordeel van lastering" voort te brengen. Die opvatting wordt door Judas 1: 9 bevestigd, waarvan de bijzondere voorstelling hier meer algemeen gemaakt is.

De engelen, zegt de apostel, die toch in kracht en in macht groter zijn, vellen tegen de heerlijkheden voor de Heere geen lasterlijk oordeel. Zij kennen wel het oordeel en kondigen het aan, maar zij laten het in ootmoed over aan de enige Heer, voor wiens aangezicht zij met de boze machten weten te staan. Elk ander woord van eigenwillig smaden komt hun voor een lasteren te zijn van hen, die nog voor het gericht bewaard worden; zij laten het aan Gods macht en lankmoedigheid over; daarom onthouden zij zich daarvan.

Als de schrijver hier en in het volgende voortdurend in de tegenwoordige tijd spreekt, geeft hij daarmee volstrekt niet te kennen, dat de dwaalleraars reeds in de gemeenten, waaraan hij schrijft, tegenwoordig zijn; maar hij schildert een beeld, dat hij als een profetisch visioen voor zich ziet, zoals ook in de profetie van het Oude Testament zeer vaak in zo'n geval in de tegenwoordige tijd wordt voorspeld. Dit schilderende presens moest de schrijver des te meer in de gedachte zijn, omdat deze dwaalleraars (al was het ook elders vgl. de brief van Judas) reeds bestonden.

12. Maar deze, wier aard en karakter ik u hier voorstel (vs. 10), zijn, in plaats van de engelen gelijk te worden, met wie zij volgens hun hogere bestemming overeenkomen, als onredelijke dieren, die zonder enig begrip van het bovenzinnelijke en hemelse voortlevende, door hun zinnelijke begeerlijkheid gedreven, de ingeschapen natuur volgen en voortgebracht zijn om gevangen en gedood te worden. De dieren leven om geslacht te worden en de mensen als voedsel te dienen; die goddelozen maken zich aan hen gelijk en omdat zij lasteren wat zij niet verstaan, namelijk de bovenaardse hemelse machten (Judas 1: 10), waardoor zij openbaren, dat zij op dezelfde trap staan als de verstandeloze dieren, zullen zij in hun verdorvenheid verdorven worden, in hetzelfde verderf, dat die dieren overkomt, als zij begerig naar vleeselijk genot, zich door de lokspijs tot van de mensen net zich laten heenvoeren, om dan de dood van de slachting te ondergaan (Jer. 12: 3 Ps. 49: 21).

13. En zij zullen dan ook ten gevolge van hun goddeloosheid verkrijgen de loon van de ongerechtigheid en zo ontvangen naar dat zij verdiend hebben (Luk. 23: 41). Die straf, die over hen zal komen, zal zeker zwaar zijn, als die de dagelijkse weelde hun vermaak, hun genot (Luk. 8: 14) achten, terwijl zij er nooit aan denken, wat hun hiernamaals wacht (Fil. 3: 19 Luk. 16: 19 vv.) zijnde vlekken en smetten voor de Christelijke gemeente, die zij hebben aangekleefd (Deut. 32: 5) en zijn weelderig in hun bedriegerijen, overdadig zwelgen de in hun bedrog, als waren zij uw broeders, als zij in de maaltijden met u zijn ("Ac 2: 43" en "1Co 11: 21. Judas 1: 12).

De apostel wil zeggen; met deze, die de boze geesten lasteren in tegenstelling tot de goede engelen, die op grond van juiste waardering van die eerste, met vreze voor die vervuld zijn, is het gesteld als met redeloze dieren zowel wat betreft hun subjectieve toestand, als ook hun objectief lot, dat het gevolg ervan is.

De bedoeling van de vergelijking met de redeloze, tot verderf geboren dieren, is tweevoudig: die vermetele, eigenzinnige mensen (vs. 10) stellen zichzelf, doordat zij lasteren wat zij niet verstaan, zoals met de onverstandige dieren en worden daarom ook in het verderf, waartoe die dieren geboren zijn, aan deze gelijk gesteld.

In plaats van de goddelijke natuur deelachtig te zijn en ontvluchten het verderf, dat in de wereld is door de begeerlijkheid (Hoofdstuk 1: 4), brengen de verloochenaars van Jezus Christus het tot die trap van geesteloosheid en vervreemding van God, dat zij evenals de redeloze dieren, die naar hun natuur (d. i. als wezens, wier leven in het onvrije voortgaan van het hun aangeboren zijn opgaat: fusic a) aanwezig zijn om gevangen en geslacht te worden een prooi worden van de wereld, die door hen misbruikt is voor hun onreine begeerlijkheden.

De dieren zien in hun onverstand wat tot lokspijs dient aan voor een voorwerp van genieten en terwijl, zij daarnaar begerig grijpen worden zij hem tot buit, die ze vangt. Zo zien ook die vermetelen in hun onverstand, dat wat van zinnelijke aard is, voor niets beters aan, dan dat het hun gegeven is om hun lust daarmee te voldoen. Zij grijpen er naar als naar een voorwerp van wellustig genot en worden daardoor eveneens een prooi van het verderf, als de redeloze dieren. Maar als dezen zo'n lot treft, omdat zij het verstand missen en een lot verkrijgen, dat hun bestemming is, zo overkomt die vermetelen hetzelfde, waarvan zij moesten weten, dat het hun ter verderve was en zij veroorzaken zichzelf een lot, dat het tegengestelde is van de bestemming van de mensen. Hun overkomt kwaad voor het kwaad, dat zij doen en zo verkrijgen zij de loon van de ongerechtigheid.

14. Hebbende de ogen vol overspel, omdat in deze de begeerlijkheid zichtbaar is en zij met deze de schandelijke lusten bij anderen proberen op te wekken en die niet ophouden van zonde, zelfs niet bij godsdienstige samenkomsten, verlokkende met verleidende woorden en bedrieglijke voorspiegelingen de onvaste zielen, hen, die in de Christelijke waarheid nog niet bevestigd zijn, hebbend, als het hart minder naar wellust haakt, maar vol hebzucht is, het hart geoefend in gierigheid. Kinderen van de vervloeking zijn degenen, in plaats dat zij degenen zouden zijn, die geroepen zijn, de zegen te beërven (1 Petrus 3: 9. 1 Thessalonicenzen. 6: 9).

In vs. 2 v. had de apostel het verderf geschilderd, dat de valse leraars zouden verbreiden; vervolgens in vs. 4-9 het gericht als zeker aangewezen, nu beschrijft hij in vs. 10-16 hun ongerechtigheid nader, waarvan zij het loon in dat gericht zullen ondervinden.

Het is zowel de ongerechtigheid van hun zoeken, dat hen als verleiders doet kennen, als hun persoonlijke goddeloosheid en boosheid, die hij naar haar hoofdpunten karakteriseert. Evenals hun leren het tegendeel van het Christelijke is, zo is hun leven het tegengestelde van de Christelijke wandel, een stout misbruik van de natuurlijke dingen met overmoedig verzet tegen de machten, die daarin werken en nog boosaardiger misbruik van de heilige gemeenschap, waarin zij door hun uitwendig lidmaatschap tot de Christelijke kerk staan; zij volgen de zonden van de zwelgerij, van echtbreuk en van hebzucht. "Zij achten de dagelijkse weelde hun vermaak", zo wordt over hun zwelgerij gezegd. Hun genot is vleselijke overdaad. Evenals de redeloze dieren, zonder zich te bekommeren over het verderf, dat hen bedreigt, alleen aan het ogenblikkelijk genot denkend (vs. 12. Jak. 5: 5) brengen zij hun dagen door, alsof geen dag van de eeuwigheid hen wachtte, omdat de begeerlijkheid, die voorbijgaat, zal worden tot een smart, die niet voorbijgaat. Door zo'n weelderig leven zijn zij voor de gemeente "vlekken en smetten", vlekken, die hun reinheid (Efeze. 5: 27) verderven en smetten, die tot hun schande hen aankleven. Zij denken, zegt Luther in zijn verklaring van deze plaats, niet anders dan dat zij sieraden voor de Christenheid zijn, evenals zon en maan de hemel versieren, zij menen de beste en edelste kleinoden te zijn, evenals goud en edelgesteente; maar Petrus noemt hen vlekken en smetten, waardoor de gemeente schande en spot toekomt. Als nu verder wordt gezegd: "Zij zijn weelderig in hun bedriegerijen, als zij in de maaltijden met u zijn", dan ligt aan de voorzin die lezing van de grondtekst ten grondslag, die in Judas 1: 12 gevonden wordt, terwijl de nieuwere verklaring, aan een andere lezing

(apataiv in plaats van agapaiv de voorkeur geeft, maar nu weer in twee richtingen uiteengaat, naardat men het daarbij staande woord op de ene (autwn) of andere wijze (autwn) neemt. Luther legt de plaats aldus uit: "Wat men uit Christelijke liefde heeft gegeven, om een algemene kas te onderhouden voor weduwen en wezen en andere arme mensen, opdat niemand onder de Christenen gebrek lijdt of hoeft te bedelen, dat is nu alles aan gestichten en kloosters geraakt, waarvan onze geestelijken op het allergemakkelijkst leven; zij bezorgen er zich goede dagen van, en zeggen, dat het hun toekomt en niemand hen daarover hard vallen kan. " Volgens de toestanden in de apostolische tijd zou echter in de voorzin moeten gedacht worden aan de gemeenschappelijke liefdemaaltijden, waarbij die zwelgers zich te goed deden op algemene kosten (vgl. 1 Kor. 11: 21) en in de tweede zin aan gastmalen in de huizen en bij de families, waarbij zij zich laten nodigen en waar zij ook aan hun gulzigheid voldoening geven. Bij die gelegenheid zoeken zij met begerige ogen (MATTHEUS. 5: 28) naar personen van het andere geslacht, met wie zij in ontuchtige omgang tot bevrediging van hun vleselijke lusten kunnen komen. Nu kennen zij voor hun onverzadelijke begeerte geen perken, die zij zouden te respecteren hebben, zoals dit de woorden "hebbende de ogen vol overspel en die niet ophouden te zondigen" uitdrukken.

Hebben zij dan gevonden wat de ogen zochten, dan weet de mond de gevonden persoon, als die niet reeds vast in Christus gegrond is, met valse leringen en bedrieglijke woorden voor de ontuchtige daad te winnen (vs. 18). De woorden "verlokkend de onvaste zielen" verkrijgen nog een andere wending en vormen zo een overgang tot de derde hoofdtrek van het beeld, dat de apostel van deze mensen aan de vloek ontwerpt "hebbende het hart geoefend in gierigheid" d. i. zoals Luther verklaart, een hart, dat bijzonder geoefend is, zeer thuis is in allerlei kunsten van schandelijk gewin. Zij geven voor geoefende zintuigen voor hogere kennis te bezitten (Hebr. 5: 14) en bieden hun, van wie zij een goede beloning wachten, hun voorgewende wijsheid aan. Petrus rukt hun echter het masker af: zij hebben het hart geoefend ja, maar in gierigheid, in hebzucht; zij weten beter dan anderen, bij wie de natuurlijke aanleg nog niet tot zo'n hoogte ontwikkeld is, met hun waar, die zij aanprijzen (vs. 3), het geld uit de zak te lokken. Nadat de apostel zo de dwaalleraars in hun zoeken en doen heeft geschilderd, grijpt hem het gevoel van afkeer aan, zodat hij uitroept: "Kinderen van de vervloeking", zoals Luther verklaart, liggend onder de vloek van God, zodat zij voor God geluk noch zaligheid hebben. In deze uitroep vat hij, tegenover de zeer uitvoerige voorstelling van het kwade, dat zij doen, met een kort, maar des te meer betekendend woord het boze samen, waaraan zij daardoor ten prooi zijn geworden. Hij noemt hen "kinderen van de vervloeking" in tegenstelling tot de zegen, die zij zouden beërven, als zij de weg bewandelden, waarop zij als leden van de gemeente van Christus waren gesteld; en het volgende zal nu dat zware oordeel door aanwijzing uit de Schrift van het rechtvaardige daarvan nog sterker maken.

15. Zij hebben die vloek verdiend, zij die de juiste weg (Hand. 13: 10), die door hun belijden van Christus was ingeslagen, verlaten hebbend, zijn verdwaald op verkeerde weg (Judas 1: 11) en volgen de weg van Balaam (Bileam, Openbaring 2: 14), de zoon van Bosor (zoals de naam volgens de Babylonische uitspraak (1Petr. 5: 13) in plaats van Beor luidt), die de loon van de ongerechtigheid lief gehad heeft, de loon, die Balak, de koning van de Moabieten hem beloofde te geven, als hij kwam en Israël vervloekte (Num. 22: 2-21).

16. Maar hij heeft op zijn weg (Num. 22: 22 vv.) de bestraffing van zijn ongerechtigheid gehad een ervaring, die hem van het verkeerde, dat hij voornemens was te doen, had moeten overtuigen, en tot andere gedachten had moeten brengen Joh 16: 11; want het jukdragende stomme dier, dat uit zichzelf niet kon spreken, noch vermogen tot verstandige rede zou hebben gehad, al had het ook het spraakorgaan bezeten, sprekend met mensenstem, heeft de

dwaasheid van de profeten verhinderd. Dat dier, zo sprekend, heeft hem het bewijs gegeven van zijn dwaasheid, als hij zichzelf voorstelde, dat hij zou kunnen spreken en profeteren, zoals het hem belieft, dat hij van geen besturende macht van God afhankelijk zou zijn; de ezelin werd door dat spreken met menselijke stem een tastbaar bewijs van het tegenovergestelde van zijn inbeelding (Num. 22: 33).

Het is geheel verkeerd, als vele uitleggers bij de woorden "volg den weg van Balaam, die de loon van de ongerechtigheid heeft liefgehad", denken aan de raad, die Bileam volgens Num. 31: 16 aan Balak gaf en wier werk dan de geschiedenis in Num. 25 was. Men brengt dan met het oog op Openbaring 2: 14 iets in deze plaats, dat Petrus uitdrukkelijk buiten beschouwing heeft gelaten, die zich eenvoudig tot de geschiedenis in Num. 22 bepaalt. Is het ook terecht, dat evenals Bileam door zijn aan Balak gegeven raad de kinderen van Israël tot ontucht en ketterse Godendienst verleide, ook de valse profeten, waarvan hier wordt gesproken, de Nikolaïeten of Bileamieten, volgens de eerste helft van het 14de vers het heidense van de ontucht in de allerergste mate in de Christelijke gemeenten invoeren, zo heeft dat toch bij hen niets te doen met het loon van de ongerechtigheid, waarop zij belust zijn en dat maakt juist het punt van vergelijking uit. Wij moeten dus eerst de gedachte vestigen op de woorden in vs. 14 "hebbend het hart geoefend in gierigheid." Vervolgens valt het oog op het "kinderen van de vervloeking" en dat is het dan ongetwijfeld, wat de apostel onder de "weg van Balaam, de zoon van Bosor, die de loon van de ongerechtigheid heeft lief gehad" bedoelt de weg van vloek en verderf, waarvan zij zich door niets meer laten terugbrengen, ook niet door de sterkste overtuigingen van hun onrecht, noch door de overtuigendste bewijzen van hun waanzinnigheid en dwaasheid, maar waarop zij onophoudelijk voorwaarts jagen evenals Bileam, totdat zij evenals deze op een vreselijke wijze het leven eindigen. Volgens deze opvatting verdelen zich vs. 12-16 in twee gedachten-reeksen, die parallel met elkaar lopen; de eerste: "deze zijn als onredelijke dieren, die de natuur volgen en voortgebracht zijn om gevangen en gedood te worden en zullen verkrijgen de loon van de ongerechtigheid" en de tweede: "zij achten de dagelijkse weelde hun vermaak, heeft de dwaasheid van de profeten verhinderd." Uit de vergelijking van beide reeksen zouden ons nog diepe gedachten, in de weinige eenvoudige woorden, vervat voorkomen, als de ruimte ons toeliet nog nadere uiteenzettingen te geven.

17. Deze mensen, waarvan ik sinds vs. 10 spreek, zijn waterloze fonteinen (Jer. 2: 13), wolken door een draaiwind (Mark. 3: 37. Luk. 8: 23) gedreven (Spr. 25: 14 Judas 1: 12), die de dorstigen wel lafenis en versterking doen hopen, maar toch niet geven wat zij beloven. Zij zijn gelijk aan de engelen, die gezondigd hebben, (vs. 4), die de donkerheid van de duisternis Ec 6: 4 in de eeuwigheid bewaard wordt (Judas 1: 13).

Nadat in het vorige alles was uiteengezet, wat de apostel in vs. 1-3 van de valse leraars gezegd had, komt hij op deze naam "valse leraars" terug. Hij zet uiteen, dat zij juist het tegenovergestelde zijn van datgene, waarvoor zij zich uitgeven, het tegendeel namelijk van leraars van de Christelijke waarheid. Een waar leraar is toch gelijk aan een fontein, die de dorstige drenkt, of aan de wolk, die het land bevochtigt; maar zij lijken op waterloze fonteinen, waardoor hij misleid wordt, die er zijn dorst aan wil lessen en aan wolken, die, zo zij niet werden beroerd, neer zouden vallen en de aarde zouden bevochtigen, maar bij wie de wervelwind, die van onderen naar boven jaagt en ze wegvoert, het zover niet laat komen. En wordt van de ware leraars gezegd (Dan. 12: 3), dat zij zullen schitteren als de glans van de hemel, dan is van hen waar, dat de donkerheid van de duisternis, voor hen in eeuwigheid bewaard wordt.

De dwaalleraars beloven de dorst naar een kennis, die hart en geest bevredigt, te stillen, maar zij doen het niet. Zij zijn gelijk aan bronnen, die uit de verte de dorstige reiziger lafenis beloven, maar als het erop aankomt, in de nabijheid, blijken zonder water te zijn. Zij lijken op nevelen, die het uiterlijk hebben, als zouden zij het dorre land met een verkwikkende regen verfrissen, maar die zo leeg en nietsbetekenend zijn, dat de draaiwind ze verjaagt en spoorloos verdwijnen doet. Door deze tweede trek wordt bij het eigenlijke punt van vergelijking, ledigheid en onvruchtbaarheid, nog een nieuw, hoogst karakteristiek punt gevoegd, namelijk de woeste hartstocht van de begeerten, die deze mensen nu hier dan daarheen drijft en tot geen rust voor zichzelf, veel minder voor anderen laat komen. Zo hebben zij, om het eigenlijke punt van vergelijking weer op te nemen, niet het zegenende en vruchtbaar makende, maar het donkere, nachtelijke duister van wolken; hier sluit de apostel, die voortdurend met de gedachte aan het later verderf van de dwaalleraars vervuld is, het woord aan over hun later lot. Evenals nachtelijk donker reeds nu hun eigenlijke aard is, zo is ook het donkere gebied van de duisternis, dat voor hen eenmaal gesteld is en altijd en onveranderlijk voor hen gereed blijft.

Hier wordt weer gedacht aan de straf, waarvan in vs. 4 gesproken is.

18. Want zij, wat aan de ene zijde hun voorstelling als fontein, zonder water aangaat, zeer opgeblazen, hoog klinkende (Judas 1: 16) ijdelheid sprekend, met veel vertoon niets betekende zaken voortbrengende, verlokken, zoals aan de andere zijde hun omgevoerd worden als wolken van de wervelwind zeggen wil, anderen door de begeerlijkheden van het vlees. Omdat zij die voor zichzelf begeren, hebben zij steeds nieuwe werktuigen nodig tot bevrediging van hun lusten en deze proberen zij te verkrijgen door hun dwaasheid, waaraan zij door hun spreken de schijn van bijzonder inzicht en diepe wijsheid weten te geven. En verder trekken zij door ontuchtigheden ook bij hen op te wekken degenen van de ware weg af, die echt (volgens betere lezing "een weinig" d. i. ter nauwernood slechts een kort eindje) ontvloden waren van degenen, die in dwaling wandelen, van de nog onbekeerde heidenen (Efeze. 4: 17 vv.), waartoe zij zelf tot die tijd werden gerekend.

19. Belovend hun, die zich aan hun leiding zouden toevertrouwen, vrijheid, die voor geen dwang van de wet zou hoeven te bukken, terwijl zij die niet bezitten, omdat zij integendeel zelf dienstknechten zijn van de verdorvenheid, waarin zij reddeloos zullen omkomen (vs. 12 v.); want van wie iemand overwonnen is, die is hij ook tot een dienstknecht gemaakt (Joh. 8: 34 Rom. 6: 16) en hier is het juist het verderf, het dienen van de vleselijke begeerlijkheden, dat het verderf onveranderlijk meevoert, waardoor deze mensen zijn overwonnen.

Om het rechtmatige van het gehele oordeel, in vs. 17 over de valse leraars uitgesproken aan te wijzen, stelt Petrus nu de aard en de wijze van hun verleiding in haar nietigheid, schandelijkheid en leugenachtigheid voor ogen. Met hun theorie misleiden zij het geweten, terwijl zij met het lokaas van vleselijke begeerlijkheid de oude mens winnen. Door die lusten te bevredigen, zo zeggen zij, bevestigt de Christen zijn vrijheid en openbaart hij zich als heer van de zonde, die niets aan hem kan hebben. Wij moeten, zo zeiden zij, door het genot van de begeerlijkheid de begeerlijkheid bestrijden; want het is niets zich van de begeerlijkheid te onthouden, als men ze niet heeft gemaakt, maar het is groot, als men zich in het genot bevindt, er niet van overwonnen te worden. En terwijl zij zich voor sterke geesten hielden, verklaarden zij, slechts een klein, stilstaand water kan, als er iets onreins in wordt gegoten, verontreinigd worden, maar niet de oceaan, die alles opneemt, zonder ooit bevreesd te worden, omdat hij zijn grootte kent. Zij liegen daarmee, zegt de apostel. Die door de kwade begeerlijkheid overwonnen wordt is zo weinig een heer van de zonde, dat hij integendeel een

dienstknecht van haar is en voortaan haar terwille moet zijn. Of de tegenstanders de apostel dat toegeven of niet, is hem geheel hetzelfde; hij schrijft toch niet tot weerlegging van hen, maar tot waarschuwing van zijn lezers.

Vraagt u, hoe er sprake kan zijn van fonteinen zonder water en van wolken zonder regen, dan antwoordt Petrus, zij regenen en prediken, helaas, al te veel, maar het zijn niets dan ijdele, opgeblazen woorden, waarmee zij de ongelukkige menigte de oren volproppen, zodat men denken zou, dat het iets kostelijks was en er is toch niets achter.

In een leven, waarin zij zelf zich bewegen, in een leven van vleselijke uitspatting leiden zij hen in, die ter nauwernood, zowel wat tijd als beslistheid aangaat, ertoe zijn gekomen, om zich los te maken van hen, die in dwaling wandelen, die een zedelijk verkeerd leven leiden d. i. van de heidenen en hun zondige gewoonten. Die leden van de gemeente, die als het ware nog met een voet in het heidendom staan (vs. 14), zijn natuurlijk het lichtst tot dat leven van vleselijke begeerlijkheden te verlokken, omdat hun daarin hetzelfde wordt gegeven wat hen nog aan het heidendom bond: de onbeperkte vrijheid van zinnelijk levensgenot, terwijl tevens de bedenkingen van het geweten tegen dat heidense wandelen als zodanig hun hier ontnomen werden door de schijn van deze wijsheid, waardoor de theorie van de dwaalleraars deze onredelijke bandeloosheid prijselijk weet te maken.

De hoofdleugen van het veelvormige gnosticisme, die in de 2de en 3de eeuw de kerk omwoelde, was de loochening van de enige Heer en Heerser, Vader, Schepper en Verlosser van de wereld (Judas 1: 4). De verachting van alle zichtbare dingen, die men van de schepping van God afzonderde, om daarin de zetel van de boze te zoeken, deed zich aanvankelijk gelden in die valse ascese, waartegen Paulus de spreuk 1 Tim. 4: 4 plaatst: "alle schepsel van God is goed en er is niets verwerpelijk, met dankzegging genomen zijnde." Snel sloeg echter dezelfde verachting om in afschuwelijke losbandigheid van het vlezes, om er boven verheven te zijn. Re 2: 6.

20. Met alle recht noemde ik hen dienstknechten van de verdorvenheid. a) Want als zij, nadat zij zoals dat bij hun bekering aanvankelijk met hen het geval was, door de kennis van de Heere en Zaligmaker Jezus Christus, die toen door hen werd gekozen en beleden (Fil. 3: 8), de besmettingen van de wereld, waarin zij vroeger waren (Hoofdstuk 1: 9. 1 Petrus 1: 18, ontvlucht zijn en, zoals dat eerst hun afval tot die dwaalleer, wier voorstanders en verbreiders zij nu zijn, bij hen is, in deze weer ingewikkeld zijnde, van die overwonnen worden, zo is hun volgens het woord van Christus (MATTHEUS. 12: 45 Luk. 11: 26), het laatste erger geworden dan het eerste. Er is voor hen geen uitzicht op redding meer, maar een verschrikkelijke verwachting van het oordeel en hitte van het vuur, die de tegenstanders zal verslinden (vs. 17 en Hebr. 10: 26 v.).

a) Hebr. 6: 4

21. Wee hun! zo moet men over hen uitroepen (Judas 1: 11), zoals de Heere over Judas de verrader, zei: "Wee de mens!" want het was hun beter, zoals het Judas beter was geweest, als hij nooit geboren was (MATTHEUS. 26: 24 Mark. 14: 21), dat zij de weg van de waarheid (vs. 2) en gerechtigheid, die in Christus Jezus is, niet gekend hadden, omdat zij in hun natuurlijke toestand toch nog slechts eenmaal gestorven bomen waren, die nog levend gemaakt konden worden (vs. 12), dan dat zij die bij aanvang gekend hebbend, in plaats van die verder te bewandelen, weer afkeren van het heilige gebod, dat hun als Christenen overgegeven was, namelijk om te blijven in de kennis van onze Heere Jezus

Christus en daarin niet leeg of onvruchtbaar te zijn, maar in geloof de deugd te beoefenen (Hoofdstuk 3: 2. 1: 5 vv. 1 Tim. 6: 14).

Zondig niet na de vergeving, laat u niet overwinnen na de genade! Denk, o mens! de zonde is groter na de vergeving, de vernieuwde wond smart meer na de heling, de besmetting is erger na de genade. Hij is dus ondankbaar over de vergeving, die weer zondigt; hij is de gezondheid onwaardig, die zichzelf weer wondt, nadat hij genezen is; hij verdient niet gereinigd te worden die zichzelf na de genade besmet.

22. Maar hun is overkomen hetgeen met een waar spreekwoord gezegd wordt (Spr. 26: 11): "De hond is teruggekeerd tot zijn eigen uitbraaksel en de gewassen zeug tot de wenteling in het slijk. "

De vergelijking is even eenvoudig als scherp. Evenals deze dieren zich eerst ontdaan hebben van hetgeen hun onaangenaam is en schadelijk, maar dat dadelijk weer opzoeken als de ware bevrediging van hun lust, zo zoeken ook deze mensen juist de zonde op, waarvan zij zich hebben losgemaakt door Christus en het Christendom aan te grijpen. Wat de grootste schade voor hun leven was, zoeken zij op als de ware bevrediging van hun leven. Het beeld is te gepaster en overtuigender, om de reeds vaker aangeduide beestachtigheid van de dwaalleraars, die zojuist door die onedele, in het Oosten vooral verachte dieren, en hun gruwelijke handelwijze zeer sterk en treffend wordt getekend, zoals ook deze afdeling over de dwaalleraars juist met dit woord eindigt, waarin zij haar scherpste toppunt heeft.

Wel zijn het, zoals de meeste uitleggers juist erkennen en het "overwonnen worden" bepaald te kennen geeft, degenen, van wie de apostel in het gehele hoofdstuk spreekt, de dwaalleraars, op wie ook in de eerste plaats het gezegde in vs. 20 vv. zie, maar toch gelden de woorden in vs. 21 vv. tevens ook hun, die volgens vs. 18 zich laten verleiden tot de begeerlijkheden van het vlees, nadat zij nauwelijks hun vroeger heidens verderf ontvluchtten.

HOOFDSTUK 3

OVER DE LAATSTE TIJDEN, CHRISTUS TOEKOMST EN DE WAARDIGE VOORBEREIDING DAARTOE

b. Vs. 1-16. De tweede helft komt met die van het eerste deel in Hoofdstuk 1: 12-21 2Pe overeen. Deze bevatte een aanmaning tot getrouwheid in de vaste hoop op latere volmaking. Ook deze begint eveneens in enkele verzen tot inleiding met een woord van de apostel over het doel van zijn schrijven, waarbij hij tevens aan zijn vorig schrijven aan diezelfde lezers herinnert en ook de strekking ervan aanwijst (vs. 1 en 2). Daaraan knoopt hij vervolgens een waarschuwing aan, om zich te wachten voor de spotters, die aan het einde van de tijden te wachten zijn, die steunend op het bestaan van de wereld tot op deze tijd, de terugkomst van de Heere en een einde van de dingen loochenen, maar daarmee voor hen het gehele gebouw van de Christelijke hoop en van alle daarmee samenhangende vermaning omverstoten. Hij karakteriseert hen wat hun levenswandel aangaat en laat hen met hun eigen woorden hun mening uitspreken, om dadelijk de verkeerdheid ervan geschiedkundig aan te wijzen en met dat geschiedkundig feit de laatste ondergang van de wereld in parallel te stellen (vs. 3-7). Daarna wendt hij zich van hen af tot zijn lezers, om deze te zeggen, hoe het is met dat schijnbaar uitstel van de jongste dag, op welke wijze die eenmaal zal komen en hoe zij zich nu daarvoor moesten bereid houden, om de grote zaligheid, die die dag naast de eeuwige verdoemenis voor de goddelozen aan de waarheid voorbereiden, zal aanbrengen, deelachtig te worden (vs. 8-13). In voortzetting van zijn vermaning denkt hij aan zijn geliefde broeder Paulus, die de lezers ook reeds heeft vermaand, de lankmoedigheid van de Heere voor zaligheid te achten en verklaart zich tegen de verdraaiing, waarmee ongeleerde en onvaste mensen diens brieven verkeerd uitleggen en komt zo weer op de inhoud van Hoofdstuk 2 terug (vs. 14-16).

1. Deze tweede zendbrief, geliefden, schrijf ik nu zo snel reeds na de eerste aan u, waarin ik door vermaning uw oprecht gemoed, zoals ik dit toch wel bij u mag veronderstellen, opwek (Hoofdstuk 1: 13).

2. Opdat u gedachtig bent aan de woorden die met betrekking tot Christus kracht en toekomst (Hoofdstuk 1: 16) van de heilige profeten te voren gesproken zijn en die u altijd weer opnieuw hoort, zo vaak de Schriften van het Oude Testament (Hoofdstuk 1: 19) in uw godsdienstige bijeenkomsten worden gelezen (1 Tim. 4: 13) en gedenk ook ons gebod, die van de Heere en Zaligmakers apostelen zijn (volgens betere lezing: aan het door uw apostelen ontvangen gebod van de Heere en Zaligmaker).

Met de woorden, die in de grondtekst staan: "Deze is reeds de tweede brief, die ik aan u schrijf", drukt de apostel het korte uit van de tijd, die verlopen is na het schrijven van de eerste brief, om de lezers te doen voelen, hoezeer het doel hem aan het harte ligt, waarmee hij hun nu reeds voor de tweede maal schrijft. Het doel van de beide brieven geeft hij aan met een uitdrukking, zoals aan die in Hoofdstuk 1: 13 en overeenkomstig die in Hoofdstuk 1: 12-21 Zij zijn, om indachtig te maken en dus niet alsof het hun eerst nog moest geleerd worden hun oprecht gemoed, dat hij dus veronderstelt, daartoe op te wekken, dat zij datgene, wat de heilige profeten te voren hebben gesproken en de aanwijzing van de Heere en Zaligmaker, hun door de apostelen bekend gemaakt, wel indachtig zijn. Als hij schrijft: "opdat u gedachtig bent aan de woorden, die van de heilige profeten te voren gesproken zijn", dan plaatst hij met dat "te voren" het door de profeten gezegde tegenover hetgeen de lezers uit de mond van hun apostelen vernomen hebben als het nu gegeven bevel van Jezus Christus

(Hebr. 1: 1 vv. b) Met de apostelen van de lezers bedoelt hij dezelfde, waarvan hij in 1 Petrus 1: 12 had gezegd, dat zij de lezers door de Heilige Geest het Evangelie hadden verkondigd, hen herinnerende aan Paulus en Silas.

Het gebod van deze hun apostelen is niet het gebod van hen, van de apostelen, maar het gebod van de Heer en Zaligmaker; daarop vooral berust de plicht, om er aan te denken. De Geest van Christus voorspelt door de heilige profeten (1 Petrus 1: 11), door de apostelen beveelt de Heere en Zaligmaker.

Oprecht is het gemoed van de Christenen, zoals Petrus bij zijn lezers veronderstelt, als dat, om zo te spreken, verdragen kan om ter beproeving tegen het heldere zonnelicht te worden gehouden, als het, zonder door iets vreemds bezoedeld te zijn, geheel en alleen datgene tot zijn inhoud en tot bepalende macht heeft, wat naar zijn oorspronkelijke natuur, naar zijn idee het wezen ervan moet uitmaken. Hier nu worden de lezers opgewekt om hun oprecht gemoed te openbaren, zodat het blijkt, dat zij zich niet door de verleidende wijsheid van de dwaalleraars in enig opzicht laten meeslepen. Zij moeten zich houden aan de enige waarheid, die voor de Christen bestaat, aan het goddelijk woord, dat Petrus naar zijn twee geschiedkundige vormen op twee wijzen noemt. Zoals hij boven (Hoofdstuk 1: 16 vv.) in verband met de overeenkomstige verklaring over het doel van zijn brief ten opzichte van de terugkomst van de Heere, de lezers heeft gewezen op de apostolische leer, gewaarborgd door geschiedkundige feiten en op het woord van de profetie, dat door diezelfde feiten opnieuw bekrachtigd is, zo geeft hij ook hier als doel van zijn brieven aan, het opwekken van de lezers, om getrouw vast te houden aan de Oud Testamentische profetie van deze toekomst van het heil en aan het gebod, hun door de Heere zelf gedaan. Onder dat gebod kan volgens het verband niet goed iets anders worden verstaan, dan de verschillende redenen van de Heere, waarin hij op geheel overeenstemmende wijze, in onmiddellijke aansluiting aan de profetie van het Oude Verbond een eindelijke vervulling van het daar aangekondigde voorspelt, die slechts het noodzakelijk besluit is van het einde, dat met zijn persoon en zijn geschiedenis reeds is aangevangen in het kort de in de Evangelieën zo uitvoerig aangewezen nadrukkelijke geboden van de Heere, om Zijn toekomst te verwachten, zowel in onwrikbaar geloof daaraan en aan de volmaking van de zaligheid, die daarmee geschiedt, als ook in het streven naar heiligmaking, die alleen die dag van Zijn toekomst kan maken tot een dag van zo'n heerlijke voltooiing van de zaligheid.

Waren er reeds in de dagen van de apostelen spotters, die het heilige durfden aanranden; zegt Petrus, dat men er rekening op maken moest, dat zij onder de bedeling van het Nieuwe Testament zouden opstaan, dan voegt ook ons toe te zien, of zij in onze tijd niet gevonden worden en dan is het alleszins nodig op de losheid en ijdelheid van hun spottaal acht te geven, omdat toch de zaken zo blijven en voortgaan, zoals zij sinds eeuwen, van de schepping af, geweest zijn en het een en ander zich gedurig afwisselt. Terwijl er van oude tijden af van een dag des oordeels en van de rechtvaardige vergelding gesproken is en deze nog niet verschijnt, zo leiden de ongelovige spotters daaruit af, dat deze verwachting van de gelovigen ongegrond is, slechts een hersenschim, een dwaze verbeelding van de mensen was, die nooit verwezenlijkt zal worden, en leven daarom in zorgeloze gerustheid en brooddronkenheid voor zichzelf voort, terwijl zij anderen ook proberen af te trekken en tot de zonde trachten te verleiden. Verderfelijker inderdaad zijn deze mensen; des te verderfelijker daarom, omdat zij enigen schijn van waarheid weten voor te gaan en op de zinnelijkheid van de natuur werken, om die tot zorgeloosheid te verleiden en in slaap te wiegen, zoals ook het ongeloof en de twijfelzucht zo geredelijk ingang vinden in het gemoed van de mensen.

EPISTEL OP DE ZESENTWINTIGSTE ZONDAG NA TRINITATIS

("1Th 5: 1" en "2Th 1: 3

Het einde van de wereld: de apostel geeft ons daarover 1) waarschuwingen, 2) leringen, 3) vermaningen.

Het bereid zijn voor de dag van de Heere; het bestaat daarin, dat wij 1) ons niet op een dwaalspoor laten brengen door de spotters, die het komen van deze dag loochenen, 2) de genadige bedoelingen erkennen, die de Heere met het uitstel van deze dag heeft, 3) de heerlijkheid van deze dag tegemoet zien en wachten, 4) met heilige zin versierd, onstraffelijk in vrede voor Hem bevonden worden.

Petrus' woord over de jongste dag, hoe hij 1) de zekerheid ervan beweert en 2) tot voorbereiding vermaant.

De ondergang van de wereld: 1) de wereld zal zeker ten onder gaan; 2) waarom is die ondergang nog niet begonnen? 3) op welke wijze zal zij plaats hebben? 4) wie zal daarbij behouden blijven?

Waarom toeft de Heere met Zijn terugkomst? opdat 1) ons geloof bevestigd wordt, 2) Zijn liefde zich in haar heerlijkheid openbaart, 3) Zijn oordeel over alle volken rechtvaardig is.

Over het wereldgericht: 1) het komt zeker; 2) dat het nog niet gekomen is, is Gods genade; 3) het komt echter als een dief in de nacht; 4) wees daarom bereid, opdat u uw zielen redden mag.

Het laatste oordeel: 1) laat het op zich wachten, het komt toch zeker; 2) als u het met ernst verwacht, gaat u veilig.

3. a) Dit eerste wetende, dit bij uw zien op de toekomst van de Heere als een hoofdzaak vasthoudende (Hoofdstuk 1: 20) dat in het laatste van de dagen, als de wereld en de tijd van de wereld ten einde spoedt, spotters komen zullen, die naar hun eigen begeerlijkheden zullen wandelen, waarom zij van een einde van de dingen, dat ook aan hun begeerlijkheden een einde maakt, niets willen weten (Judas 1: 18).

a) 1 Tim. 4: 1. 2 Tim. 3: 1

4. Dezen spotten ermee en zeggen: a) "Waar is nu toch die dag, die de belofte bevestigt (Luk. 8: 25) van Zijn toekomst, zoals die door u wordt aangenomen? Want van die dag, dat de vaders ontslapen zijn, in wier tijd reeds het begin van die toekomst mocht worden verwacht, zonder dat het ertoe kwam (MATTHEUS. 24: 34) blijven tot op onze dagen alle dingen zo gelijk van het begin van de schepping onveranderd en daarom zullen ze ook in alle eeuwigheid zo blijven.

a) Ezechiël. 12: 22

Even als in Hoofdstuk 1: 20 de woorden "dit eerst wetende" de lezers over het acht geven op het profetische woord nog iets bijzonders te overdenken gaven, zo is het ook hier in vs. 2 de woorden "opdat u gedachtig bent. " Ook hier is het de schrijver, die uit zichzelf deze

vermanende opmerking erbij voegt, maar daarmee moet niet iets van datgene, waaraan zij moeten denken, met name worden bijgevoegd, evenals was het "in het laatste van de dagen zullen spotters komen" enz. als een bestanddeel van het apostolisch gebod behandeld, zoals het in Judas 1: 17 vv. voorkomt als inhoud van een apostolische profetie. Petrus geeft hier deze profetie als zijn eigen woord (zoals hij zeker wel bij zijn vroeger arbeiden in Syrië en Mesopotamië (1 Petrus 1: 13) het optreden van spotters met de toekomst van Christus en de laatste dagen had voorspeld, zodat Judas in zijn brief ook daarop kon doelen. De lezers moeten vooruit het optreden van de spotters weten, opdat hun aanval tegen het woord van de apostelen hen niet verrast en bevreemdt, maar integendeel voorbereid vindt.

Er zijn twijfelaars, die zelf nog niet alle hoop hebben verloren en spotters, die inwendig door de waarheid zijn aangegrepen en door God onder die schare zijn opgetekend, die Hem nog vol berouw, belijdende en gelovig te voet vallen en tot Zijn rust zullen ingaan. Menige twijfelaar en spotter is het inwendig om waarheid te doen. Daarom is het vaak goed een spotter of twijfelaar krachtig en vol hoop aan te grijpen en zich door zijn stoute woorden van spot en twijfel niet al te zeer in de war te laten brengen. Van die hoop gevende soort van twijfelaars is echter de schare van hen zeer onderscheiden, die Petrus hier schildert; zij lasteren en spotten niet alleen, maar zij wandelen naar hun eigen begeerlijkheden; hun twijfel en spot komt dus niet voort uit bestrijding, waarbij het hart vol droefheid is en vol verlangen naar waarheid, maar het is alleen een uitwas van de afval en van zedelijk verloren zijn.

Petrus waarschuwt voor spotters, die de tekenen van de tijden niet kennen, die niet bedenken, waarom de Heere met Zijn openbaring vertraagt, die zich niet bekommeren over de voorspellingen van de profeten, die alles zuiver leggen, noch om de verklaringen van de apostelen, omdat zij hun eigen begeerlijkheden na wandelen, waarvan zij voordeel of genot menen te hebben. Zeer naar waarheid merkt Bengel op: "Dit (dat zij naar hun eigen begeerlijkheden wandelen) is de oorzaak van hun dwaling, de wortel van hun libertinismus. " Het boze hart, dat voor zijn zonden wil leven, dringt er hen toe, dat zij niet geloven, doet hen de profetieën van de Schrift verachten, maakt dat zij het heiligste bespotten. Die niet gelooft, die wil zeker niet geloven, die spot, die wil door zijn spotten zijn begeerlijkheden vrij spel geven.

Uit de woorden, die de apostel de spotters in de mond legt, spreekt het verachtend ongeloof; de belofte van Zijn toekomst heeft geen waarde; zij is niet te vinden, waar zij zich moest openbaren; de vervulling blijft uit. Hij schrijft "van Zijn toekomst" om het oneerbiedige van de sprekers uit te drukken, die evenmin geven om Hem, die komen zal, als om de belofte, die zal komen; en dat die niets betekent, omdat die anders reeds vervuld zou moeten zijn, geven zij aan met het feit, dat alles blijft in de staat, waarin het sinds het begin van de wereld bestaat, zonder dat in die lange tijd een verandering heeft plaats gehad, sinds de vaderen, in wier dagen de belofte is gegeven en door wie zij is overgeleverd, ontslapen zijn. Sinds die tijd, zo rekenen zij, is toch reeds een lange tijd verlopen, zodat het intussen reeds anders had moeten worden, als die belofte waarheid behelsde.

5. Want willens is dit hun onbekend, als zij zeggen, dat alles blijft zoals het van het begin van de schepping geweest is, omdat toch het bericht in Gen. 1 en 7 dat door het woord van God (Ps. 33: 6 Hebr. 1: 3) de hemelen, lucht- en sterrenhemel, van overlang geweest zijn, omdat sinds de schepping van de wereld omstreeks 1655 jaren zijn verlopen (Gen. 7: 6) en de aarde uit het water, waarin zij in de beginne als begraven lag (Gen. 1: 2), is opgerezen (Gen. 1: 6 vv.) en in het water bestaande (Ps. 104: 5 vv.).

a) Ps. 24: 2

6. Waardoor hemel en aarde, omdat de sluizen van de hemel werden geopend en de fonteinen van de grote afgrond werden opengebroken (Gen. 7: 11 v.), de wereld, die toen was (Hoofdstuk 2: 5), met het water van de zondvloed bedekt zijnde, vergaan is, zodat zij geheel ten onderging (Gen. 7: 21 vv.). Zo is het bewijs gegeven, dat het niets betekent, hoe alles van het begin van de schepping was, toch kan er verandering komen, als Gods woord de vroegere toestand wil opheffen, en een andere wil doen aanvangen.

7. a) Maar de hemelen, die nu zijn, die zich over ons welven en de aarde gelijk deze ons draagt, zijn door hetzelfde woord als een schat weggelegd. Evenals de oude hemel en aarde bewaard werden tot de dagen van de zondvloed, om de mensen met hun wateren te verdelgen, zo is het ook met deze, die nu zijn, zodat zij in zekere zin een eeuwig bestaan hebben (Ps. 104: 5 Pred. 1: 4), zo worden zij dan behouden (Gen. 8: 22; 9: 11 Ge 8. 22), om weer tot een stof te dienen en wel worden zij nu ten vure bewaard, waardoor hun eigen bestaan zal worden vernietigd (1 Kor. 3: 13. 2 Thessalonicenzen. 1: 8 v., tegen de dag des oordeels in de verderving van de goddeloze mensen, om dan voor een nieuwe hemel en een nieuwe aarde plaats te maken (vs. 10 vv.).

a) Ps. 102: 27 Jes. 51: 6 Hebr. 1: 11. 2 Petrus 3: 10

De nadruk ligt op "willens" in vs. 5 : zij willen het ware niet zien, zij willen moedwillig vergeten, voorbijzien en niet weten wat zich meteen en vanzelf aan hun bewustzijn opdringt. Zij willen het aldus, omdat zij de waarheid niet willen betrachten, maar hun eigen boze begeerlijkheden willen navolgen, Petrus houdt nu de spotters de zogenaamde zondvloed "Ge 6: 17 voor, om hun aan te tonen, dat niet alles blijft, zoals het van het begin van de wereld geweest is, dat veranderingen, ontzettende catastrofes plaats hebben, die de spotter van het aangezicht van de aarde wegvagen.

Als deze spotters zeggen, dat alles in zijn staat blijft, waarin het van het begin van de wereld is, dan is het hun niet zozeer te doen om de schepping zelf, maar om de mensen, dat zij, eenmaal geschapen, zo blijft voortbestaan. De apostel nu wijst op datgene, waarvoor zij de ogen sluiten, dat namelijk te midden van een sinds lang bestaande schepping voor het mensdom reeds een einde is gekomen en wel een einde, dat de schepping, die sinds lang bestond, zelf teweeg moest brengen.

Toen was de hemel ook zo goed geordend en de aarde had evenals nu de afwisseling van de jaargetijden; maar dat heeft het gericht van God niet teruggehouden. Door hemel en aarde en de wateren, die uit beide voortkwamen, is alles wat een adem van het leven had verdelgd. Ook nu, zegt de apostel verder, hebben de hemel en de aarde, voor wier eeuwige duur de spotters strijden, de grond van hun bestaande orde niet in zichzelf, maar God draag alles door Zijn woord, door Zijn wil. In dit woord en in Zijn wil heeft dit sparen en bewaren reeds zijn doel. Het is dus niet nodig, dat aan hemel en aarde een afnemen van krachten wordt gezien, zoals ons leven in het algemeen naar het einde neigt, maar zij worden door Gods woord gedragen en bewaard tot datgene, waartoe zij gespaard zijn.

In de beschouwing (vs. 4): "alle dingen blijven zo gelijk van het begin van de schepping", is zeker iets waars, als men van de catastrofe in vs. 6 afziet; hemel en aarde zelf bevinden zich in het stadium van de bewaring; maar dat is een bewaring voor het vuur van de oordeelsdag.

De zondvloed kon de oppervlakte van de aarde slechts uitwendig verwoesten, en de mensen daarop verdelgen; het vuur van het oordeel daarentegen zal haarzelf versmelten en verheerlijken.

8. Die spotters beroepen zich (vs. 4) op het ontslapen van de vaderen, aan wie de toekomst van de Heere reeds beloofd werd als een nabij zijnde, terwijl nu toch reeds zo lange tijd is verlopen, zonder dat de vervulling van zodanige belofte ook maar van verre gezien is. Maar deze éne zaak zij u niet onbekend, geliefden! hierop moet vooral worden gelet, dat één dag bij de Heere God (Hoofdstuk 2: 9) is als duizend jaren naar onze maatstaf gemeten en omgekeerd duizend jaren voor Hem zijn als één dag; voor Hem worden zij tot zo'n korte tijdruimte (Ps. 90: 4).

In vs. 5 heeft de apostel gewezen op het punt, dat die spotters bij hun bewering voorbijzien. In vs. 8 wijst hij nu op het hoofdpunt, dat zijn lezers in deze zaak niet mogen vergeten. En als vs. 5-7 dient tot weerlegging van de bewering: "alle dingen blijven zo als van het begin van de schepping, "dan dienen vs. 8 en 9 tot weerlegging van "die dag, dat de vaders ontslapen zijn", van waar de vraag van de bespotting: "waar is de belofte van Zijn toekomst? " haar uitgangspunt voornamelijk heeft. De apostel geeft toe, dat naar menselijke verwachting een talmen plaats heeft; dit te verklaren, is vooral zijn doel. Hij wil niet zozeer de spotters weerleggen, maar zijn lezers bevestigen. Daarom schrijft hij "maar deze zaak zij u niet onbekend, broeders! " omdat hij datgene hun wil voorstellen, in welks juiste betekenis de sleutel ligt van het geheel.

Die spotters vergeten moedwillig één zaak, die zij niet moesten vergeten. Zij, die Petrus met het "broeders" aanspreekt, waarmee hij de gelovigen bedoelt, die deze spotredenen van de spotters moeten aanhoren, en niet goed weten wat zij daarop moeten zeggen en hoe zij daarentegen de waarheid en zekerheid van de hoop, die zij hebben, moeten verdedigen, mogen één ding niet eveneens voorbijzien, zij moeten één zaak bedenken. Als zij maar dat éne vasthouden, dan zullen alle spotwoorden niets tegen hen kunnen doen. En dit een is dit, dat één dag voor de Heere, in de ogen van God, of volgens Gods beschouwing, is als duizend jaren en omgekeerd, duizend jaren als één dag zijn. In geen geval wordt hiermee uitgedrukt, dat het begrip van tijd voor God in het geheel niet bestaat, alleen een menselijke voorstelling is; hoe kan van een goddelijk wereldregeren sprake zijn, als voor God de perioden van tijd niet bestaan? Hoe kan van een heilige geschiedenis worden gesproken, als God de tijd niet kent, niet voor Zijn aangezicht duldt. God zelf staat voor Zijn persoon boven de tijd, maar in Zijn werken ten opzichte van de wereld erkent Hij de tijd wel, neemt Hij die in acht, sluit Hij Zich daaraan aan. Onze zinsnede, die zich hecht aan het woord van Mozes in Ps. 90: 4, wil dus, zoals Gerhard het uitdrukt, niets anders zeggen, dan dat bij ons een groot onderscheid en een zeer lange tijdsruimte is tussen één dag en duizend jaren, omdat wij onderworpen zijn aan de tijd en naar dezen afmeten, maar bij God, die aan het op elkaar volgen in de wisseling van de tijd niet onderworpen is, voor wie al het verleden en al wat toekomstig is, gelijk staat met het tegenwoordige, een dag en duizend jaren, naar de maatstaf van de onbegrensde eeuwigheid gemeten, in niets van elkaar onderscheiden zijn. God beschouwt de tijd anders dan wij, de maat, waarmee wij meten, is niet de goddelijke. Wat ons lang voorkomt, is voor God vaak kort en wat ons kort voorkomt, noemt God vaak lang.

Duizend jaren zijn voor de Heere als één dag, evenals bij een rijk man duizend gulden als een penning zijn.

God beschouwt de tijd niet in de lengte, maar dwars; evenals wanneer u een lange boom, die voor u ligt, dwars beziet, u dan beide einden tegelijk in het oog kunt hebben.

De kerkvaders hebben, zoals bekend is, uit onze plaats afgeleid, dat de wereld 6000 jaren zou bestaan, waarop dan de sabbat, in Hebr. 4: 9 voorspeld, volgen zou. Ook de oude Etruriërs leerden reeds, dat de wereld 6000 jaren zou bestaan en na het zesde duizendtal het grote jaar zou komen.

9. De Heere vertraagt de belofte niet, zodat Hij die later zou vervullen, dan Hij oorspronkelijk besloten en bepaald zou hebben (Hab. 2: 3), a) zoals enigen, die zich door het spreken van de spotters daartoe laten brengen, dat traagheid achten, als zij Zijn doen naar hun menselijke maat metend, beweren, dat Hij die reeds lang in vervulling had moeten brengen, als ze ooit vervuld zou worden. Het is niet zo, maar als de Heere in plaats van de tientallen, die wij Hem voorschrijven, zo vele duizenden stelt, dan is Hij lankmoedig over ons (volgens andere lezing"over u, die toch de beslissing van eeuwige verdoemenis of van eeuwige zaligheid aangaat. Hij stelde die tijd zo lang, niet willend, dat enigen van hen, die ter verdoemenis zouden gaan, als God naar onze afrekening van tijd handelde, verloren gaan, maar daarom geeft Hij een tijd, die ons zo lang voorkomt (Gen. 6: 3), omdat Zijn welbehagen is, dat zij allen tot bekering komen, en zo nog menigeen, die zoals nu zijn toestand is, verloren zou gaan, toch nog het leven en de zaligheid mocht verkrijgen (Ezechiël. 18: 23; 33: 11 1 Tim. 2: 4).

a) 1 Petrus 3: 20. 2 Petrus 3: 15 b) Jes. 30: 18 Rom. 2: 4

Het "vertraagt" in de zin: "de Heere vertraagt de belofte niet" is niet hetzelfde als in 1 Tim. 3: 15 ("Maar zo ik vertoef ten opzichte van een bepaald tijdpunt van de menselijke verwachting, maar ten opzichte van het doel en raadsbesluit opgevat. In het eerste opzicht gaf Petrus wel een later komen toe, maar hij ontkende volgens vs. 8 het recht tot die verwachting, omdat God een andere beschouwing van tijd heeft (evenals andere gedachten en wegen Jes. 55: 8) dan de mens.

Die "enigen" zullen wij niet op de banken van de spotters, maar in de gemeente van de vromen als zwakken moeten zoeken; zij zullen gesproken hebben van een vertragen van God, alsof God de komst van de laatste dag later dan de rechtmatige tijd liet komen. Petrus spreekt van de lankmoedigheid van God als de oorzaak, waarom het zolang uitblijft. "God heeft geduld met u", zo schrijft hij aan de lezers; zij, van wie sommigen klagen, dat God zo lang wacht, moeten bedenken, dat om hen alles zo lang duurt, want God weet, dat onder hen enigen zijn, die verloren zouden moeten gaan, als nu het einde reeds daar was.

Wel gaat het gezegde niet uitsluitend de lezers aan, maar het wordt in het bijzonder van hen gezegd (vgl. het "omwille van u" in 1 Petrus 1: 20), omdat hun daardoor een verplichting op het hart moet worden gedrukt, namelijk de verplichting om niet een bewijs van Gods liefde voor hen te verklaren als een vertragen, maar het aan te wenden tot datgene, waartoe het moet dienen.

De lezing "over ons", die zonder twijfel tederder is dan de andere "over u" en daarom in de plaats is gesteld, omdat men er zich mee kon verenigen, dat de apostel zichzelf ook had ingesloten, heeft ook haar goed recht. Petrus kan het namelijk niet vergeten, wat een lankmoedigheid de Heere eens aan hem heeft bewezen. Als dood en oordeel over hem waren gekomen op het ogenblik dat hij zijn Heere driemaal verloochende, hij was niet bereid

geweest. Ten gevolge van deze ervaring schrijft hij de dierbare woorden: "God wil niet dat enigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekering komen. "

God talmt niet en vertraagt niet als een mens, die talmen gaat, als hij iets moet doen, maar Zijn goedheid, die graag allen zonder onderscheid tot bekering zag komen, maakt de tijd, die voor Hemzelf, de boven de tijd verheven, niet kan worden uitgebreid, zo, dat niemand daardoor verloren gaat, omdat het hem aan tijd zou ontbreken, om tot bekering te komen.

Deze plaats is veelvuldig aangehaald tegen de leer van de predestinatie. Calvijn verklaart die voor de in het Evangelie geopenbaarde wil van God, waardoor hij zeker aan allen zonder onderscheid de hand ter redding biedt; maar naar Zijn verborgen raadsbesluit grijpt Hij in werkelijkheid alleen hen aan, om ze tot Zich te trekken, die Hij van eeuwigheid daartoe verkoren heeft.

10. Maar de dag van de Heere (vs. 9 en 12) zal, als die nu werkelijk eens komt, komen als een dief in de nacht, zoals Christus zelf van Zijn komst zegt (MATTHEUS. 24: 43 v. Openbaring 3: 3; 16: 15), in welke tijd, zoals ik dat reeds in vs. 7 gaf, de hemelen (vs. 5 en 7) met een gedruis als van een huis, dat in brand staat (MATTHEUS. 24: 35), voorbij zullen gaan en de elementen, de grondstoffen, waaruit de aarde is samengesteld (Wijsh. 7: 17, branden zullen en vergaan en de aarde en de mensen, die daarin zijn, zullen, hetzij ze door God zelf (Openbaring 10: 6 mensen zijn voortgebracht (1 Kor. 3: 13, verbranden (Mal. 4: 1 Jes. 51: 6 Habakuk. 2: 13. 2 Thessalonicenzen. 1: 8

Het wachten van Gods lankmoedigheid (vs. 9) zal een einde nemen en het zal daarmee eindigen, dat Zijn dag voor hen, die Hem niet wachten, zo onverwacht, zo ongedacht hun overkomt als een dief (de verdere bepaling "in de nacht" is waarschijnlijk hier uit 1 Thessalonicenzen. 5: 2 overgebracht). De dag "van de Heere" is hetzelfde wat in het Oude Testament "dag van Jehova" is. Als de Christen zich in zijn Heiland verblijdt, hoopt hij vóór alle dingen daarop, dat de Christus, die nu in God verborgen is, in de wereld openbaar zal worden (Kol. 3: 3 v.). Als daarentegen de spotter de hoop van de Christenen hoont, dan is het hem daarom te doen, dat er geen einde van de dingen is, dat de tegenwoordige toestand van de wereld oplost en tegenover deze moet nu worden vastgehouden, dat God aan deze wereld een einde zal maken, om een andere te doen worden, die alles wat tegen God is buitensluit. Zo spreekt dan ook Petrus over die spotters, niet van de openbaring van Jezus, maar van de dag, die het Oude Testament de dag van Jehova noemt en beschrijft die als de dag, die aan deze wereld, die naar de mening van de spotters altijd zal blijven zoals zij is, een einde maakt, om een nieuwe te scheppen, waarin gerechtigheid woont.

Met de gebeurtenissen, die de apostel van de dag van de Heere uitspreekt, wil hij de vernietigende macht van die dag, die zich uitstrekt tot alles wat de stoffelijke wereld aangaat, voor ogen stellen vgl. in vs. 11 : "omdat dan deze dingen vergaan. "

Beginnend met de hemel, daalt hij door de elementen, als daar tussen liggende, tot de aarde af.

Zoals de waterdoop van Johannes tot de vuurdoop van het oordeel Uit 3: 11, zo staat de zondvloed in verhouding tot de verwoesting van de wereld door vuur. Daarbij blijft niets bestaan, wat de vuurproef niet kan uithouden. Toch volgt uit deze woorden niet, dat er een vernietiging, maar wel een loutering van de wereld te wachten zij, zoals de zuivering van edel metaal in de oven. Opmerkelijk is het, dat ook de hemel, dus de gehele zichtbare wereld,

vergaan zal. Door de verlossing van Christus zal ook ten slotte de hemel veranderd worden, omdat door de vernieuwing van het menselijk geslacht ook de hemelse geesten in een nieuwe en andere betrekking tot God zullen staan. Vgl. Efeziërs 1: 10 en "Col 1: 20"

Hij is gekomen, toen de dag van het Pinksterfeest vervuld was en toen Jeruzalem in puinhopen neerzonk; Hij is gekomen, toen de kruisbanier in het heidens Rome geplant werd en toen de dageraad van de hervorming de nacht van de middeleeuwen verving: Hij komt nog in elk heidens land, waar de grondslag van Zijn kerk wordt gelegd en houdt er als Koning Zijn intocht; en wie kan de felle stormen ook van onze tijd horen ruisen, zonder zich met de hoop te vertroosten, dat op hun uitgespreide wieken de Koning van het Godsrijk steeds glorie- en glansrijker komt? Zoals de steen in het water geworpen, steeds breder kringen beschrijft, tot de laatste zich in de ruimte verliest, zo komt de Heere steeds nader, steeds grootser, steeds klaarder. Maar al dat geestelijk komen, het is de voorbode van een nog meer rechtstreekse, nog meer persoonlijke toekomst, die wij, naar luid van Zijn eigen beloften, aan het einde van de eeuwen verbeiden. Vraag mij niet, in welke vorm ik die toekomst mij eigenlijk denk, ik moet op menig punt het antwoord u schuldig blijven, Maar verg nog minder, dat wij om het onzekere van het hoe, het dat als onzin verwerpen, want al gaan hemel en aarde voorbij, dit woord kan geenszins voorbijgaan: "de dag van de Heere zal komen. " Zeker het zal geen dag van onze bekrompe tijdmaat zijn, maar een profetische dag, naar de stondenwijzer van de Geest berekend. Zacharia zou mogelijk zeggen: "een geheel énige dag, die de Heere bekend zal zijn". Maar genoeg, alle profeten en apostelen steunen, van Henoch, de eersten van de profeten, tot Johannes, de laatsten van de ziëners; in oneindige rijkdom van vormen verenigen zij zich, om een dag aan de wereld te spellen, waarop het eindgericht voltrokken staat te worden en de volle, de laatste, de beslissende openbaring van Gods heerlijkheid in Christus gezien wordt. Als een felbewogen zee spoedt de tijdstroom rusteloos voort en de gezichtseinder is door een sluier gedekt, maar als die sluier een ogenblik scheurt, ziet het oog aan de andere zijde een vriendelijke gestalte, de Zoon des mensen gelijk, die nog wacht, maar reeds schijnt te wenken: Ik kom. Ja, nog eenmaal zal de aarde Hem zien, de Koning in al Zijn schoonheid, zoals zij de man van smart in Zijn kruisgestalte aanschouwd heeft; Maran-atha, de Heere komt! zo herhaalt de ene eeuw tot de andere. En waarom zou Hij niet komen, Hij, die immers persoonlijk leeft en heerst in de hemel, die nog de oude betrekking op dit stipje van de schepping niet opgaf, die van de Vader macht heeft ontvangen om gericht te houden, omdat Hij de zoon des mensen is? Het uitstel van tijd ontnemt op zichzelf volstrekt niets van de zekerheid van het stellig aangekondigd feit van Zijn toekomst. De morgen van Zijn dag is verrezen, de middag heeft eeuwen geduurd, maar teken op teken verkondigt, dat de avond reeds is begonnen te vallen. Straks zal het middernacht zijn en te middernacht weerklinkt het geroep: "Zie de bruidegom komt, ga uit Hem tegemoet! " Zelden of nooit braken er buitengewone gebeurtenissen in de Christenheid aan, of men meende, dat het einde van de tijd voor de deur was en bij voorkeur moest de Openbaring van Johannes het heiligdom zijn, waarin de sleutel van het raadsel gezocht werd. Maar altijd bleek de sleutel weer vals en de uitkomst staafde telkens opnieuw het eigen woord van de Heere: het komt u niet toe te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in zijn macht gesteld heeft. " Hier schiet het vernuft van een godvruchtige Bengel, zo goed als dat van ieder ander te kort; de nacht daalt wel neer, maar wie noemt mij het uur van de dief? Dit een weten wij alleen: voor een ieder van onze komt in zekere zin de dag des Heren in het uur van ons sterven, maar dit tweede niet minder zeker: de dief klopt niet aan om te worden binnengelaten. Hij is een rekenaar, ja, maar hij is reeds aan het aftrekken bezig, u vraagt nog bij u zelf: van wie zal wat ik bereid heb toch zijn, als hij reeds antwoordt: "voor mij". O, als wij op gindse Godsakker de graven openen en de gestorvenen oproepen konden, om te vragen, hoe de dood ver de meesten gevonden heeft, hoe groot meent u zou het cijfer wel zijn, van hen, die antwoorden: "onverwacht", als maar niet

onbereid. Welnu, zoals vroeger of later de ervaring van de meesten van onze, zo zal eens die van de wereld zijn in de dag van de toekomst van Christus. Lang was hij voorbereid en toch onverwacht nog verschenen; vaak vertraagd, naar het scheen en toch, waar het komt, nog altijd voor velen te vroeg. Heeft niet de Heere zelf de dag van Zijn toekomst vergeleken met de dagen van Lot en de zondvloed. U kent dat eenvoudig en toch zo hoog tragisch verhaal: zij aten en dronken en bouwden en plantten en namen ten huwelijk en gaven ten huwelijk, totdat de zondvloed kwam. Zo toen, zo telkens, zo ééns! Ach, de mensen zijn altijd aan zichzelf gelijk, maar ook de Heere breekt niet met Zijn eigen voorleden, wanneer Hij Zijn gerichten komt uitvoeren. Zo wordt alles geleidelijk voorbereid, maar eindelijk zoals de bliksem van het een einde van de hemel tot het andere bliksemt, zodat niemand hoeft te vragen, waar Hij is. De wereld gaat haar oude gang en droomt haar oude dromen en "nog is het einde niet". daar is het: hoe nu reeds", vragen allen, die het zien, om strijd verrukt of ontzet. Ontzaglijke voorstelling, juist door haar geheimzinnigheid zo ontzaglijk met zoveel zekerheid verenigd! Wanneer Hij komt, het is niet te ontkennen, de dag van heerlijkheid voor Christus zal tegelijk voor de wereld een dag zijn van schrik. Reeds heeft de aarde, gedurende en vóór haar ons bekende geschiedenis meer verandering ondergaan dan wij ons voorstellen kunnen. Petrus spreekt van de zondvloed; wat voor het water niet bestand bleek, hoe zou het de vuurproef doorstaan? Iedere aardschudding is een wenk, dat u op een ondermijnde grond ligt te slapen; iedere lavastroom een teken, wat daar in het verborgene schuilt. Ontzettende krachten tijdelijk beteugeld, sluimeren in de donkere diepte, waarom zouden zij niet ontkluisterd en tot bereiking van Gods wereldplan gebruikt kunnen worden, wanneer Zijn ure gekomen is? Nee, het verwondert mij niet, dat hier de wetenschap tot zekere hoogte de hand aan het geloof heeft te bieden; dat ook heidense wijsgeren, dichters en redenaars in allerlei vorm van een verwachting, als die van Petrus doen blijken; dat in schier alle godsdiensten van enige betekenis sporen van een voorstelling van de ondergang van de aardse, huishouding voorkomen. Wat daar schemert, klaar is het hier uitgesproken, om geen ander te noemen dan de dichter van Ps. 102, in dat woord: "Heere, U heeft voormaals de aarde gegrond en de hemelen zijn het werk van uw handen. Deze zullen vergaan en als een kleed veranderen en als een dekkleed zult U ze in één rollen en zij zullen veranderd zijn. " Wat zeg ik, de aarde zelf, geeft zij niet nu en dan ons willekeurig de indruk, als was zij veranderd en van de verdwijning nabij? Zij heeft haar voorjaarskleed, maar ook haar wintergelaat en ook het droevig aangezicht van de najaarshemel draagt op menige dag de stempel van de vergankelijkheid, als was het zijn Oktober-maand reeds. Soms breekt het innerlijke verderf uit de schoonste dingen hier beneden te voorschijn, men weet zelfs schier niet hoe, als een worm uit een bloeiende vrucht. Het heerlijke lichaam van de aarde vertoont overal leven, maar inwendig draagt het de dood in de leden. Geen wonder, voor het oog van de Alwetende en Heilige ligt zij als onder de vloek van de zonde bedolven en als een akker, die doornen en distels draagt, op sikkels en vuur van de grote oogstdag te wachten. De tarwe en het onkruid groeien op, maar als de laatste schoof is binnengebracht, dan wordt de dorsvloer gereinigd. Zij, deze stoffelijke wereld, moet de heilige zaak van het Godsrijk dienen; maar als nu dat Godsrijk ten volle gekomen en de dienstdag tot de laatsten stond is verstreken, wat wacht het uitgediend en uitgesleten tapijt, dan dat het weggerold wordt van voor de voeten van de koning, die komt en een verterend vuur van voor zijn aangezicht zal zijn! "Dag van toorn, dag van rouw", dus klonk reeds het kerklied van de middeleeuwen; maar nee, ik waag geen poging, om zelfs in brede trekken te schetsen, hoe het zijn zal, als Hij, die te komen staat, in volle nadruk het vuur tot Zijn Bode zal maken. "De aarde met al de werken, die daarop zijn", geen enkele uitzondering lees ik in het vonnis, door Petrus geveld. Berg en dal, bos en veld, paleis en hut, kerk en kerker, de monumenten van de kunst en de schatkamers van de wetenschap, Gods vurige adem blaast en het is voor altijd verdwenen. Het feestgewaad verschroeit, de erekroon smelt weg, het praalgesticht verstuipt, het grootste en laatste orakel zinkt neer. Als een

uitgedord blad van de stam ontvalt de wereld aan de breedgetakte boom van het heelal. En wanneer na die jongste nacht de Heere van de heerschaar Zijn leger bij name roept en Zijn werelden geteld te voorschijn brengt, dan wordt er geen gemist!

12. In zo'n toestand verwachtend en met innig verlangen haastend (2 Tim. 4: 8 Openbaring 22: 17 en 20) tot de toekomst van de dag van God (Joël 1: 15 Zef. 1: 7 Jak. 5: 7 Tit. 2: 13), a) waarin de hemelen door vuur ontstoken zijnde, zullen vergaan en de elementen brandend zullen versmelten (Jes. 34: 4).

a) Ps. 50: 3. 2 Thessalonicenzen. 1: 8

Wat de apostel hier zegt van het bereid zijn voor de dag van de toekomst, is het tegenovergestelde van die spotters, die in hun begeerlijkheden wandelend, hun hoop stellen op het uitblijven van de toekomst van de Heere (vs. 3 v.) en dan wordt hij niet moe om de verpletterende ernst van die dag voor te stellen, terwijl hij daarvan, evenals aan het begin van het 11de vers, zo ook aan het slot van het 12de vers spreekt. De gedachte aan de verterende vlammen van het oordeel moet tot een inwendige vlam worden, die al het onheilige verteert.

De heilige wandel en godzaligheid van de Christenen heeft tot een kloppend hart de levende hoop, waartoe God ons heeft wedergebaard naar Zijn grote barmhartigheid (1 Petrus 1: 3); daarom wachten en haasten wij naar de toekomst van de dag van de Heere.

Het wachten geschiedt door hoop, geduld; het haasten door ernstig wensen en bidden; bij het wachten is men zeker van de zaak en ook daarmee ingenomen; omdat men echter tevens van de tijd onzeker en toch door woord en werk vaker wordt gedrongen, gaat het over tot een jagen, dat echter ook in geen ongeduldig inroepen van de Rechter door onderling zuchten ontaardt, maar meer werkzaam is met opruimen en in orde brengen bij zichzelf, opdat men in vrede wordt bevonden. Zodra men bedenkt, dat men God tot het grote werk, waarom Hij hemel en aarde heeft geschapen, ook tijd moet laten, voordat Hij weer iets nieuws maakt, dan heeft men overvloedig reden om geduldig te wachten; zo vaak men echter ook uit ziet, hoe men bij deze grote verandering niets te verliezen, maar oneindig veel te winnen heeft, dan is men daardoor tot een haasten naar de Schrift gebracht.

14. Daarom geliefden! verwachtend deze dingen, namelijk het ten ondergaan van de oude wereld en aan de andere zijde het ontstaan van de nieuwe wereld, waarin gerechtigheid woont (vs. 11 vv.); benaastig u, zoals ik mij benaastig om u daartoe te vermanen (vs. 1; 1: 15) dat u in tegenstelling tot hen, die vlekken en smetten zijn (Hoofdstuk 2: 13), onbevlekt en onbestraffelijk (1 Kor. 1: 8. 1 Thessalonicenzen. 3: 13), wat uw wandel aangaat, van Hem, van onze Heere Jezus Christus (Hoofdstuk 1: 1), in die dag (vs. 12) bevonden mag worden en wat de inwendige toestand van uw hart aangaat (Rom. 14: 17) in vrede.

"Daarom, verwachtende deze dingen" d. i. : niet alleen op de nieuwe wereld van de gerechtigheid, maar op de dag van de Heere in tweevoudige zin, om die als de verderf aanbrennende dag te ontkomen en als de verheerlijkende deelachtig te worden, dat alleen mogelijk is onder voorwaarde van een waarachtige heiligheid, bestaanbaar voor het gericht. Daarom moeten zij reeds nu zich benaastigen om onbevlekt en onstraffelijk in vrede voor de Heere bevonden te worden.

15. a) En acht de lankmoedigheid van onze Heere, waarin Hij het laatste oordeel nog uitstelt (vs. 9), niet voor een vertragen van Zijn belofte, zoals enigen het daarvoor houden, maar voor

zaligheid 1). Zo toch wordt u voldoende tijd gegeven, om zo'n in- en uitwendige toestand voor de Heere aan te kweken, als ik u zo-even beschreef; zoals ook onze geliefde broeder Paulus 2Pe 1: 1 naar de wijsheid, die hem gegeven is, zo duidelijk en stellig (Gal. 6: 7-10, vgl. met Gal. 5: 16 vv.) jullie geschreven heeft 2).

a) Rom. 2: 4

1) Dat God zo lankmoedig is, moest in hun ogen zaligheid zijn, die Hij geeft en hiernaar moet zich ook in deze tijd van wachten hun wandel richten. In plaats van ongeduldig te worden over het wachten op de Heere, moeten zij dankbaar zijn voor de tijd van de genade, hun daarin gegeven, vooral ook omwille van zichzelf en zo, dat zij die tot hun zaligheid aanwenden.

Alhoewel de diepste beweegreden tot heiligmaking de dankbare liefde jegens de Heere Jezus is, die Zijn leven voor ons tot een zoenoffer heeft gegeven, moet toch volgens de Schrift ook de gedachte aan dood, oordeel, eeuwigheid en einde van de wereld een sterke drang zijn tot ontwaken, tot ernst, tot nuchter zijn, tot waakzaamheid tegenover de geruste wereld.

2) Met deze uitdrukking "onze geliefde broeder" wordt Paulus niet alleen voorgesteld als vriend of als mede-christen, maar als iemand, met wie Petrus, wat het ambt aangaat (Efez. 6: 21 Kol. 4: 7) zich ten nauwste verbonden voelde.

Zegt hij echter "onze" dan sluit hij, evenals in Hoofdstuk 1: 1 door "met ons", hen ook in, die tegenover de Christenen uit de heidenen zijn Christelijke medegenoten waren, de Christenen uit de Joden. Zo geeft hij te kennen, dat de apostel van de heidenen evenals voor hem zelf, zo ook voor hen een geliefde broeder is, waardoor hij hen, voor wie hij het misschien niet was, van zich uitsluit.

Overal wordt in het Evangelie de jongste dag voorgesteld als het einde van de tijd van de genade. Maar zo is het dan ook duidelijk, met elke eeuw, dat het bevelwoord tot de aarde langer wordt uitgesteld: "Keer tot verbrijzeling weer", wordt tegelijk de gelegenheid tot behoudenis en bekering verlengd voor een overspelig en zondig geslacht. Stel u voor, dat die dag u geheel onverwacht overviel; u, inhalige, terwijl u bezig bent met sparen en schrapen; u, lichtzinnige, op het ogenblik, dat u zwelgt aan de beker van de zondige vreugde; u, liefdeloze, op de plek, waar u de broeder verdrukt, wiens geroep tot de oren van de Heere Zebaoth opklimt; o, hoe menigeen had nauwelijks de tijd om sidderend uit te roepen: "bergen val op ons, heuvelen bedek ons. " Hoe menige akker van het hart, waarin het zaad pas is gestrooid, maar waarvan de opbrengst lang nog niet geschikt zou zijn voor de schuren van de hemel en wat al onkruid, dat in busselen zou moeten worden samengelezen! Of twijfelt u? Slaat uw oog op de onstuimige wereld rondom u! Hoe zou het haar zijn, als nu de eeuw van de vergelding genaakte, juist nu het onrecht zo hoog zich verheft, de afval van God zo openbaar wordt, de opstandingskreet tegen Christus zo luid weerklinkt: "Laat ons Zijn banden verscheuren en Zijn touwen van ons werpen! " Ik moet sterker spreken: dat uitstel is tevens een proeve van Gods verdraagzaamheid, ook over dat deel van de wereld, waar de naam van Christus nog nooit gehoord is geworden. Hij laat de wereldakker in elke richting bezaaien, maar al worden hier en daar de velden al wit om te oogsten, Hij houdt de sikkel terug en is lankmoedig over het nog tere gewas, totdat het de vroege en de spaden regen ontvangen zal hebben, opdat de vrucht te voller en te overvloediger zal zijn. Met iedere eeuw worden duizenden verlost gewonnen, die tot even zoveel bewijzen verstrekken, hoe ernstig Zijn liefde verlangt, dat niemand verloren gaat, maar dat zij allen tot bekering komen.

16. Zoals ook a) in alle zendbrieven daarin van deze dingen, van een heilige Christelijke wandel met het oog op het einde aller dingen en de toekomst van de Heeresprekend; in welke dingen, namelijk in zijn uitspraken over het rechtvaardig worden zonder de werken van de wet alleen door het geloof, over de voorbeschikking van God en de vrijheid van de Christen (Rom. 3: 28 Gal. 2: 16; 4: 22 vv. ; 5: 1, 2-4 enz. en andere waarheden sommige zwaar zijn om te verstaan, die de ongeleerde en onvaste mensen, waarvan ik in Hoofdstuk 2: 14 sprak, verdraaien, zodat ze een geheel andere zin verkrijgen dan waarin zij bedoeld zijn (Gal. 5: 13. 1 Petrus 2: 16, zoals zij ook op dezelfde wijze de andere schriften van de heilige mannen van God, die in de boeken van het Oude Testament worden gevonden (vgl. Hoofdstuk 2: 1), tot hun eigen verderf verdraaien. Zij nemen toch de vrijheid, daarin gepredikt, tot een deksel van hun boosheid (1 Petrus 2: 16); zij verschuilen zich achter eigen onmacht, zij verklaren zich onschuldig met een beroep op de zalige leer van de voorbeschikking en leven nu voort in vleselijke begeerlijkheden, zodat ook zij een snelle verdoemenis zich op de hals halen, evenals hun verleiders dit doen (Hoofdstuk 2: 1 v.).

a) Rom. 8: 19. 1 Kor. 15: 24. 1 Thessalonicenzen. 4: 15

Petrus noemt hem niet alleen zijn mede-apostel, maar stelt hem ook voor als een, die in het bijzonder met wijsheid begaafd is. Hij neemt hem dus zo vooraf in bescherming, als hij vervolgens zegt, dat in zijn brieven sommige dingen moeilijk te verstaan zijn (vs. 16), alsof daardoor enige schuld op hem drukte. Zeker zijn deze brieven, omdat zij uit diepe apostolische wijsheid voortkomen, ook wat de inhoud aangaat, diep en daarom moeilijk te verstaan, maar daarom mogen zij nog niet verdraaid worden, zoals door ongeleerde en onvaste mensen geschiedt. Het gaat intussen met al zijn brieven, zo merkt Petrus verder op, maar ook met andere heilige schriften een bewijs, dat de aanleiding tot misverstand niet in henzelf ligt (vgl. Ps. 18: 27).

Hoe schoon is het, dat Petrus hier aanwijst, hoe hij jegens hem, door wie hij eens hard berispt was (Gal. 2: 11 vv.) en die hem, in hetgeen hij voor het rijk van God (vooral ook in de kennis van het door hem in Efeze. 2: 11-3: 12 uiteengezette geheim) overtrof Joh 21: 18, niet het minst in het hart had en met blijdschap zijn apostolische roeping en zijn wijsheid erkent.

Als de uitleggers bij de woorden "zoals ook onze geliefde broeder Paulus jullie geschreven heeft", meestal veronderstellen, dat op de brief aan de Efeziërs wordt gedoeld, omdat die een rondgaande brief is aan de gemeenten in Klein-Azië, dan zien zij voorbij, dat deze brief alleen gericht is aan de gemeenten in het voorste deel (proconsularisch) van Klein-Azië. De brief van Petrus is echter aan de gemeenten, in 1 Petrus 1: 1 genoemd en beter kan men nu denken aan de brief aan de Galaten, waarin de woorden: "zo dan, terwijl wij tijd hebben enz" (Gal. 6: 10), wel overeenstemmen met datgene, waarvan hier gesproken wordt, met het: acht de lankmoedigheid van onze Heere voor zaligheid. " Met de dingen "zwaar om te verstaan" en de overige brieven van Paulus kan door Petrus bezwaarlijk iets anders worden verstaan, dan wij daarbij hebben geschreven en waarbij ook in het bijzonder de brief aan de Romeinen in aanmerking komt. Juist deze punten maakten de eigenaardige hoofdzak uit van de Paulinische evangelie-prediking en aan deze kon het gemakkelijkst zich een schriftverklaring aansluiten, om een wandel, die met de vermaning in vs. 14 in strijd was, een wandelen in de begeerlijkheden van het vlees, als geoorloofd, ja gerechtvaardigd voor te stellen, in weerwil van de uitdrukkelijke waarschuwing van de apostels tegen zo'n misbruiken van zijn leer in Gal. 5: 13

c. Nadat de apostel reeds in vs. 16 het oog teruggeslagen heeft op het verhandelde in dit hoofdstuk en van de toestanden van de laatste tijd zijn blik heeft teruggewend op het heden, dat voor een moeilijk op handen zijnde toekomst de weg baant, let hij nu tot besluit van zijn brief met nog meer bepaalde woorden op deze naaste toekomst. Hij waarschuwt de lezers voor de verleiding van de valse leraars, van wier optreden en werken zij vooraf reeds zoveel weten, dat zij zich kunnen bewaren. Hij vermaant hen tevens, om toe te nemen in de genade en kennis van de Heere en Heiland Jezus Christus, op wiens lof Zijn woord uitloopt. Met deze vermaning en die lof sluit hij zijn brief, waardoor het einde als in een ring, die de gehele brief vormt, samenvalt met de vermaning aan het begin in Hoofdstuk 1: 3 v. en de wens in Hoofdstuk 1: 2

17. U dan, geliefden, die niet tot die ongeleerden en onvasten (vs. 16) gerekend kunt worden (Judas 1: 17 en 20), zulks te voren wetend, dat volgens Hoofdstuk 2: 1 vv. valse leraars onder u zullen zijn en dat velen hun verderf zullen navolgen, wacht u, dat u niet door de verleiding van de gruwelijke mensen u laat verschrikken als zij tot u komen, dat u niet ook tot dat zelfde zedelijk verderf, waarin zij wandelen, afgerukt wordt en uitvalt (Gal. 5: 4) van uw vastigheid, uit de vaste staat van het geloof, die u nu voor uw personen in onderscheiding van de lichtzinnigen nog bezit (Hoofdstuk 1: 12).

Zij, die de apostel met "geliefden" aanspreekt, als al de gemeenten te samen, zijn in die tijd nog degenen, die tegenover die enige ongeleerden en onvasten de Christelijke waarheid gelovig erkennen en daarin vaststaan. Zij moeten uit het misbruik van het geschreven woord van God voor spiritualistische dwalingen, dat tegenwoordig reeds plaats heeft, nu zij de heilloze voortgang van deze dwaling reeds vooruit weten, de noodzakelijkheid afleiden, om zich zorgvuldig in acht te nemen, opdat zij niet door de dwaling van die ongeregelde, door de ongebondenheid, die in woord en daad optreedt en in zijn grondstelling vleselijk is, als die reeds vooruit bekende toeneming van de dwaling zal gekomen zijn, zich mee laten voortslepen en zo uit hun vaste staat van Christelijk geloof en leven vervallen. Met de uitdrukking "uw vastigheid" wil de apostel de staat van het Christelijk geloof en van het leven voorstellen als een goed, dat zij voor zich nu werkelijk bezitten.

18. Maar groei op, om tegenover de gevaren van de verleiding, die nog veel zwaarder zullen worden dan zij nu reeds zijn, bestand te wezen, in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker, Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid beide nu en in de dag van de eeuwigheid (Judas 1: 25). Amen.

Nadat de apostel tegen de verleidende dwaalleraars gewaarschuwd heeft, en de goddelijke waarheden, daartegenover gesteld, heeft uitgesproken, komt hij op het begin terug. De beste bewaring is voortdurende oefening in het geloof, voortgaande groei in genade en kennis; dan zijn wij tegen alle aanvechtingen ontoegankelijk.

Valse kennis doet Gods genade in Christus, de vergeving van de zonden vergeten en de Heere verloochenen, die ons heeft gekocht; de ware kennis is verenigd met de genade. Die in de kennis van Jezus Christus opgroeit, groeit ook op in de genade van Jezus Christus en bij het opgroeien behoudt hij zijn schat en zijn kroon. Wat tot opwassen in genade en kennis behoort, heeft Petrus ons geleerd; wij kunnen het in deze beide samenvatten: Vlijtig zijn in het acht geven op Gods woord, op het heldere woord, schijnend op een duistere plaats en vlijtig zijn in het brengen van ware vruchten van het geloof.

Als de apostel tenslotte onze Heer en Heiland Jezus Christus dezelfde eer geeft, die in 1 Petr. 4: 11; 5: 11 vooral in Judas 1: 25 voor God wordt gegeven, dan ligt daarin een bewijs voor de Godheid van Christus.

SLOTWOORD OP DE BEIDE BRIEVEN VAN PETRUS

Toen omstreeks het midden van de apostolische tijd de wegen van de apostel van de voorhuid en die van de apostelen van de besnijdenis in gevaar waren uiteen te gaan, toen was het Petrus, die ze samen hield, dezelfde Petrus, die de grond had gelegd zowel tot de Christelijke gemeente uit de Joden, als tot die uit de heidenen (Hand. 2: 14 vv. 10: 1 vv. 15: 7 vv.). Nu zijn die beide wegen meer dan een vol tiental jaren slechts naast elkaar voortgegaan (Gal. 2: 7 vv.); en de apostelen van de besnijdenis, ook Petrus, hebben niet altijd dezelfde kracht van de Geest laten blijken, om dit "naast elkaar" streng vast te houden (Gal. 2: 11 vv. Hand. 21: 18 vv.). Nu echter de apostolische tijd zijn einde tegemoet gaat, omdat nu duidelijk geworden is, dat naar de raad van God voor de donkere toekomst van de kerk de eerste lijn in de tweede moet overgaan en ten slotte de Christelijke gemeente uit de Joden in die uit de heidenen moest opgaan, terwijl de stichter van de laatste, Paulus, reeds bijna zijn loop geëindigd heeft, is het weer haar stichter Petrus, die het "in elkaar" van de beide lijnen teweeg brengt door zijn beide brieven aan Christelijke gemeenten uit de heidenen in Klein-Azië, van waar eens vele Joden en Jodengenoten zijn Pinksterprediking ook hebben aangehoord (Hand. 2: 9 v.). Evenals zijn eerste brief met die van Paulus aan de Efeziërs aan de ene en aan die van Jakobus aan de andere zijde verwant is, zo staat zijn tweede brief in zekere betrekking tot die van Paulus aan de Kolossensen aan de ene en meer bepaald tot die van Judas aan de andere zijde. Evenals vroeger de apostel Johannes de trouwe hulp van Petrus geweest is en hem op zijn wegen heeft bijgestaan (Hand. 3: 1 vv.), zo sluiten nu aan Petrus' brieven zich die van Johannes aan en helpen voortzetten wat de eerste begonnen, terwijl in deze bij de gemeenten van Pontus, Galatië enz. ook die te Efeze enz. komen en zo de Klein Aziatisch-Oosterse kerk als draagster van het Evangelie voor de eerstvolgende eeuwen geheel in de plaats treedt van het oude verbondsvolk, dat voor het oordeel van de verwerping reeds rijp is geworden. In deze brieven is echter reeds geen sprake meer van dat overgaan van de ene lijn in de andere. Het opgaan van de Christelijke kerk uit de Joden in die uit de Heidenen is reeds een volbracht feit. Daartegenover staat op de voorgrond van de beschouwing het antichristendom, dat uit de Christelijke kerk uit de heidenen voortkomt en dat in zijn beginselen reeds openbaar is geworden.